ANTONII LE GRAND

CURIOSUS

Rerum abditarum Naturæq;
Arcanorum

PERSCRUTATOR.

Sive,

Compendium rerum jucundarum, & memorabilium, in quo Naturæ Arcana, multæ rerum Sympathiæ & Antipathiæ, & Auctoris Observationes referantur.

Cum Indice locupletissimo.

NORIMBERGÆ
Sumptibus
JOHANNIS ZIGERI Bibliopolæ,
Typis CHRISTOPHORI GERHARDI,

AN. M DC LXXXI.

AD LECTOREM.

EN amice Lector, quæ fortè inter placidiora ſtudia miſcellanea exaravimus, ad præſens ſub Compendii &c. nomine in publicum, & in tui gratiam potiſſimum emittuntur. Libuit hunc alterum ingenii noſtri partum typis committere, ut poſteris noſtram benevolentiam & tui juvandi declaremus deſiderium. Tu igitur labores noſtros, quales quales ſint, hilari fronte accipito, & ſi quid inter ſcribendum aut excudendum errati irrepſerit, benignè corrigas.

Vale & hoc Compendio noſtro fauſto ſydere fruere.

DE MEDICINÆ PRÆSTANTIA.

MEdicina de cœlo demiſſa eſt: ita Mercurius Triſmegiſtus apud Ægyptios ſapientiſſimus ſcriptum reliquit. Hanc profectò ad fluxilis naturæ noſtræ remedium Deus altiſſimus hominibus conceſſit, ut ſanitatem conſervare, & perditam recuperare commodè valeamus. Ipſa autem à vitæ conſtituto termino, & à morte nequaquam viventia omninò liberare: ſed corpora à corruptione, & feſtina diſſolutione præſervare potius judicatur.

Amazones cur mammas dextras reſecarint.

AMazones illæ, tantum à Scriptoribus celebratæ, propterea ſibi mammas dextras reſecari curabant, ut magis armis gerendis aptæ fierent, vel potius ne manuum, & brachiorum impediretur motus. Mihi autem Galeni opinio. 7. Aphor. 43. & ſententia Hippoc. admodum placet, qui has mulieres id feciſſe aſſeruit, ut manus dextra robuſtior evaderet. Hoc autem à ratione alienum minimè eſt, quippe nutrimentum, quod in mammam dextram à natura diſtribui debebat, totum in manum, & brachium immittebatur. Strab. lib. 11.

Olearum sterilitatis præsagium.

VErgiliarum occultatio, & emersio, & Sucularum tempestuosi sideris, si pluviosam tempestatem moverit, & vitis, & olei germinationem suffocabit. Ex hac causa Democritus olei prævisa caritate, magna vilitate olivas, in toto eo tractu coemit, mirantibus qui paupertatem, doctrinam, & quietem homini oblectamento esse sciebant: atque ut apparuit causa, & ingens divitiarum accessio, restituit mercedem, contentus se ita probasse, opes sibi in promptu esse cum vellet. Ex Fran. Junctino in Sphæra.

Nili fluminis proprietas.

QUædam aquæ reperiuntur, quæ fæcunditatem proprietate quadam inducere celebrantur: ita est aqua Nili, quæ sua vi nitrosa, ut voluit Seneca 3. natur. quæst. sæpè uteros perpetua sterilitate occlusos aperuit, & conceptum fecit. Unde mulieres in Ægypto, ut scripsit Aristot. quinos & quaternos frequenter fœtus edunt, ratio non alteri tribuitur, quàm Nili aquæ, quæ illis in potu familiarissima est.

De Mundi creatione.

IN qua Anni parte Mundus à Deo creatus fuisset, discordes inter se Scriptores sunt, ut Hebræi, Ismaelitæ, Chaldæi, Arabes, Ægyptii, Græci, & Latini. Multi enim in Æstate, nonnulli in Vere, alii verò in Autumno conditum fuisse contendunt. Moyses

fuisse in Autumno asserere videtur, cum in Genesi dicat, Germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum. Ex Ægyptiis nonnulli Æstate creatum asserunt. Inter Latinos Cardinalis Aliacensis Vere novo conditum voluit. Insuper variant, quia Planetas aliquot asserunt in mundi principio fuisse creatos in suis domibus: Solem scilicet in Leone, Lunam in Cancro, Martem in Scorpione, Saturnum in Capricorno, Venerem in Libra, Mercurium in Virgine, Jovem in Sagittario. Alii, Planetas volunt in suis altitudinibus, præter Mercurium, omnes fuisse collocatos. Quæ autem opinio sit verior, D. Thomas 4. sent. dist. 2. artic. 8. videndus est.

Murium sagacitas.

MVres ex omnibus animalibus, quodammodo futurorum præscii esse cognoscuntur. Cum enim domus aliqua consenuit, & ruinam aliquam jam comminatur, primi sentiunt, & relictis suis cavernis, pristinisque habitationibus, domum relinquūt, properè fugientes, aliudque domicilium quærunt. Ælianus de var. hist. lib. 1. & Levinus Lemnius de secr. nat.

Pluviosæ tempestatis Prognostica.

VErgiliarum occasus matutinus, si nubilo Cœlo accidat, hyemem pluviosam denunciat: si sereno Cœlo asperam. Sic Ve-

neris, aut Martis per Pleiades transitus aliquot diebus pluviosam ciet tempestatem. Saturnus insuper cum corpore, aut radiis ad Arcturum accedit, idem minatur. Ex Plinio & Observat. Stadii.

Agricolæ non semel tempestates, & serenitates prædicunt.

Multos professò cognovi pastores, & plerosque agricolas, qui in prædicendis serenitatibus, & tempestatibus, magnæ mihi erant admirationi: tanquam curiosus sciscitabar, qua via, & ordine hæc scirent? ratus forsan simplices, & idiotas, non posse tanta certitudine futura prænoscere, nisi vel Dei munere, vel Dæmonis actu id fieret. Ex relatu diversas stellarum constellationes ab iis experientia cognitas, noctu, animadverti, quarum observatione vera prædicunt. Experti enim sunt Pleiades in Autumno, quæ in principio noctis oriuntur, cum Marte, vel Venere, movere tempestatem. Arcturum non sine grandine emergere. Hædorum ortum, & occasum tempestatem pluviosam in regionibus nostris pronunciare, & alia, quæ in promptu tales habent, licet aliis nominibus hæc sidera nominent. Quare mirum non est, priores stellarum perscrutatores circa earum prædictiones, multa nobis reliquisse, cum id sapientia, & observatione perfecerint, quod in præsentiarum idiotæ nullo Magistro facere valent.

Valeriana mira vis contra epilepsiam.

VAleriana sylvestris, quæ spontè nascitur, præter innumeras, quæ ab Auctoribus ei tribuuntur virtutes, hanc jamdiu, in multis, atque in se ipso Fabius Columna in Histor. plant. expertam aperuit, ut semel, vel bis radicis pulveris cochlearii dimidium cum vino, aqua, lacte, aut alio quovis decenti succo, & ægroti commoditate, & ætate sumptum, epilepsia correptos liberet. Extirpatur antequam caulem edat, & pueris exhibetur, & præsertim infantibus, qui morbo hoc facilè laborant. Retulit Auctor multis puerulis lacte propinasse, multisq; amicis dono dedisse: qui deinde divino prius Numine Fautore glorificato, pulvere hujus plantæ illis restitutam sanitatem affirmarunt.

Transformationes hominum in bestias non esse reales.

QUædam monstruosæ hominum transformationes in bestias à multis Auctoribus scribuntur, & inter alias, de illa Maga famosissima Circe, quæ socios Ulyssis in bestias fertur mutasse: de Arcadibus, qui sorte ducti transnatabant quoddam stagnum, atque ibi convertebantur in Lupos: de Diomedis sociis, qui in volucres conversi sunt, plurima adducunt. Hoc non fabuloso mendacio, sed historica affirmatione multi confirmant, ut in spec. natur. lib. 31. c. 122.

Vincentius Belvacensis retulit. Afferunt enim (ut ait Solinus) vel magicis cantibus, vel herbarum veneficio in feras corpora transformari. Dicunt in experimento Neuros populos in Æstatis temporibus in lupos mutari, deinde spatio, quod his attributum est, exacto, in pristinam faciem reverti. An autem hujusmodi transformatio realis sit, vel illusivè facta à Dæmone, D. August. lib. 18. de civit. Dei ita nodum enucleavit: Quod transformationes hominum in bruta animalia, quæ dicuntur arte Dæmonum factæ, non fuerunt secundum veritatem, sed solum secundum apparentiam. Quippè opus hoc tantum Dei est, ut in Concil. sacro Ancyrensi sancitum est.

Dæmonis astutia apud Indos.

HErba, quam Tabaccum appellamus, apud Occidentales Indos in magno erat pretio. Cum enim inter hos, de re gravi agebatur, ad Sacerdotem illicò accedebant, cui totum exponebant. Sacerdos autem coram illis frondem, vel surculum Tabacci fumebat, qua carbonibus injecta, fumum per os & nares excipiebat, & instar mortui in terram cadebat. Paulo post consumptis fumi viribus in cerebro, responsa sed ambigua, prout Dæmones per illusiones, & simulachra suggesserant, populo dabat, quæ tanquam religiosa, & verissima cuncti recipiebant. Ita profectò hominum inimicus, Gentiles decipere consueverat. Monardes de rebus Indicis.

Quid

Quid Picus de scientiarum varietate sentiret.

CUm quodam die Joannes Picus Mirandula de scientiarum varietate dissereret, In Hæbræorum, inquit, Philosophia, omnia sunt veluti quodam numine sacra, & in majestate veritatis abdita, ceu prodigia quædam, & arcana mysteria. In Græcorum vero disciplinis, ingenium, acumen, & omnigena eruditio apparet, ut nulla unquam gens fuerit, quæ dicendi copia, & ingenii elegantia cum illis possit conferri. In Romana verò Academia, ea ferè omnia, quæ ad civitatem, & vitæ mores pertinent, & graviter, & copiosè sunt explicata, ac magnificè dicta. Sic ut gravitas maximè Romanis, & Imperii majestas, Græcis ingenium, & acumen, Hebræis doctrina secretior, & quasi divinitas ascribi possit. Crinitus de honest. discipl. lib. 5.

Subditos Principis vitam ut plurimum imitari.

PRincipis vitam subditi maximoperè imitantur. Hinc factum est, ut ex philosophica vita Marci Imperatoris, magnum virorum proventum ætas illa extulerit. Solent enim plerunque homines vitam Principis æmulari, juxta illud Platonis à Tullio in Epist. ad Lentulum repetitum: Quales sunt in Republica Principes, tales solere esse cives. Quapropter ex bonitate Principis

nandis multum consumunt temporis, cremati, serpentes abigere visi sunt, sin autem in aquam injiciuntur, in vermes, non diu retenti commutantur.

Plurimos homines æquè per tenebras, ac per lucem vidisse.

REerum natura opulentissima, admirandam sæpissimè hominibus visus aciem, oculosque splendentes præstitit, ut multi Felium more noctu vagare liberè potuerint. Legitur de Alexandro, eum per tenebras æque, ac per lucem vidisse. Visum adeò acerrimum habuit Galenus, quod in somnis, patefactis repentè palpebris, magnam ante oculos lucem videbat, ut ipse de se fidem facit lib. 7. Hippocr. & Platon. plac. c. 4. At mirabilior erat Tiberii Cæsaris proprietas, qui in tenebris exactè videbat, de qua re adeò admiratur Tranquillus, ut id pro miraculo scribat.

Cibus sapidissimus quomodò apparetur.

QUi sapidissimum cibum habere desiderat, Gallinaceos pullos, qui lacte & panis micis saginati sint, in mensa procuret: ii profectò præstantissimum saporem exhibent, mireque cum palato ineunt gratiam. Anser etiam caricis nutritus, tum ad medicinam, tum ad gulæ saporem est optimus; & præsertim jecur. Unde non mirum, si in Insula Hispaniola apud Indos, porci harundinibus Zacchari saginati, tantæ sapiditatis,

tatis, & bonitatis existant, ut febricitantibus etiam exhibeantur.

Gigantes in orbe quando fuerint.

GIgantum soboles paulo ante Diluvium apparuit. Patet hoc in Genesi c. 6. quando ingressi sunt filii Dei, ad filias hominum: post autem Diluvium aliqui fuerunt gigantes, qui tamen non multo tempore duraverunt. Bonitas enim naturæ (ut inquit Abulensis c. 3. Deuteronomi.) in cibis, & aspectu cœli ad terram habitatam semen humanum in tanta virtute continebat, ut tanti roboris, & staturæ homines ætas illa produceret: postea paulatim deficiente natura, tanquam ad senium mundus iste declinavit, & humana corpora cum viribus minorata sunt.

Ad facies mulierum rugatas selectum præsidium.

IN gratiam rugatarum mulierum, & earum, quæ maculas in visu sortitæ fuerint, quo senium, turpitudinemque faciei abscondere valeant, optimum adducamus præsidium. Alumen tritum, & cum recentis ovi albumine agitatum, si deinde ferbuerit in olla, & spatula lignea continuò movebitur, in unguenti spissitudinem transit. Hoc si biduo, vel triduo facies mane, & vesperi collinitur, non modò emaculari, & erugari, verum mirè atque summè pulchram & gratam reddi animadvertent.

Maxi-

Maxima est Solis excellentia, & in hæc inferiora influxus.

TAm maximè Homerus Solis naturam & excellentiam admirabatur, ut illum Deorum patrem, hominumque vocaverit. Ipse enim omnium astrorum Rex est; & tempora cuncta moderatur: annos, menses, & dies distinguit, & efficit: nos sua luce lætificamur, & ejus calore sanamur. Ipse virentes herbas, & terræ nascentia germinare facit, & flores redolere. Ipse fruges producit, fructus maturat, aërem purificat, lucem affert, tenebrasque repellit, elementa transmutat, animalia gignit, gemmasque pretiosas cum viribus ex terræ visceribus mira virtute enitere facit. Hominem ipse cum homine generat, & tandem quicquid in terra oritur, & occidit, corrumpitur & generatur, in ejus potestate est: sic ait Aristot. 2. de gener. & corrupt. quod propter accessum, & recessum Solis in circulo obliquo, fiunt generationes, & corruptiones. Hæc, & alia tali sideri Creator omnium dispensavit.

Falsissimum est, Salamandram in igne vivere posse.

AB Aristotele, & Æliano, Salamandram non modò in igne vivere, verùm atque illum extinguere proditum est. His suffragatur Plinius lib. 10. c. 67. qui tantum asseruit Salamandræ rigorem esse, ut ignem glaciei

cici adinſtar extinguat. Hi autem famigeratiſſimi viri dormitare videntur, cum omnia & comburi, & conſumi ab igne poſſe judicentur. Falſum ergo axioma eſt, brevique ſpatio, animal illud, antequam comburatur, licet rigidiſſimum foret, in igne vivere veriſimile eſt. Totum hoc experientia innotuit. Narrat enim Matthiolus in lib. 2. c. 56 Dioſcoridis, in agro Tridentino, Veris, & Autumni tempore, maximam Salamandrarum copiam reperiri, ſe autem, ut experimentum caperet ejus, quod de Salamandra vulgò fertur, plurimas in ignem conjeciſſe, ſed eas prorſus exarſiſſe, brevique penitus eſſe conſumptas.

Sabbatici fluvii admiranda proprietas.

INter Areas, & Raphandas civitates (teſtimonio Joſephi. 7. de bello Judaico,) Regni Agrippæ, Sabbaticus fluvius reperitur, ita à ſeptimo die, quem Judæi religiosè colunt, appellatus. Hic copioſus fluit, nec meatu ſegnis eſt, mirabilemque naturam obtinuit, ſiquidem interpoſitis ſex diebus à fonte ſuo deficit, nudumque & ſiccum alveum relinquit. Quod autem mirabilius eſt, nulla mutatione facta ſeptimo die ſimilis exoritur, talemque continuo ordinem obſervare pro certo ab omnibus cognitum eſt.

Quam ſit exitio ſum pro lactandis infantibus vitioſas eligere nutrices.

NUtrices pro lactandis puerulis malis moribus imbutas, vitioſas, ineptas,

crudeles vel superbas rejiciendas existimo: mites autem, benè morigeratas, sine vitio, & prudentes eligendas. Pueri enim ex iis educati ob acceptum nutrimentum à parentum natura recedunt, & ad nutricis vitia vel prudentiam aliquam inclinationem habent. Inde legitur, Neronem crudelissimum à suis progenitoribus longè decessisse, (quamvis pravam inclinationem vincere potuisset,) ii enim benignissimi fuerant: ipse autem à crudelissima nutrice lactatus, & connutritus, propriam matrem interfecit.

Menstrualis sanguinis mulierum immanitas.

MAximum contagium in mulieris sanguine menstruo Plinius inesse credidit. Refert enim, novellas vites ejus pernecari contactu, rutam, & hederam illico mori, apes tactis alveariis fugere, lina nigrescere aciem in cultris tonsorum hebetari, æs grave virus, & æruginem contrahere: equas, si sint gravidæ, tactas abortire, multaque alia perniciosa mala ex illius contactu fieri tradidit. Sed longè à veritate distat hic Auctor: cujuslibet enim mulieris sanguinem menstruum virulentum esse, falsissimum est, quippe in sana muliere non differt sanguis à sanguine, vitiumque illius in quantitate tantum persistit, ut benè Capivacceus in sua Praxi recensuit, secus est in morbosa muliere; ex menstruali enim istius sanguine, non modò pericula, quæ à Plinio adducun-

ducuntur, eveniunt, verùm atque alia. Equidem canes epoto menſtruo in rabiem furiunt. Homines in hecticam, & phtiſim, ſi à veneficis iis in potu tribuitur, deveniunt: Oleæ contactæ ſterileſcunt. Alia etiam ex illius virulentia contingunt, quæ reticere melius eſt.

Frigidum potum poſt pharmacum aſſumptum magnæ utilitatis aſſuetis fuiſſe.

AEgrotabat olim in Sicilia Prorex Joannes à Vega, ſumptoque pharmaco ſegniter purgationem habebat. Medicus familiaris, ut alvum irritaret, juris pulli ſine ſale paratum cyathum coram Principe habebat, illumque nauſeantem, & tale brodium abhorrentem, ut ebiberet exorabat. Superveniens autem Philippus Ingraſſia, juris vice, libram aquæ frigidæ cum uncia ſacchari mediocris albedinis propinavit. Erat enim ille frigidæ potioni aſſuetus, atque jecore percalidus. At frigida epota, deſtructa eſt confeſtim nauſea, ſedatisque nonnullis in ore ventriculi morſibus, talem è veſtigio purgationem feliciter perfecit, ut gratias referre Ingraſſiæ pro tali frigidæ potione cupiens, argenteum illud vas, in quo repoſita frigida fuerat, pretii aureorum nummorum quinquaginta, gratiſſimo animo donaverit. Ingraſſ. de frig. pot. medic.

Verrucas cujusdam animalculi liquore persanari.

REferam quod mihi in Apuliæ quodam loco, circa verrucas succeſſit. Explorabat à me quidã nobilis, qui manus à verrucis nimis deturpatas habebat, aliquod pro illis abigendis præſidium. Ego profectò coram nonnullis multa, quæ aliàs veriſſima eſſe comprobaveram, illi conſulebam. Inter hos, ruſticus quidam inopinanter ſe electiſſimum habere remedium pro iis penitus dirimendis non exploratum faſſus eſt. Sciſcitor quale ſit, animalculum eſſe dixit: ad experimentum venimus, ægro conſentiente. Ruſticus animalculum invenit. Hoc in floribus Eringii, & Cichoreæ æſtivo tempore moratur, eſt coloris talaſſini, cum maculis rubeis, & quodammodò aſſimilatur proportione corporis cantharidi licet parvulum ſit. Acceperat aliquot ruſticus, & ſingula in ſingulis verrucis digitis expreſſit: exibat liquor quidam, manus intumuit, & doluit, ſed cum moderantia: intra tres dies detumuit, & ſana facta eſt, nec verrucæ amplius viſæ ſunt.

Tauri ſanguinem inter lethalia venena connumerari.

INter atrociſſima, & ſuffocantia venena Tauri ſanguinem recenter epotum connumeramus; congelatur enim in ventriculo,

lo, reſpirationemque impediens, hominem ſuffocat. Themiſtocles Athenienſis tanti veneni tentavit experimentum. Hic enim civium invidia à patria relegatus, ad Artaxerxem confugit, à quo dives factus eſt. Dum autem in patriam in gratiam Artaxerxis pugnare cogeretur, in Dianæ templo, hauſto Tauri ſanguine, vitam cum morte commutavit. Ex Plutarcho.

Quo artificio durisſima ſaxa frangere valeamus.

MAris ſaxa non alia re frangenda quàm larido accenſo retulit Olaus. Hoc equidem rationi conſentaneum eſſe ducimus, cum pingue humidum, ſalique commiſtum illud ſit, ob id enim flamma potens, & acris eſt, diuque manet. Annibal verò dum Alpium rupes, ingreſſurus Italiam, cómminuere optaret, ſaxa potentiſſimo igne concalefacta, acerrimo aceto humectabat, ita enim emolliebantur, & in fruſta cædebantur, fractionique facilior erat locus. Ex Tito Livio.

De lapidis Asbeſton mirabili virtute.

ASbeſton lapis, quem Arabia, & Arcadia producit, ſi pretioſus fuerit, ſemel accenſus perpetuam flammam retinere videtur. Ex hoc Gentiles templorum candelabra conficere ſolebant, clarè animadvertentes fortiſſimam flammam & inextinguibilem elicere, quæ nec ab imbribus,

Vincentius Belvacensis retulit. Asserunt enim (ut ait Solinus) vel magicis cantibus, vel herbarum veneficio in feras corpora transformari. Dicunt in experimento Neuros populos in Æstatis temporibus in lupos mutari, deinde spatio, quod his attributum est, exacto, in pristinam faciem reverti. An autem hujusmodi transformatio realis sit, vel illusivè facta à Dæmone, D. August. lib. 18. de civit. Dei ita nodum enucleavit: Quod transformationes hominum in bruta animalia, quæ dicuntur arte Dæmonum factæ, non fuerunt secundum veritatem, sed solum secundum apparentiam. Quippè opus hoc tantum Dei est, ut in Concil. sacro Ancyrensi sancitum est.

Dæmonis astutia apud Indos.

HErba, quam Tabaccum appellamus, apud Occidentales Indos in magno erat pretio. Cum enim inter hos, de re gravi agebatur, ad Sacerdotem illicò accedebant, cui totum exponebant. Sacerdos autem coram illis frondem, vel surculum Tabacci sumebat, qua carbonibus injecta, fumum per os & nares excipiebat, & instar mortui in terram cadebat. Paulo post consumptis fumi viribus in cerebro, responsa sed ambigua, prout Dæmones per illusiones, & simulachra suggesserant, populo dabat, quæ tanquam religiosa, & verissima cuncti recipiebant. Ita profectò hominum inimicus, Gentiles decipere consueverat. Monardes de rebus Indicis.

Quid

Quid Picus de scientiarum varietate sentiret.

CUm quodam die Joannes Picus Mirandula de scientiarum varietate dissereret, In Hæbræorum, inquit, Philosophia, omnia sunt veluti quodam numine sacra, & in majestate veritatis abdita, ceu prodigia quædam, & arcana mysteria. In Græcorum vero disciplinis, ingenium, acumen, & omnigena eruditio apparet, ut nulla unquam gens fuerit, quæ dicendi copia, & ingenii elegantia cum illis possit conferri. In Romana verò Academia, ea ferè omnia, quæ ad civitatem, & vitæ mores pertinent, & graviter, & copiosè sunt explicata, ac magnificè dicta. Sic ut gravitas maximè Romanis, & Imperii majestas, Græcis ingenium, & acumen, Hebræis doctrina secretior, & quasi divinitas ascribi possit. Crinitus de honest. discipl. lib. 5.

Subditos Principũ vitam ut plurimum imitari.

PRincipis vitam subditi maximoperè imitantur. Hinc factum est, ut ex philosophica vita Marci Imperatoris, magnum virorum proventum ætas illa extulerit. Solent enim plerunque homines vitam Principis æmulari, juxta illud Platonis à Tullio in Epist. ad Lentulum repetitum: Quales sunt in Republica Principes, tales solere esse cives. Quapropter ex bonitate Principis

Marci, plurimi ſe philoſophari finxerunt, ut ab eo ditarentur. Ex Herodiano, & Xiphilino.

Rutam, & allia ſerpentibus adverſari.

RUtæ odor, alliique ſerpentib. maximè eſt adverſus, propterea ex teſtimonio Ariſtotelis 9. de animal. c. 6. habemus Hiſt. Muſtelam, cum dimicatura eſt cum ſerpentibus, rutam comedere. Hac etiam ratione ducti Perſæ (Auctore Simone Sethi) coquinas alliis replebant, ut ipſas à ſerpentium conſortio tuerentur.

Animalia oriri, & vivere poſſe in igne compertum eſt.

MAgna admiratione dignum eſt illud, quod ab Ariſtot. 5. de Hiſtor. animal. c. 19. adducitur, animalia ſcilicet oriri, & vivere in igne, cum elementum hoc omnia comburat, & nullatenus putreſcat. In Cypro, inquit, in Inſula ærariis fornacibus, ubi calcites lapis ingeſtus compluribus diebus crematur, beſtiolæ in medio igne naſcuntur pennatæ, paulo muſcis grandibus majores, quæ per ignem ſaliant, & ambulent. Equidem ſi à tanto viro hoc non aperiretur, vix credere homines auderent, cum totum rationi adverſetur, ſed hæc, & alia majora à potentiſſima natura fieri poſſunt.

Lacus Aſphaltitis mirabilis natura.

COmmemoratione dignum puto Aſphaltitis lacus naturam exponere. Salſus ille

ille quidem, ac ſterilis eſt, ſed tanta levitate, ut etiam quæ graviſſima ſunt, in eum jacta fluitent, nec quisquam demergi in profundum, ne de induſtria quidem facile poſſit. Deniq; Veſpaſianus, qui ejus viſendi cauſa illuc acceſſerat, juſſit quosdam natandi inſcios, vinctis poſt terga manibus, in altum dejici, & evenit omnibus, ut tanquam vi ſpiritus ſurſum repulſi, deſuper fluitarent. Joſephus lib. 5. de bello Judaic. c. 9.

Piſces marinos ſalubriores, & ſapidiores eſſe fluminum piſcibus.

Piſces, qui in mari naſcuntur, tum ſapidiores, tum ſalubriores ſunt iis, qui in fluminibus, ſtagnis, lacubus, aut urbium rivulis ſunt. Salſedo enim duriorem facit carnem, & ſubtilioris ſubſtantiæ. Contra in piſcibus, qui ſunt in fluminibus, & proindè eorum caro excrementitia eſt muccoſa, & inſuavis. Unde apud Columellam extat lepidum dictum: Philippus cum ad Numidam hoſpitem deveniſſet, & ſibi è vicino flumine lupum formoſum appoſitum deguſtaſſet, expuiſſetq; dixit, Peream ni piſcem putavi; usque adeò à Tyberino, vel marino differre putavit, ut illum piſcis nomine indignum judicaverit.

Mulieris cinni fugant ſerpentes, & in vermes mutantur.

Mulierum capilli, quibus tantopere gaudent, & pro quorum ſtructura in exornan-

nandis multum consumunt temporis, cremati, serpentes abigere visi sunt, sin autem in aquam injiciuntur, in vermes, non diu retenti commutantur.

Plurimos homines æquè per tenebras, ac per lucem vidisse.

RErum natura opulentissima, admirandam sæpissimè hominibus visus aciem, oculosque splendentes præstitit, ut multi Felium more noctu vagare liberè potuerint. Legitur de Alexandro, eum per tenebras æque, ac per lucem vidisse. Visum adeò acerrimum habuit Galenus, quod in somnis, patefactis repentè palpebris, magnam ante oculos lucem videbat, ut ipse de se fidem facit lib. 7. Hippocr. & Platon. plac. c. 4. At mirabilior erat Tiberii Cæsaris proprietas, qui in tenebris exactè videbat, de qua re adeò admiratur Tranquillus, ut id pro miraculo scribat.

Cibus sapidissimus quomodò apparetur.

QUi sapidissimum cibum habere desiderat, Gallinaceos pullos, qui lacte & panis micis saginati sint, in mensa procuret: ii profectò præstantissimum saporem exhibent, mireque cum palato ineunt gratiam. Anser etiam caricis nutritus, tum ad medicinam, tum ad gulæ saporem est optimus; & præsertim jecur. Unde non mirum, si in Insula Hispaniola apud Indos, porci harundinibus Zacchari saginati, tantæ sapiditatis,

tatis, & bonitatis existant, ut febricitantibus etiam exhibeantur.

Gigantes in orbe quando fuerint.

GIgantum soboles paulo ante Diluvium apparuit. Patet hoc in Genesi c. 6. quando ingressi sunt filii Dei, ad filias hominum: post autem Diluvium aliqui fuerunt gigantes, qui tamen non multo tempore duraverunt. Bonitas enim naturæ (ut inquit Abulensis c. 3. Deuteronomi.) in cibis, & aspectu cœli ad terram habitatam semen humanum in tanta virtute continebat, ut tanti roboris, & staturæ homines ætas illa produceret: postea paulatim deficiente natura, tanquam ad senium mundus iste declinavit, & humana corpora cum viribus minorata sunt.

Ad facies mulierum rugatas selectum præsidium.

IN gratiam rugatarum mulierum, & earum, quæ maculas in visu sortitæ fuerint, quo senium, turpitudinemque faciei abscondere valeant, optimum adducamus præsidium. Alumen tritum, & cum recentis ovi albumine agitatum, si deinde ferbuerit in olla, & spatula lignea continuò movebitur, in unguenti spissitudinem transit. Hoc si biduo, vel triduo facies mane, & vesperi collinitur, non modò emaculari, & erugari, verum mirè atque summè pulchram & gratam reddi animadvertent.

Maxi-

Maxima est Solis excellentia, & in hæc inferiora influxus.

TAm maximè Homerus Solis naturam & excellentiam admirabatur, ut illum Deorum patrem, hominumque vocaverit. Ipse enim omnium astrorum Rex est, & tempora cuncta moderatur: annos, menses, & dies distinguit, & efficit: nos sua luce lætificamur, & ejus calore sanamur. Ipse virentes herbas, & terræ nascentia germinare facit, & flores redolere. Ipse fruges producit, fructus maturat, aërem purificat, lucem affert, tenebrasque repellit, elementa transmutat, animalia gignit, gemmasque pretiosas cum viribus ex terræ visceribus mira virtute enitere facit. Hominem ipse cum homine generat, & tandem quicquid in terra oritur, & occidit, corrumpitur & generatur, in ejus potestate est: sic ait Aristot. 2. de gener. & corrupt. quod propter accessum, & recessum Solis in circulo obliquo, fiunt generationes, & corruptiones. Hæc, & alia tali sideri Creator omnium dispensavit.

Falsissimum est, Salamandram in igne vivere posse.

AB Aristotele, & Æliano, Salamandram non modò in igne vivere, verùm atque illum extinguere proditum est. His suffragatur Plinius lib. 10. c. 67. qui tantum asseruit Salamandræ rigorem esse, ut ignem gla-

ciei

ciei adinſtar extinguat. Hi autem famigeratiſſimi viri dormitare videntur, cum omnia & comburi, & conſumi ab igne poſſe judicentur. Falſum ergo axioma eſt, brevique ſpatio, animal illud, antequam comburatur, licet rigidiſſimum foret, in igne vivere veriſimile eſt. Totum hoc experientia innotuit. Narrat enim Matthiolus in lib. 2. c. 56 Dioſcoridis, in agro Tridentino, Veris, & Autumni tempore, maximam Salamandrarum copiam reperiri, ſe autem, ut experimentum caperet ejus, quod de Salamandra vulgò fertur, plurimas in ignem conjeciſſe, ſed eas prorſus exarſiſſe, brevique penitus eſſe conſumptas.

Sabbatici fluvii admiranda proprietas.

INter Areas, & Raphandas civitates (teſtimonio Joſephi. 7. de bello Judaico,) Regni Agrippæ, Sabbaticus fluvius reperitur, ita à ſeptimo die, quem Judæi religiosè colunt, appellatus. Hic copioſus fluit, nec meatu ſegnis eſt, mirabilemque naturam obtinuit, ſiquidem interpoſitis ſex diebus à fonte ſuo deficit, nudumque & ſiccum alveum relinquit. Quod autem mirabilius eſt, nulla mutatione facta ſeptimo die ſimilis exoritur, talemque continuo ordinem obſervare pro certo ab omnibus cognitum eſt.

Quam ſit exitio ſibi pro lactandis infantibus vitioſas eligere nutrices.

NUtrices pro lactandis puerulis malis moribus imbutas, vitioſas, ineptas, crude-

crudeles vel superbas rejiciendas existimo: mites autem, benè morigeratas, sine vitio, & prudentes eligendas. Pueri enim ex iis educati ob acceptum nutrimentum à parentum natura recedunt, & ad nutricis vitia vel prudentiam aliquam inclinationem habent. Inde legitur, Neronem crudelissimum à suis progenitoribus longè decessisse, (quamvis pravam inclinationem vincere potuisset,) ii enim benignissimi fuerant: ipse autem à crudelissima nutrice lactatus, & connutritus, propriam matrem interfecit.

Menstrualis sanguinis mulierum immanitas.

MAximum contagium in mulieris sanguine menstruo Plinius inesse credidit. Refert enim, novellas vites ejus pernecari contactu, rutam, & hederam illico mori, apes tactis alveariis fugere, lina nigrescere aciem in cultris tonsorum hebetari, æs grave virus, & æruginem contrahere: equas, si sint gravidæ, tactas abortire, multaque alia perniciosa mala ex illius contactu fieri tradidit. Sed longe à veritate distat hic Auctor; cujuslibet enim mulieris sanguinem menstruum virulentum esse, falsissimum est, quippe in sana muliere non differt sanguis à sanguine, vitiumque illius in quantitate tantum persistit, ut benè Capivacceus in sua Praxi recensuit, secus est in morbosa muliere; ex menstruali enim istius sanguine, non modò pericula, quæ à Plinio adducun-

ducuntur, eveniunt, verùm atque alia. Equidem canes epoto menstruo in rabiem furiunt. Homines in hecticam, & phtisim, si à veneficis iis in potu tribuitur, deveniunt: Oleæ contactæ sterilescunt. Alia etiam ex illius virulentia contingunt, quæ reticere melius est.

Frigidum potum post pharmacum assumptum magnæ utilitatis assuetis fuisse.

AEgrotabat olim in Sicilia Prorex Joannes à Vega, sumptoque pharmaco segniter purgationem habebat, Medicus familiaris, ut alvum irritaret, juris pulli sine sale paratum cyathum coram Principe habebat, illumque nauseantem, & tale brodium abhorrentem, ut ebiberet exorabat. Superveniens autem Philippus Ingrassia, juris vice, libram aquæ frigidæ cum uncia sacchari mediocris albedinis propinavit. Erat enim ille frigidæ potioni assuetus, atque jecore percalidus. At frigida epota, destructa est confestim nausea, sedatisque nonnullis in ore ventriculi morsibus, talem è vestigio purgationem feliciter perfecit, ut gratias referre Ingrassiæ pro tali frigidæ potione cupiens, argenteum illud vas, in quo reposita frigida fuerat, pretii aureorum nummorum quinquaginta, gratissimo animo donaverit. Ingraff. de frig. pot. medic.

Verrucas cujusdam animalculi liquore persanari.

REferam quod mihi in Apuliæ quodam loco, circa verrucas successit. Explorabat à me quidã nobilis, qui manus à verrucis nimis deturpatas habebat, aliquod pro illis abigendis præsidium. Ego profectò coram nonnullis multa, quæ aliàs verissima esse comprobaveram, illi consulebam. Inter hos, rusticus quidam inopinanter se electissimum habere remedium pro iis penitus dirimendis non exploratum fassus est. Sciscitor quale sit, animalculum esse dixit: ad experimentum venimus, ægro consentiente. Rusticus animalculum invenit. Hoc in floribus Eringii, & Cichoreæ æstivo tempore moratur, est coloris talassini, cum maculis rubeis, & quodammodò assimilatur proportione corporis cantharidi licet parvulum sit. Acceperat aliquot rusticus, & singula in singulis verrucis digitis expressit: exibat liquor quidam, manus intumuit, & doluit, sed cum moderantia: intra tres dies detumuit, & sana facta est, nec verrucæ amplius visæ sunt.

Tauri sanguinem inter lethalia venena connumerari.

INter atrocissima, & suffocantia venena Tauri sanguinem recenter epotum connumeramus; congelatur enim in ventricu-

lo,

lo, reſpirationemque impediens, hominem ſuffocat. Themiſtocles Athenienſis tanti veneni tentavit experimentum. Hic enim civium invidia à patria relegatus, ad Artaxerxem confugit, à quo dives factus eſt. Dum autem in patriam in gratiam Artaxerxis pugnare cogeretur, in Dianæ templo, hauſto Tauri ſanguine, vitam cum morte commutavit. Ex Plutarcho.

Quo artificio durìſſima ſaxa frangere valeamus.

MAris ſaxa non alia re frangenda quàm larido accenſo retulit Olaus. Hoc equidem rationi conſentaneum eſſe ducimus, cum pingue humidum, ſalique commiſtum illud ſit, ob id enim flamma potens, & acris eſt, diuque manet. Annibal verò dum Alpium rupes, ingreſſurus Italiam, cómminuere optaret, ſaxa potentiſſimo igne concalefacta, acerrimo aceto humectabat, ita enim emolliebantur, & in fruſta cædebantur, fractionique facilior erat locus. Ex Tito Livio.

De lapidis Asbeſton mìrabili virtute.

ASbeſton lapis, quem Arabia, & Arcadia producit, ſi pretioſus fuerit, ſemel accenſus perpetuam flammam retinere videtur. Ex hoc Gentiles templorum candelabra conficere ſolebant, clarè animadvertentes fortiſſimam flammam & inextinguibilem elicere, quæ nec ab imbribus,

nec tempestatibus extinguebatur. D. Augustinus lib. 21. de Civit. Dei, Athenis, Veneris Fanum fuisse refert, in quo de dicto lapide lucernæ constructæ fuerant, quæ aliqua intemperie extingui minimè poterant.

Ægypti Reges opera magnifica, & admiranda antiquitùs construxisse.

Opera ab Ægypti Regibus constructa, omni admiratione digna semper existimavi. Hi porrò Labyrinthorum, Pyramidumque primi fuerunt Auctores, & Mausolea, sepulchra, & Obeliscos erexerunt. Ferunt admisso facinore, Phæronem Regem è vestigio visum amisisse, decennioque cœcum fuisse. Undecimò autem annò ab urbe Buci, accepto Oraculo, quod visum reciperet, si oculos mulieris, quæ tantum sui viri amplexibus contenta fuisset, cœterorumque virorum expers, lotiò abluisset. Hic ante omnia uxoris lotium tentavit, cum autem nihil cerneret, infinitarum mulierum urinam experiri voluit, visuque recuperato, præter eam (uxorem enim duxit) cujus lotio visum accepit, omnes concremavit. Ab ea autem calamitate liberatus, cùm alia in aliis templis donaria posuit, omnia egregia ad memoriæ diuturnitatem, tùm maximè memorabilia, ac spectaculo digna in Templo Solis, gemina saxa, quos obelos vocant à figura veru centum cubitorum longitudine, octonum latitudinis. Polydor. Virg. ex Herod. lib. 2.

Cacodæmonem mali nuncii præsagium aliquando attulisse.

MArcus Brutus cum exercitu ex Asia disceſſurus, nocte media, & profunda, ſplendidum erat lumen, & ſilentium undique caſtra tenebant, multa ſecum memoria prodibat. Cum autem ad ſe venire aliquem præſentiret, intentus ad introitum aſpiciens, horrendam, & monſtruoſam corporis feri, & terribilis, ſilentio ſibi aſſiſtere imaginem reſpexit. Quis (inquit) interrogans Brutus, hominum, aut Deorum, es, quid tibi vis? quid ad nos veniſti? Murmurans ille, tuus ò Brute (dixit) malus genius ſum, in Philippis me videbis. Tum Brutus nihil perterritus, videbo, reſpondit, cogitabundusque accubuit. Verùm Caſſiana cognita clade deinde, cogitationesque ſuas videns, & ſpes fallaces ſublapſas retrò referri, in Philippis ſibi ipſi mortem conſcivit. Ex Plutarcho.

Olei, vini, ſegetumque ſterilitatis præſagia.

SYrii veſpertinus occaſus, ſi biduo antevertat, vel ſequatur Plenilunium, ſegeti rubiginem, & floreſcentibus uredinem pronunciat. Procionis occaſus veſpertinus, ſi interlunio eveniat, florenti viti, & oleæ germinanti injuriam ex uredine adfert. Aquilæ veſpertinus exortus, & Arcturi occaſus, ſi in Plenilunium incidit, & olei,

& vini ſterilitatem, utroque tum florente denunciat. Ex Junctino.

Aeris ſalubritatem ad vitæ productionem maximoperè videmus conducere.

IN Hybernia, quasdam Inſulas, in quibus homines longiſſimæ vitæ ſunt, reperiri compertum eſt, tanta eſt enim illarum aëris ſalubritas, ut vita humana longiſſimè producatur. Cum autem ad maximam ſenectutem homines deveniunt, deficiente paulisper humido radicali, caloris naturalis opera, quia anima propter complexionis bonitatem recedere nequit, in corpore magni ſuſcitantur dolores: Idcirco illius regionis homines poſt diuturnos labores, vitam abhorrentes, longè à propria regione ſe deportari procurant, præſertimque ad locum minus ſalubrem, ubi faciliter moriantur. Abulenſ. in Geneſ. c. 2. & Anania in Univ. Fabrica.

Lintea magnæ proprietatis apud Indos fieri.

MAximi valoris lintea ex Asbeſtino lino, & Amiantho lapide contexere Indiani conſueſcunt. Hæc in ignem projecta flammam quidem concipiunt, detrimentum autem nullum recipiunt. Cum autem uſu commaculata, inde hæc lintea depurare coguntur, (ſpreto more noſtro) non aqua, non cinere, vel ſmegmate utuntur, ſed in ignem projiciunt; certiſſimo experimento perdo-

cti ab eo non consumi modo, sed potius exempta splendescere, nihilque illis deperire. Tale Carolum V. Imperatorem nonnulli habuisse ferunt. Mizaldus.

Hominibus à gravi valetudine oppressis varias hominum figuras apparuisse, sæpissimè expertum est.

DIgnum speculatione illud semper existimavi, an ægris, cum gravi opprimuntur valetudine, ex affecto cerebro, an actu Dæmonis figuræ diversæ appareant? Quippe non semel audivi, nonnullos Dæmones, alios vero fæminas vidisse, ut inter cæteros Alexander ab Alexandro de se ipso testatur. Cum (inquit) Romæ ægra valetudine oppressus essem, jaceremque in lectulo, speciem mulieris eleganti forma mihi planè vigilanti apparuisse confiteor, quam cùm inspicerem, diu cogitabundus, & tacitus fui, reputans nunquid ego falsa imagine captus, aliter, atque res esset, aspicerem: cumque meos sensus vigere, & figuram illam nusquam à me dilabi viderem, quænam illa esset interrogavi? quæ tum subridens, & ad ea, quæ acceperat, verba respondens, quasi me planè derideret, cum diu me fuisset intuita, discessit. Quomodo autem hæc fiant, in lib. I. de vita hominis diffusè enucleamus.

Hydropes lethales multoties ab occultis, abditisque præsidiis disparuisse.

MUlti equidem morbi non à Medicorum remediis, sed à causis abditis curati

ſunt. Refert Schenkius lib. 3. Obſervat. Medicinal. Chriſtophor m quendam in deſperata hyeme, ab hydrope lethali, hac via ſanatum fuiſſe. Illi dormienti in Sole aprico lacertus viridis occurrit, in laxatumque ejus ſinum irrepſit, & toto eo tempore, quo dormiit, per tumentem nudatumque ventrem oberravit. Poſt horam expergefactus lacertum in ſinu ſubſultare animadvertit, quem veluti homini amicum, & innoxium dimiſit. Huic ab eo tempore hydropicus tumor omnis, citra alia remedia intra paucos dies ſubſedit, & diſparuit. Qui caſus mirabilis eſt, & non minori admiratione dignus, Bufonis ſylveſtris quàm ſit proprietas. Hoc enim animal ſi per ventrem ſcinditur, & ſuper renes hydropici ligatur, aquoſitatem per vias urinæ, quæ in Aſcite ſuperabundat, mirabiliter educit. Hoc Uvierus expertus eſt. Nonnulli ſecreto remedio hydropicorum aquas Colubri aquatici lapide ventri applicato ſenſim abſumunt. Inſuper vituli marini pelle aquam corpori ſuffuſam Hermolaus Barbarus tolli prodidit. Cœca igitur, & abdita via multos hoc morbo ſanari comperimus.

Medeam à veneficiorum calumnia à Diogene fuiſſe vindicatam.

OMnes (uno excepto Diogene) memoriæ Scriptores mandarunt, Medeam illam concelebratam, magicis artibus maximam dediſſe operam, iisque latiſſimè fuiſſe inſtructam.

ftam. Hic enim apud Stobæum dicebat, Medeam sapientem, non veneficam fuisse, quæ acceptis mollibus, & effœminatis hominum corporibus, confirmabat ipsa gymnasiis, ac exercitationibus, & robusta, vigentiaque reddebat. Hinc, ut verisimile est, fama emanavit, quod illa coquendo carnes, hominibus juventutem restitueret. Si enim ad ea, quæ de ipsa dicuntur, quod nocturnis horis coram Luna prostrata maleficia suo nudato corpore pararet, respicimus, ut patet per Senecam in Tragæd. 7. & ad alia, quæ ipsam accusant, nescio quomodo ab infamia eam liberare valeamus.

In Plenilunio, utplurimum furiosos vehementius insanire.

Luna dum Soli opponitur, vehementius furiosos insanire observamus: tunc enim ex superabundantium humorum copia cerebrum ad cranium usque intumescit, eosque ad furiam ducit. Hæc (ut reor) causa, furiosos Britanni luna quarta decimâ verberibus affligunt, benè compensantes sanguinem, & spiritum tunc temporis effervescere. Cædes autem non sine ratione ad talium salutem conferri videtur, ut enim larga prosperitas ad insaniam homines ducere potens est: sic dolor, & calamitas prudentiam inducere consuevit: quod sapientiæ Princeps perbellè significavit, dum dixerit, afflictionem tribuere intellectum. Bodinus in theat. nat.

Anni computum & mensuram quibusdam nationibus rudi ordine fuisse constructum.

ANni certus modus apud solos Ægyptios semper fuit, eorum enim Sacerdotes ab Abrahamo edocti, & veram anni mensuram, & Solis cursum cognoscere valuerunt. Apud alias nationes dispari numero, parique errore annus notatus est, siquidem Arcades trium mensium annum faciebant. Lavinii tredecim, Acarnanes sex, Græci reliqui 354. diebus. Romulus annum decem mensibus, qui 304. diebus conficiebatur, ordinavit. Hic à Martio incipiebat, eò quod Marti suo genitori credito, mensem hunc dicaverat. Numa post Romulum quinquaginta dies computo huic addidit, annumque constituit 354. diebus. At C. Cæsar Ægyptios imitatus, ad cursum Solis, qui diebus 365. & quadrante constituitur, annum dirigere professus fuit. Censorinus, & Suetonius.

Solatri majoris, & Serpentariæ minoris potentia contra parasitos mirabilis est.

MIrabilis profectò est Solatri majoris, sive herbæ Bella-dona radicis potentia: si enim contrita, & exiccata unius scrupuli pondere per horas sex vino infunditur, illudque facta colatura jejuno homini potui datur, ut ille cibum gustare ne queat, efficiet. Hoc parasitis idoneum est remedium, hi

enim aperto ore, tanquam omnia devoraturi, in mensa confident, sed hac via pœnas luent, quippè alios videbunt comedentes, ipsi tamen instar Tantali in mensa famescent: unde apud convivas ridiculi, & confusi apparebunt. Sanantur hi confestim aceto bibito. Idem facit radix Aron, sive minoris Serpentariæ in acetariis recens contrita, qui enim gustaverit, apparebit suffocari, cibumque relinquet. Sanatur hic allio comesto.

Ventorum ortum, occasumque terrestrem, Echinum mira sagacitate hominibus præsagire.

TErrestris Echini, qui autumnali tempore in vineis, dumosisque spinis versari præcipuè consuevit, in ortu, occasuque ventorum præsagiendo mira est sagacitas. Horum porrò latibula duobus constructa foraminibus, quorum alterum Boream, alterum verò Austrum respiciat, constructa reperiuntur. Præsentientes autem Boream, Austrum, aliumve ventum sufflaturum, longè ab eorum ortu, unum vel alterum cavernæ meatum obturant, ventorum enim cognitio iis innata est, ut ab ipsis se tueri valeant. Hoc ordine Venatores si Echinorum latibula, eorumque sagacitatem compensabunt, nulla stellarum observatione habita, sed solum ex cavernarum meatibus clausis, vel apertis Ventorum indaginem consequentur. Ex Plutarcho in Dialog.

Ani-

Animi pudorem, timoremque humanorum corporum diversimodè faciem alterare.

MAgna inter animi pudorem, & timorem, cum utrumque sit tristitiæ soboles, videtur disparitas: quippè in pudore homines facie rubescunt, timentes verò pallescunt. Natura (ut inquit Macrobius 7. Saturn.) cum quid ei occurrit honesto pudore dignum, imum petendo penetrat sanguinem, quo commoto, diffusoque cutis tingitur, ruborque nascitur. Thelesius autem (ut ex Tassone citatur) faciem in pudore, voluit affectum recipere, & proindè erubescere. Hoc à ratione alienum haud est, siquidem volunt Philosophi naturam pudore tactam, sanguinem, instar velamenti ante se tendere. Experientia insuper hoc docet, erubescentes enim manum sibi ante faciem frequenter opponunt. At timentes pallescunt, quia natura cum quid extrinsecè occurrens metuit, in profundum demergitur: ita & nos cum timemus, latebras quærimus, & loca occulentia. Natura itaque descendens, ut lateat, sanguinem secum trahit, quo demerso dilutior cuti humor remanet, pallorque succedit.

Animalia ex putri genita materia, in mundi primordio minimè fuisse.

QUæ ex putri materia generātur, sex animalium genera communiter existunt. Quædam enim, ut bibiones, quæ sunt minutissima animalia, ex vini exhalationibus fiunt, ut papiliones ex aqua. Quædam ex humo-

humorum corruptionibus proveniunt. ut vermes in ſtercore, vel ciſternis. Quædam ex cadaveribus, ut apes ex jumentis: crabrones, ſive muſcæ grandes, quæ volando ſonăt. Scarabæi ſive muſcæ virides ex equis, vel canibus mortuis, ſcorpius de cancri mortui carnibus, ſerpens de medulla ſpinæ humanæ. Quædam ex lignorum putredine, ut teredines, qui ſunt vermes intra ligna, quando non abſcinduntur tempore debito, exorti. Quædam ex fructuum corruptione, ut gurguliones ex fabis. Quædam ex herbarum corruptela, ut tineæ. Hæc autem in mundi principio immediatè à Deo creata fuiſſe, nulla ratio confiteri cogit, cum ipſa naturaliter ex corruptione procedant, poſt autem mundi exordium hujusmodi ex corruptelis generationes eveniſſe veriſimile eſt. Deus tamen ſeminarias cauſas horum materiis indidit, ſine quibus oriri non potuiſſent. Abulenſis in Geneſ. c. 2.

De Stygis Arcadiæ mortifera natura, & Alexandri morte.

Circa Nonacrin in Arcadia, fons quidam reperitur è petra exoriens, quæ Styx ab incolis appellatur, tantæ mortiferæ naturæ, ut ſumma celeritate corrumpat corpora. Equidem protinus hauſta (Senecæ teſtimonio 3. quæſt. natur.) induratur, inſtarque gypſi ſub humore conſtringitur, & ligat viſcera. Quia autem nec odore, nec ſapore notabilis eſt, ſæpè advenas fallit, nec eis epota,

am-

amplius remedio locus est. Ferunt non ære, non ferro, non testa aquam hujusmodi contineri, nec aliter quàm in equi ungula ferri posse. Hujus veneni potu, magnum Alexandrum in Babylonia fuisse extinctum multi Scriptores referunt: ille, accepto poculo à Thessalo Medico, ob aquæ feritatem in media potione repentè veluti telo confixus ingemuit, elatusque (ut ait Justinus) è convivio semianimis, tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia posceret, tactumque hominum velut vulnera indolesceret.

Achores tineasque capitis, ex bufonis oleo feliciter sanari.

DUm juvenis in Alberone oppido propè Luceriam Apuliæ semel medicinam facerem, ibi quendam achoribus, tineisque per multos annos turpiter affectum (cui varia fuerant applicata remedia, omnia tamen inutiliter propter morbi resistentiam,) reperi. Tandem nostro consilio hic electo ex pharmaco purgatus, solum linimento ex oleo, in quo ad exactam coctionem Bufo, sive Rana terrestris ebullierat, optimè curat' est, quippè simplici hoc remedio per paucos dies in capite utens, sanus, & capillatus factus est, durante autem linimento pili emortui, vulsellis à chirurgo extirpabantur.

De Cervi lachryma, ejusque in ciendo sudore potentia.

TAntæ creditur esse efficaciæ Cervi lachryma in sudore ciendo, ut si grana

quinque vel sex potui dentur, totum corpus ferè solvi judicemus. De hac loquens Abinzoar lib. 1. tract. 13, c. 6. se tria grana Azir filio Regii magistri equitum in lacte, vel aqua cucurbitæ, vel rosatæ exhibuisse retulit, illumque à virulento ictero liberasse. Hæc autem in Cervis ante centesimum annum (testimonio Scaligeri) nulla est, temporis autem processu generatur, & in juglandis molem accrescit. Dicitur magnam habere ad venenum efficaciam, ut in Asia feliciſſimo successu sæpè experiuntur.

Vires infirmorum collapsas, odoribus resarciri posse.

INfirmorum deperditas vires non potionibus modò, verum atque odoribus restaurari posse observatum est. Ajunt enim Democritum in dies aliquot, amicorum gratia pomi odore vitam sibi prorogasse. Hinc multi panem calidum vino odorifero immersum naribus admovent ægrorum, quem si temporibus, & costis cataplasmatis more imponimus, utique vires egregiè restituimus. Conciliator Apponensis moribundam vitam ex croco, & castoreo contusis, vinoque commistis producere se consuevisse testatur, senibusque eam compositionem exhibuisse, nullatenus olfactu magis quàm potu profuisse. Ferrerius lib. 2. Method.

De olei Balnei mirifica in morbis præstantia.

OLei Balneum, ut Herodotus antiquissimus medicus prodidit, iis, qui à diuturnis

nis affliguntur febribus, à lassitudine; vel nervosarum partium doloribus oppressis, convulsis, & urinæ suppressis laudatissimum ac salutare esse remedium experimur. Vidit hujus præsidii experientiam Heurnius in quodam extenuato, ac ferè exhausto; dum esset Patavii: illum enim validissima occupaverat convulsio, at tepidi olei pleno vase immersus, ac fotus, sanus evasit. In lib. nostro de Hydron. nat.

Adam, & suos contemporaneos; perfectissimam rerum naturalium habuisse cognitionem.

INter alias rationes, quas Abulensis in Genes. in c. 1. de longissima vita primorum parentum, qui annum ferè millesimum attingebant, retulit, hanc adduxit, quod Adam rerum naturalium perfectam à Deo cognitionem habuit, intellexit enim fructuum, herbarum, lapidum, lignorum, animalium, mineraliumque virtutes, & doctrinam, quibus vita humana diutius conservari poterat, quæ omnia contemporaneos, (ut ipsi etiam vitam producerent longissimè,) edocuit. Hæc autem cognitio, & ex diluvio, & gentium divisione perdita est. Reperiuntur tamen in præsentiarum multa mirabilia, naturæque secretissima apud sapientes, à temporum injuria forsitan vindicata, quæ aliquando homines videntes, aut audientes, tanquam supernaturalia opera admirantur.

Rutam

Rutam inter alexiteria medicamenta connumerari.

INter alexipharmaca præsidia, Rutam minimæ conditionis haud esse perhibent, siquidem jejuno stomacho comesta multos à veneni virulentia liberasse legitur. De hac Atheneus in 3. Deipn. loquens, Archelaum Ponti Regem suos populos veneno interimere consuevisse scribit: illos autem à quibusdam edoctos, ob id antequam è domibus egrederentur, quotidiè Rutam edere solitos, à Tyranni crudelitate se defendere potuisse.

Sola suspensione capitis excruciatus verbenam mitigare.

MIrabilis est Verbenæ proprietas in dolore capitis mitigando, siquidem à Petro Foresto traditur, hoc solo præsidio quendam fuisse persanatum. Ille nullis remediis, quamvis optimis, curari potuerat, non venæ sectione, non syrupis digerentibus, neque decoctis, pilulis, cucurbitulis, nec aliis topicis auxiliis. Cum autem nulla juvarent remedia, ad collum Verbena viridis appensa est, sanus factus est, lib. 9. Obs. 3.

De Thapsiæ virtute in sugillatis sanandis, Neronisque calliditate.

NEro Imperator in sui Imperii exordio Thapsiam, ejusque excellentiam magnificavit. Ille quidem dum noctu incederet incognitus, & in multos impetus faceret, non semel facies sugillata, cutisque livida, pista-

quę ab illis fuerat. Confeſtim hic ex Thapſia, thure,& cera commiſta linimento liventem viſum collinibat, quo præſidio antelucem à fæda ſugillatione liberabatur: dum autem die in populi conſpectu faciem ſanam oſtenderet, facinoris ſui famam, & ignominiam occultabat. Ex Durante in Herbario.

Obſtetricibus animadverſio.

IN fœminarum umbilico præcidendo diligentia adhibenda eſt, quippè ſi nimium curtè umbilicus religatur, ætatis progreſſu pariendi conatum reſtringere, imminenti vitæ periculo, poteſt. Ex Matthia Cornace.

De arboris ficus mirabili natura.

SI gallinaceas carnes, & teneriores, & coctu faciles habere deſideramus, in arbore ficus eas ſuſpendemus, ita votum noſtrum procul dubio aſſequemur: credo forſitan ob acutum,& inciſivum odorem,quem arbor ſpirat id cauſari, vel forſitan occulta cœcaque proprietate. At quod mirabilius in hujus arboris natura eſt, Taurum indomitum, ferumque in eodem alligatum manſueſcere tradunt. Neſcio autem an naturali via proptèr odorem, an aliqua antipathia, quæ inter talia exiſtat hoc eveniat. Audivi tamen â multis utrumque experientia fuiſſe confirmatum.

Quomodo à Vitriolo æris laminas extrahere valeamus.

INter chymicæ artis arcana, non eſt parvi momenti ila cognitio, quomodo à Vitriolo

æris

æris lamellæ extrahantur: aperiam modum, qua facilitate id assequi valeamus. Bulliatur Romanum Vitriolum in olla cum aqua fontis, in eaque chalybis lamina per horæ quaternionem demergatur: extrahito demum chalybem, ipsum enim lamellis æris instar æruginis colligatum habebis, quæ cultro radendæ sunt, ut aliàs chalybem immergere possis, novasque lamellas extrahere: siquidem tamdiu corradi poterunt, quousque Vitrioli portio in aqua fuerit. Arrigat aures ingeniosus, quia ex hoc minimo principio multa, præcipuè in re medica, quam utilia assequetur.

Oleum Vitrioli, & Sulphuris contra lumbricos plurimum valere.

NIsi magnis experimentis præstantissimum remedium ad puerorum lumbricos comprobassem, haud auderem hic inter arcana selecta fore reponendum confiteri: quippè tanta est ejus virtus, & potentia, ut mortuos ferè pueros è vermibus ad vitam trahat. Hac industria paratur. In libris singulis aquæ fontis olei Sulphuris, vel Vitrioli chymicè extractorum, aliquot guttulæ addendæ sunt, ita ut aqua acidula fiat, quæ pueris, natuque majoribus danda est, diu noctuque ad placitum, est enim præstantissimæ virtutis.

De Carabæ mirabili virtute in uvulæ casum, Amygdalarumque tumores.

MArtinus Rulandus, vir in chymicis celeberrimus, in Amygdalarum inflamma-

tione, & tumore, uvulæque casu ex humoribus à capite fluentibus excitatis sola Caraba mirabilia paravit. Primo suffimentum consulebat, hoc modo exceptum. Accipiebat Carabæ albiss. drach. j. qua redacta in pulverem crassiorem, & carbonibus imposita, fumus per infundibulum ore excipiebatur ab ægro mane, meridie, & vesperi, multa utilitate. Accipiebat etiam fermenti veteris unc. j. quam more emplastri linteolo inducebat, aspersoque Carabæ albæ pulvere vertici imponebat per diem, per noctem verò sequentem recens applicabat. Quibus paucis remediis, & ex sola quasi Caraba, quamplurimos à facium tumoribus, uvulæque casu, Amygdalarumque inflammationibus oppressos persanavit. Ex ejus Curationibus.

Spinæ infectoriæ Baccias ad Tenesmum ex salsa pituita, expertissimum, verumque ad illum existere remedium.

Est mihi remedium pro tenesmo adeò expertum, ut confitear hyeme quadam fortassè mille hominum, qui endemiali ferè morbo hic lugebant, persanasse quam citissimè. Syrupum ex Baccia spinæ cervinæ sive infectoriæ Aromatario parari jusseram. Hæc in fine Octobris, cum benè maturaverunt, colliguntur, expressoque succo cum melle, vel saccaro ad formam syrupi ducitur: additurque in fine masticis, vel zinziberis, anisi, vel cinamomi ad drach. j. vel in majori dosi, si libuerit. Datur hic syrup. ab unc. j. usque ad duas

cum pauco vino dilutus, in abstemiis datur cum aqua cinamoni: epoto, cibatur æger, parcè tamen & jejunio stomacho, præcipiturque ne dormiat. Equidem una die sanatur æger, solvitur enim alvus, absque molestia, & excretis serosis, viscidisque humoribus, solo hoc præsidio integrè liberatur.

Arietis linguam futurum in ovibus lanitium commonstrare.

MIrantur multi Virgilium in 3. Georg. libro in Arietibus monere, ut linguam pastores conspicere debeant: desinant autem admirari, causam enim adducimus ex Plinio, qui propterea Arietum ora introspici à pastoribus voluit, quia cujus coloris ii linguam habuerint, tale in fœtibus generandis fore lanitium. Audivi à multis hoc verissimum reperiri. Ovis enim etiam cum uterum gerit, si linguam habuerit nigram, nigrum pariet agnũ, si albam album, & sic de aliis coloribus.

Ridiculum est, quod fertur, Basiliscum à Galli ovo excludi.

NOn modò à plebeis, verum atque à nonnullis studiosis, Basiliscum ab ovo Galli veteris connasci perhibetur. Fingunt hi ex aliquorum Scriptorum testimonio, quos etiam ego perlegi à Gallo decrepito, qui septimum, aut nonum, vel ad summum decimum quartum annum agat, ex putrefacto semine, aut humorum illuvie æstivo tempore, ovum conflari, ex quo ab eodem foto (ut à Gallinis alia foventur ova,) Basiliscus oriatur. Sed hoc

animal nemo vidit, habitat enim (auctore Plinio) in Aphricæ solitudinibus: proindè hæc credere difficile est. Insuper si hanc speciem masculinam posse fætare concessum esset, contingere etiam in aliis, quod minimè observamus. Mihi aliquot ova in experimentum à mulierculis allata sunt, dicentibus: Gallum peperisse: erant oblonga, & in caudam serpentis quibusdam nodulis terminabantur: at hæc à Gallinis ex plurium ovorum minutorum colligantia, seu superfœtatione, non autem à Gallis fieri, dixi.

Homines ex improviso Lupi aspectu veluti mutos, & attonitos fieri.

Vulgatissimum illud est, homines ex improviso Lupi aspectu adeò mutos, & attonitos fieri, ut nec fari, nec vociferari valeant. A Lupi quadam proprietate id fieri asserunt, contendentes, Lupum, si prior obvium quempiam conspexerit, illicò vocem adimere, eandemque illum luere pœnam, si ab homine prius videatur. At hæ nugæ sunt. Siquidem ex terribili, improvisoque Lupi aspectu, homines terreri, timoreque concuti, verisimile est: ex timore autem valido membra frigesieri ex raptu ad interiora spirituum, inde corporis, & artuum fieri impedimentum, vocisque privationem, mirum non est. Alii alia fingunt. Mihi autem hæc omnia ad solum timorem, tanquam ad causam proportionatam reducere visum est.

Multa

Multa facinora à Magis aniculis perpetrari posse.

RETulit Leonardus Varius lib. 1. de Fascino, Multas hac nostra tempestate existere aniculas, quarum impuritate non paucos effascinari pueros, illosque non modò in gravissimum incidere discrimen, verùm atque acerbam sæpissimè subire mortem. Pecudes insuper partu, & lacte privari, equos macrescere, & emori, segetes absque fructu colligi, arbores arescere, ac denique omnia pessum iri quandoque videri.

A Fuco vulnera illata, muscis contritis brevi spatio persanari.

CUm quadam die apud amicos aliquot commorarer, & læti in mensa de more varia confabularemur, ecce unus ex iis in superiori labro à Fuco animali vulneratur, quo morsu statim intumuit vulnus, cum maximo patientis dolore. Amici in risum promoti, patientis medelam minimè procurabant. Ego quidem aliàs morsus hos curasse recordabar: quare confestim, ut nonnullas muscas servus meus caperet, jussi, quas contritas, dum super morsum imposuisset, brevi dolor sedatus est, tumorque cum maxima patientis lætitia, aliorumque admiratione detumuit.

Qua facilitate ulcera formicantia, & cacoëthica sanari valeant.

QUidam amicus meus, cum in Hypochondriis, ulcera formicantia, pravaque, quæ

à nonnullis vermes dicuntur, paſſus eſſet, ſanitatem, poſt multa à doctiſſimis Medicis tentata remedia, acquirere non potuit: ulcera enim licet ſanari viderentur, renovationem tamen continuò recipiebant. Ultimò poſt annos & menſes in empiricum chirurgum incidit, qui paucorum dierum ſpatio, ita hominem perſanavit: Abluebat primò ulcera albo vino, tum ex patellis marinis pulverem, ſive cinerem ex corticibus (exemptis interioribus) conſpergebat, ultimo herba marina ulceræ cooperiebat, faſciaque premebat, ſemel in die hoc uſus remedio, viginti dierum ſpatio æger convaluit. Procuravit arcanum amicus, & mihi fideliter communicavit.

Falſiſſimum eſt, quod fertur, Viperam in coitu maſculum occiderere, ipſamque à ſuis catulis in partu necari.

A Graviſſimis Auctoribus affirmatur, Viperam in coitu (accepto ſemine) maſculi caput excidere, (ille enim in fœminæ os inſerit,) & ſic eum occidere, ſed pœnam tanti facti illam luere, ſiquidem Viperini catuli concepti, grandiores facti viſcera matris corrodunt, eamque occidunt. Sic voluit Plinius lib. 10. & Nicander in Theriacis, quare Viperam ajunt dici ab eo, quod vi pereat, aut vi pariat. Utrumque autem falſiſſimum eſſe, & experientia, & graviſſimorum etiam Scriptorum auctoritate cognitum eſt. Apollonius apud Philoſtratum Viperam aliquando viſam fuiſſe catulos ſuos, quos peperiſſet lambere, & expolire aſſeruit.

Bodi-

Bodinus in nat. theatr. lib. 3. in Gallia, ad Clanum Pictavorum flumen, ubi Viperæ frequentiores ſunt, utriusque ſexus Viperas lagenis vitreis incluſas fuiſſe retulit, illasque peperiſſe, & concepiſſe utroque parente ſuperſtite. Matthiolus ex Obſervatione Ferdinandi Imperati Neapol. Pharmac. Viperam parere catulos ſuos, & non occidi aſſeruit, catulosque non viſcera matris, ſed membranas, quibus includuntur, disrumpere. Quare rectius ſentimus, ſi Viperam non à vi parere, vel perire dicimus, ſed quaſi Viviparam, quod non ova, ut cæteri ſerpentes, ſed vivum animal pariat.

Traulos, balbos, & ſemilingues fieri ob nimiam cerebri humiditatem, ut communis eſt ſententia, ab experientia alienum reperitur.

TRauli, & Balbi non ob cerebri humidam intemperiem fiunt, ut ferè omnes autumant: inveniuntur enim hi modò calidi, modò humidi, vel ſicci, ut & reliqui, qui nec Trauli, nec Balbi ſunt: imò & hi modò ſputis abundant, modò iis carent: quare non ob humiditatem nimiam cerebri hujusmodi Traulos, & Balbos fieri, ſed ob varietatem meatuum in inſtrumentis pertinentibus ad locutionem exiſtentium, docuit experientia. Porrò Traulis qui literam R. exprimere nequeunt, in media palati regione, ubi quartum eſt os ſuperioris maxillæ, duo inveniuntur foramina, quæ nullo modo adeò aperta, & obvia ſunt, ut iis,

qui optimè loquuntur. Balbis vero juxta dentes majora obſervamus foramina, per quæ ſtillans pituita, linguamque irrigans in parte illa anteriori, bleſam locutionem facit, unde bleſi, & ſemilingues fiunt : quod ſi hæc non eſſent, haud balbutirent, licet à capite copioſa deſcenderet pituita, ut multis contingit, qui ex hac tamen Balbi non fiunt. Quare ſententia Hippocratis 2. Aphor. 32. malè verificatur, cum aſſerat, Balbos ob frigidam, humidamque capitis intemperiem fluxu tentari : fluxio enim talis, & Balbis & non Balbis ſuccedit : concurrit tamen hæc fluxio, ut cauſa remota, quæ aliquando cum proxima dicitur affectum facere poſſe, ſi juncta fuerit : ſola autem facere nequit, ut malè Hippocrates, & alii opinati ſunt. Ex Sanctorio Sanctor. de vit. err. lib. 3.

Morbos pernicioſos, vel mortem, vel affectus longitudinem inducere.

ANno qui fuit Jubilæi 1600. in Nolana civitate, & in circumvicinis propè Neapolim pernicioſiſſimi orti ſunt morbi, ubi ſectis aliquibus corporibus, eorum Ventriculus bilis copia vitellinæ plenus inventus eſt, ejusque tunicæ, & inteſtina eodem colore pertincta viſa ſunt. Meatus qui ad fellis ciſtim protendit, ab humoribus craſſis, viſcoſis, & tenacibus obſtructus erat. Fellis veſica diſſecta bilis flava haud inventa eſt, ſed ejus vice atra, & inſtar atramenti nigerrima. Hepar quoad externam partem album erat, in interna autem nigrum,

nigrum, & atrum, veluti carbo accensus, & extinctus. Languentes in febrium initio vomitu, & nausea molestabantur. Eorum lotia crassa, ictericia, & subrubra semper erant. Omnes ferè erant icterici, & longo tempore, si qui evadebant, indigebant, ut sanitatem acquirerent. Ex Jo. Bapt. Cavallario de Morbo Nolano, seu de morbo epidemiali.

Lupi cur pauci reperiantur, oves autem multæ.

Videtur quasi abstrusum illud quæsitum, cur pauci reperiantur lupi, oves autem multæ. Profectò in partu plures lupus edit catulos, quàm ovis, quæ unicum, & plurimum parit. Insuper oves, & agni in hominum alimoniam continuò occiduntur, luporum autem caro esui apta non probatur, nullatenus oves, agni, & arietes semper in majori numero reperiuntur, quàm lupi. Hujus causa prima est Dei bonitas, qui tam immane animal in ejus specie excrescere non permittit, in sacra enim Genes. c. 7. Noe, ut eò omnibus animantibus mundis septena, & septena masculum & fœminam in arcam tolleret monitus est: ex immundis vero duo, & duo masculum & fœminam. Secunda causa luporum est sagacitas, & in propriam speciem immanitas. Hi enim, cum ratio vivendi deficit, ob cibi inopiam in multo numero conveniunt, atque in circulo unus post alium currit, ut apud vulgum, ex villicis paratur ludus, diciturque Rotalupo: primus autem, qui propter cursum, vel pau-

cis

cis viribus in terram cadit, fit aliorum cibus, renovaturque ludus ad omnium ſaturitatem. Hæc eſt potiſſima ratio hujus ſpeciei decrementi, alius enim comedit alium. Ex Aeliano ut reor.

Antimonii in vitrum reductio, ejusque vires in Medicina.

VItri ſtibium, quod in longis, & difficilibus morbis propinatur, in epilepſia ſcilicet, melancholia, podagra, elephanticis, reſolutione, in febribus quotidianis, tertianis, & quartanis peſtilentia correptis, venenatis, hydropicis, cephaleis, ictericis, & ſimilibus, robuſtis tamen corporibus, ita præparatur: Stibium, quod ex aurifodinis colligitur, in pulverem tenuiſſimum contunditur, teriturque, & ſupra ignem in fictili, rude ferrea, aut cochleari continuo agitando uritur, usque dum omnis humor ac fumus evaneſcat, quod in ſex, aut octo horarum ſpatio expeditur: deinde calx conteritur, catilloque impoſita, in fornacem inter candentes carbones collocatur, & igne luculentiſſimo urgetur, dum liqueſcat piceis inſtar: poſtea ſuper marmor funditur, atque ſic ex Stibii unciis duodecim, vitri ipſius hyacinthi modo pellucidi, uncias quinque colliges. Andernacus Comment. 2. Dialog. 7. de nov. & vet. med.

Solo Metrenchitæ auxilio mulieres eſſe prægnantes (omisſis cæteris indiciis) experimur.

MUlta apud Scriptores, quibus in primis menſibus mulierem prægnantem comprehen-

prehendere valeamus, indicia reperiuntur. Dicunt multi, lotii inſpectione gravidas noſci, ſi illud album, clarumque fuerit, in eoque atomi aſcendentes, & deſcendentes apparuerint. Alii ex ſuppreſſis menſibus, dejecto appetitu, vomitu, & nauſea ante prandium id conſequuntur. Nonnulli ex lacte in mammillis, ex arteriis gulæ ſi plus juſto pulſant, ex lentiginibus, ſi in mulieris facie oriuntur, ex tumefactis mammillis, & fuſco earum capitum colore prægnantes venantur. Cæteri tum ex his, tum ex pondere circa pecten, ex umbilici egreſſu, ſi indies fit major, ex tumefactis venis, quæ videntur in narium angulis juxta lachrymalia. Obſtetrices digitis experiuntur an uteri orificium ſit clauſum, vel apertum: ex clauſo enim gravidationem patefaciunt. Non deſunt alii, qui Hippocratis Aphoriſmis confiſi, hydromel, & ſuffumigia experiuntur, epoto enim hydromelle poſt cœnam, ſi tormina ſequentur, arguunt prægnantem eſſe mulierem. Si illa ſuffumigio acuto per pudenda uſa fuerit, ſi ad nares odores non perveniunt, indicant utero eſſe gerentem. Hæc autem ſigna, quia pathognomica non ſunt, veluti futilia rejicimus, & tanquam abſurda ad meros Empiricos committimus. Non enim ex lotii aſpectu, verè mulierem eſſe prægnantem divinare poſſumus, nam meatus urinarius cum utero nihil habet, lotiique claritas, albedo, & bulloſa granula in eo, poſſunt morbos etiam ſignificare, ut in cacochymo corpore ſæpius obſervamus;

vamus:

vamus: hoc itaque indicium prægnantium verum non est. Non ex mensibus suppressis, non ex vomitu,& nausea,sive appetitus dejectione hoc consequimur: quia affectiones hæ ex multis causis,in mulieribus,quæ prægnantes non sunt,evenire possunt. Non ex lacte in mammillis, quia id etiam virgines habere possunt, ut voluit Hippocr. Insuper multæ mulieres in primis mensibus lac non habent: lac ergo non est gravidationis verum indicium. Pulsatio arteriarum gulæ, solito crebrior conceptum peculiariter haud arguit, quia ex retentis mensibus splenis, & ventris tumore, & ex pituita in pectore collecta etiam fieri potest. Lentigines non in solo conceptu apparent, quippe signum hoc, neque omnibus, neque semper competit, & in non prægnantibus etiam fiunt. Mammillæ tumefactæ, earumque capitum fuscus color, communia signa sunt, & retentis mensibus,& prægnantibus. Pondus circa pecten, non in gravidis modò sed in retentis mensibus, in mola, & vesicæ calculo observatur. Umbilici egressus ex multis causis præter naturam fieri potest, non ergo peculiare gravidarum indicium est. Venæ tumefactæ in narium angulis juxta lachrymalia, non in gravidis modò apparent, sed in quolibet abdominis,& splenis tumore, & in occlusis mensibus. Obstetrices anatomiæ ignaræ nequeunt intimum Uteri orificium tangere, licet manibus contractent, illud enim valdè à labiis matricis distans est, ipsæ autem externum Uteri tan-
tum-

tummodò orificium tractare possunt, quod semper & gravidis & non gravidis apertum manet. Experimentum Hippocratis de hydromelle & acuto suffumigio non æternæ veritatis est, ut Galenus, & Avicenna comprobarunt. His itaque indiciis vere conceptum explorari non posse explanatum est. Cognoscimus tamen signo evidenti, & infallibili indicio prægnantes mulieres in primis mensibus Metrenchitæ sive Specilli, quo liquores in Uterum injiciuntur, auxilio: hoc apud Veteres in magno usu erat. Profectò, si illius in foramen Uteri externum apicem immittimus, quod summa cum dexteritate sinistræ manus digito indice inveniemus, (non enim quilibet inexpertus invenire sciet, est siquidem externum Uteri foramen in vulvæ apice particula oblonga, & duriuscula, quæ exigui penis puerorum exprimit imaginem:) si ex apice specilli liquor aliquis suavissimus, sicut esset vini tenuissimi pauxillum, ne fortè existente conceptu sequatur abortus, exprimitur, brevi tractu votum assequemur. Si enim obturatum est intimum uteri foramen, quod fit conceptu peracto, liquor Uterum non ingreditur, & mulier fastidii nihil persentiet. Sin autem ex intromisso liquore vellicationem parvam pertulerit mulier, quod facile fiet ex maximo sensu partium uteri, utique gravida non erit, & uteri intimum foramen apertum reperietur, ut experientia liquoris ostendet. Sanctor. Sanctor. lib. 1. de vitand. error.

Peri-

Periculosum est, pisces frixos in humido loco reservatos comedere.

INter magna venena piscium frixorum, qui reservantur in humido, vel qui steterint cooperti calido vasculo, esus est, hi enim in lethiferum commutantur venenum, & symptomata perniciosorum fungorum corporibus inferunt, quæ quandoque non statim, sed post diem, vel biduum eveniunt: oportet igitur frixos pisces in loco aperto, ut frigeant, demittere, si veneni malitiam cupimus evitare. Ex Arnaldo Villan. in lib. de venenis.

Lactis balneum pro corporis decoratione multum præstare.

APud Veteres lactis Balneum maximo erat in usu, illius siquidem lotione corpora & candore, & venustate vigebant. Hinc memoriæ proditum est, Poppejam, Neronis uxorem, quingentas secum asellas ducere consuevisse, quarum lacte, ut candefieret, totum corpus balneabatur. Mercurialis de Decoratione.

Germani antiquitus corporis firmitudini maximè vacabant.

MAgna profectò laude Germanorum consuetudo digna judicatur, in corporum hominum vigore confirmando: ii enim legem habuerunt, ne ante ætatis vigesimum annum, quispiam Venereis amplexibus commisceretur, rectè compensantes corporum vires à nimis tempestivo coitu enervari. Cæsar *6.* de bello Gallico.

Fæmi-

Fœminas utero gerentes, libenter marem admittere: bruta autem gravida nequaquam.

QUàm diffideat mulier à brutis gravidationis tempore benè novit Arist. 7. de hist. animal. cap. 4. Hæc enim si gravida est, marem admittit, brutorum verò omnium sola equa coitum patitur à conceptu, reliqua autem minimè. Manifestissimum est hoc in specie humana mulierem gravidam coitum pati, & appetere.

Cicutam, uterinum furorem extinguere.

LIcet cicuta inter frigida connumeretur venena, præcipuè quæ in aquis, & lacubus invenitur, furoris tamen uterini, sive Satyriasis remedium est. Hic affectus Veneris est immoderatus appetitus, cum uteri ardore, & delirio. Narrat Divus Basilius quasdam vidisse fœminas, quæ Cicutæ potione rabiosas cupiditates extinxerunt. Hoc legitur 7. Homil. sup. Hexameron, cujus verba nonnulli intelligunt de ciborum appetitu, ego tamen potius ad furorem uterinum, & ad venereos incentivos appetitus deducerem, cujus auxilio compescuntur: quippè Athenienses sacerdotes cicutæ usu, libidinis incendia extinguere consuevisse, proditum est.

Variolas, & morbillos, morbos esse novos, & hæreditaria, & paterna proprietate vagari.

MAgna est discordia interScriptores deVariolarum, Morbillorumque origine. Asserunt multi, hos sub nomine exanthematum,

Veteres intellexisse, causasque illorum reliquias esse excrementi sanguinis menstrui, quo nutriuntur fœtus in utero, & naturam, sive calorem naturalem, ita exprimunt materiam & efficientem. Alii minimè à Veteribus fuisse cognitos volunt, digladianturque num vitio cœli, vel ab internis corporis principiis apparuerint: quippè Arabes, quorum tempore cœpisse hic morbus creditur, eos pestem esse, fierique in peste, & à corrupto cœlo contendunt. Equidem ante Arabum tempora nullus reperitur auctor, à quo morbos hos, aut generatos, aut clarè explicatos habeamus. Propterea multi Latini, & nonnulli inter ipsos Arabes, propter labem menstrualem, lactis corruptionem, victus rationem, & alias causas fieri scripserunt. In tanta rerum difficultate, & obscuritate Hieronymus Mercurialis vir doctissimus, hos esse morbos hæreditarios, ortumque à cœli vitio, tempore Scriptorum Arabum, & proinde à veteribus haud fuisse cognitos enucleavit. Ad hujus viri opinionem libenter devenio, quippè si à menstrui vitio homines inficerentur, quia hoc ab Evæ peccato à mundi origine sempiternum fuit, debuissent homines hac menstruorum labe contacti semper Variolas, & Morbillos pati, tamen nec in prima ætate, nec post Noe, nec ante Scriptores Arabes quempiam hos habuisse, apertè legitur. Aperiunt istorum fundamentum esse invalidum bruta sanguinea, hæc enim (testimonio Aristot. 6. de histor. animal. 18.) menstruas

purgationes habent, & inter cœtera Equus, Canis, & Afinus, tamen hæc à Variolis, & Morbillis non tentantur. At quod hujus rei magis negotium convalidat, eſt, Indos ante Hiſpanorum tranſitum nequaquam Variolas paſſos, idcirco non à reliquiis nutrimenti à menſtruo ſanguine, vel ab iſtius excremento ortum ducunt Morbilli, quia ſi à tali fuiſſent Variolarum, Morbillorumque origines, utique ii hos morbos experti fuiſſent. Legitur apud Ramuſium, Indiæ incolas, vitio Cœli penè plurimos Variolis fuiſſe extinctos, eoque tempore, quo noſtri ab illis gallicam luem acceperunt, eosdemmet viciſſim à noſtris Variolas, & Morbillos recepiſſe. Sunt ergo hi morbi novi à Cœlo producti primò, cujus vitio adeò homines fœdati ſunt, ut in poſteros per hæreditatem mali ſeminarias cauſas transmittant, proindè morbi hæreditarii dici merentur, quia paterna proprietate vagantur. Ex Mercuriali.

De Araneorum telis, earumque uſu in Medicina.

MIro artificio Araneus telas orditur, quibus muſcas pro victu capiat: has ad tertianæ febris circuitus depellendos, multi præſtantes & celebres tempeſtatis noſtræ Medici, non ſine felici ſucceſſu in uſum præſtitere: ſiquidem ex iis, & populeo unguento pilulas parant, corporiſque locis, horis aliquot ante acceſſionem, in quibus arteriarum evidens deprehenditur pulſatio, colligant, & relinquunt, inde votum conſequũtur. Joannes Moibanus,

Naturæ cautela in menstruali mulierum sanguine purgando maxima est.

MAgna est in depurandis fœminarum corporibus à menstruali lue, naturæ sagacitas, quippè si occlusos habuerit meatus, quibus singulis mensibus illam deponere consueverit, novas ad illius expulsionem vias molitur. Propterea fœminarum multæ, ex oculis cruentas lachymas, aliæ ex narium venis sanguinis profluvium emisere, nonnullæ sputa rubentia passæ sunt in menstruorum cessatione. Ipse in quadam ancilla nostra, cui menstrua occlusa erant, ex gingivis sanguinem profundere observavi. At quod magnam infert admirationem, multæ per minimum manus digitum, & per annularem singulis mensibus sanguinis fusionem habuerunt, ut in religiosa quadam fœmina non menstruante ter in sinistra manu Ludovicus Mercatus famigeratus Medicus observavit.

Inter rutam, & brassicam nullam inesse antipathiam.

EX Scriptoribus in re rustica multi, si secus rutam feratur, brassicam illicò arescere tradunt. Aliam non adducunt causam, & rationem, quam antipathiam, & disparitatem quandam inter talium naturam. Futile autem est horum argumentum, nulla enim inter rutam, & brassicam contrarietas est, quia tamen altera secus alteram arescit, id in causa esse potest, quia utraque calida, & sicca est, inde facile evenire potest, ut ob humiditatis inopiā altera, vel ambæ ariditate perdantur.

Pedi-

Pediculos morientium corpora mira ſagacitate relinquere.

NOn leve à Medicis præſagium à pediculis in gravibus hominum valetudinibus carpitur. Hi profectò in morituris, quando adeò intenſa eſt humorum corruptela, ut calor innatus reſolvatur, vel putreſcat, circa ventriculi regionem, vel ſub mento, ubi major eſt caliditas, congregantur, parteſque extremas tanquam calore proprio orbatas derelinquunt, quod calorem propriũ, ſi penitus exſolvi cognoverint, ab infirmi corpore mira celeritate longius abeſſe conſpiciuntur. Lemnius.

De Achatis lapidis mirabili natura.

AChates lapis, qui ex India fertur, tum coloribus diverſis, tum venis variari conſpicitur, ex quorum interſectione diverſæ imagines multoties fabricantur. Quod autem mirabilius eſt, nunc ferarum genera, flores, aut nemora, nunc volucres, aut Regum naturales hic lapis portendit effigies : quippe in Achate Pyrrhi Regis fertur, & caput ipſius, & ſeptem arbores in quadam planitie apparentes extitiſſe. Ex Camillo Leonardo de lapidib.

Ferarum natura in hominibus mirum in modum deteſtatur.

NOn eſt à ratione alienum, quod de Rege Attila circumfertur, quod Canis in morem latraſſet : quippe Joannes Langius, clari nominis Medicus, ab equitibus Comitis Palatini ſe audiviſſe retulit, quod in Auſtria homi-

nem, qui latratu, ac curſus pernicitate cum canibus contenderet,& cum illis in ſylvis illæſus venaretur, vidiſſent. Hæc autem natura absque dubio deteſtanda eſt, quippè tales immanes ſunt,& in hominum occiſiones proclives, ut Attila crudeliſſimus fuit, in viventium cædes pronus, à quo tot Urbes, & populi ſuffoſſi ſunt.

Non modò in fœminas laſcivire homines, verùm atque bruta cernuntur.

HOmines laſcivire in fœminas, nec novum, nec inauditum eſt, cum ambo ſub humana ſpecie contineantur. Quod autem bruta in easque laſciviant, mirabile eſt. Plutarchus in Dialog. Elephantem in Alexandria fœminam quandam, quæ coronas ſutiles componebat, adamaſſe, fuiſſeque Ariſtophano Grammatico rivalem, retulit. Amicæ per plateam tranſiens Elephas & poma & fructus donabat, multisque indiciis, & amorem, & ad ſervitutem promptitudinem declarabat, ſæpeque à latere aſſidebat, & laſcivè mammarum loca tangebat. Serpens etiam quidam (teſtimonio ejusdem) pullam ardentiſſimè adamavit, noctu ad illam accedebat, placidèque amplectabatur, & à latere dormiebat, luce autem adventante nulla illata læſione diſcedebat. Parentes, ne à ſerpente læderetur, aliò puellam aſportarunt. Ille autem poſt huc illuc aliquot gyros ad amicam ultimò pervenit, quam non more ſolito amplexa: ſed quadam amantium ira in illam irruit, manusque puellæ no-

dis ex corpore vinciens, caudæ extremitate amicæ tibias verberibus cædebat: ita profectò præteritæ fugæ, atque absentiæ ulcisci videbatur.

Quomodo fœminæ utero gerentes conceptum valeant occultare.

MAximam Sabini Romani uxoris in occultando conceptu referam sagacitatem, quo præsidio aliæ consimiliter, si optabunt fœminæ à conceptionis indiciis faciliter occultabuntur. Illa quidem dum aliæ mulieres secum lavabantur ventris tumorem celare cupiens, unguento, quo ruffas, & aureas comas reddebat, ab utero corpus universum linire solebat. Illius erat vis pinguitudinem, sive carnis inflationem, aut laxitatem efficere, propterea cum largè in corporis particulis utebatur illud tumefactum repletumque reddebat, ventrisque tumorem occultabat. Parabatur (ut puto) unguentum ex rebus rubificantibus, & vesicas inducentibus calce scilicet, auripigmento, & sulphure, hæc enim aliis rebus commista veteres ad capillorum cultum capiebant; sin autem in aliqua corporis particula applicantur ex magna caloris vi, aut humores ex alto ad summum trahuntur, aut ipsis fusis gignuntur flatus, cutis & extima corporis superficies attollitur, & in majorem molem ducitur. Ex Plutarc. in lib. ἐρωτικός.

Fructuum, vinearum, jumentorumque interitus præsagium.

MAgnum à mori germine capitur præsagium.

gium. Morus enim ideo à Theophrasto prudentissima vocatur, quia omnium novissima germinat, & à pruinis non tangitur: Idcirco fructus, & Vineæ à mori germinatione à pruinis liberi sunt, Ea tamen quando à pruina lædi contingit (siquidem læsam in Ægypto, ut in Psalmo 77. legimus. Moysis tempore proditur fuisse:) Cœli maximam arguit intemperiem, & proinde fructuum, vinearumque interitum declarat. At majus ab ulmo & persico præsagium capimus, quippè ulmi & persici folia, præter tempus decidentia, pestem in omni jumentorum & pecuino genere præsagiunt. Ex Cardano.

Fœtorem extinctæ lucernæ utero gerentibus infestum esse, & inimicum.

ODor extinctæ lucernæ gravis, adeò prægnantibus infestus esse percipitur, ut in abortum quàm faciliter conducat. Id asseruit Aristot. 8. de hist. animal. c. 24. ubi non modò mulieres gravidas, verùm atque equas illius fœtore abortire tradidit. Profectò malus odor si prægnantium corpora ingreditur, quia fœtus imbecillis est, & à quolibet alteratur, facili negotio inficitur ejus caro tenerrima, & spiritus, inde abortus sequitur. At non semel extinctæ lucernæ fœtor perniciem quoque hominibus attulit, ut carbones in cameris testudinatis facere accensi consueverunt. Duos Monachos (retulit Petrus Forestus in Observat. medicin.) cum noctu cellam cerevisiariam intrarent, ut fœcem ebullientem exportarent,

(forte candela extincta,) cum exitum non invenirent, suffocatos fuisse, ac manè mortuos esse inventos.

Insaniæ, & furori à solano sylvatico contractis, vinum potentissimum singulare esse præsidium.

SOlanum sylvaticum, quod à multis Belladonna dicitur, tantæ est immanitatis, ut insaniam, & furorem hominibus ejus acinos comedentibus inducat. Accidit cuidam (referente Hieron. Trago lib. 1. hist. stirp.) qui in sylva plantam viderat casus: hic multos decerpsit acinos, & devoravit. Altera vero die in tantam insaniam, & furorem devenit, ut plerique illum à Dæmone obsessum crederent. Intellecto tamen morbo, vinum fortissimum à Trago furioso propinatum est, quo facto consopitus, paulo post convaluit, & absque læsione vixit.

Lolium tritico, aliisque cerealibus commistum varia hominibus symptomata attulisse.

PAnis, in quo lolium fuerit, stuporem quendam, ac veluti temulentiam esitantibus parit, cum somno inexpugnabili. Id Galenus asseruit lib. 1. de Aliment. facult. Etenim (inquit) cum anni constitutio prava aliquando fuisset, lolium tritico affatim innasci contingit, quo haud seperato, quod paucus esset tritici proventus, statim quidem multis caput dolere cæpit ineunte æstatę, in cute multorum, qui comederant, ulcera & alia symptomata

ſunt ſubſequuta, quæ ſuccorum pravitatem indicabant. Lolii tamen nocumento acetum eſſe præſentaneum remedium judicatur. Quare tum à tritico, tum ab aliis ſeminib. cerealibus diligenter lolium ſeparandum eſt.

Scorpioidem herbam Scorpionum ictus feliciter ſanare.

MIrabilis eſt herbæ Scorpioidis in Scorpiones potentia, illi quidem hujus tactu, ex occulta diſcordia exanimantur, & intermoriuntur, tantam enim inter eos antipathiam natura indidit. At quod mirabilius eſt, exanimati Scorpiones, ſi Hellebori albi radice tanguntur, ad vitam revocantur. Propterea Scorpioides, Scorpionum ictibus impoſita feliciter, & citiſſimè illorum virus mortificat, ulcusque perſanat, ex cujus præſentanea in illos virtute à Scorpione nomen ſumpſit, & Scorpioides dicta eſt.

Mirabiles in hominibus proprietates quandoque adfuiſſe.

ADmiranda profectò in hominibus quandoque viſa ſunt. Regem Pirrhum circumfertur pollicem in dextro pede à natura habuiſſe, cujus tactu lienoſis medebatur: hunc cremari cum reliquo corpore haud potuiſſe perhibent. De Samſone legitur in ſacris Literis, quod in capillitio mirabilem contineret virtutem, qua adverſis quibuslibet reſiſtere audebat. Veſpaſianum tactu, & ſaliva, & ſine his quando-

que non paucis affectibus medicatum esse tradunt. Ego equidem idiotam cognovi hominem, qui spuitione sola in os infirmi ranulas persanabat, & licet primo aspectu actu Dæmonis id perfecisse dubitaverim, quievi tamen, cum simpliciter curam agere illum cognoverim.

Dolorem colicum Bubulo stercore persanari.

MAgnam natura Bubulo stercori dolorem colicum sanandi indidit efficaciam, quippè apud multos Scriptores legi, & à fide dignis asseruit audivisse viris Gesnerus, illius potu complures rusticos fuisse liberatos: qui enim stercus aridum in jusculo bibit, statim sanatur. Hinc apud multos mos ortus est, ut nonnulli non modò ipsum excrementum aridum, verùm atque recens, & expressum, jusculis ebibant, & melius habeant. Ego quidem rusticis tantummodò remedium præberem, nobilibus verò, ne nauseam inducerem, non auderem, cum nobiliora pro iis habeamus præsidia: sufficerent talibus ex eodem stercore cataplasmata, ut enim reor, ex proprietate tale auxilium colico vexatis subvenire consuevit.

Epilepsiam, strumasque verbenæ auxilio evanescere.

NAturalis Magiæ Professores, verbenam (Sole Arietem peragrante) collectam, granisque pæoniæ sociatam contritam, & ex vino albo haustam percolato, epilepticos instar miraculi sanare prodidere. Hoc ex

Herme-

Hermete traditur. Non minor est ejusdem radicis efficacia, quippè collo ejus appensa, qui strumas patitur, mirum, ac insperatum adfert præsidium. Referunt Astrologi hanc Veneri esse dicatam, strumasque delere, quod Veneri ancilletur, quæ collo præest, propter Taurum ejus domicilium. Ex Durante in Herb.

Arbores quandoque in lapides commutantur.

IN Danico mari, juxta Lubicensem urbem, Alberti Magni ætate, arboris ramus inventus est cum nido, & pullis, qui cum in lapidem omnes, cum arbore, & nido essent conversi, purpureum tamen, (ut ipse retulit) adhuc colorem suum retinebant. Georgius Agricola etiam memoriæ hominum reliquit, in Elbogano tractu, juxta oppidum à Falconibus cognominatum, Abietes integras cum cortice in lapides versas esse, atque, quod majus est, in rimis etiam pyritidem lapidem continuisse, quod maximæ solertissimæ naturæ operibus tribuendum est.

Bardana major cum mulieris utere magnam habet sympathiam.

MIra est vis Bardanæ majoris, quæ personata dicitur in mulieris uterum, magnaque est cum illo ejus sympathia, quippè illius folium summo capite gestatum matricem sursum tollit, sub planta pedis deorsum. Propterea hujusmodi præsidium adversus matricis suffocationes, præcipitationes, ac dissociationes præstantissimum à multis judicatur. Ex Mizaldo.

Quo-

Quomodo literas aurei coloris pingere valeamus.

UT literas aurei coloris habere poſſimus, auri folia quot libuerit, eligere oportet, quibus mellis tres, vel quatuor guttas miſcebimus, hæc inſimul conterenda ſunt ad unguenti ſpiſſitudinem, in oſſeoque vaſculo conſervanda. Cum autem ad ſcribendum hujusmodi miſtura uti optabimus, aquæ gummatæ aliquid addendum eſt, ut operi liquor aptior exiſtat: ita profectò litteras habebimus incomparabiles. Ex Alex. Pedemontano.

Quomodo veſtigia, & deformitates à variolis, & morbillis homines posſint evitare.

NE veſtigia aliqua poſt variolas, aut morbillos in facie, corporeque hominum remaneant, expertiſſimum apud me, quod in publicam utilitatem placuit aperire, ineſt præſidium: ita profectò pueri, puellæque deformitate, quæ ab iis relinquitur, carebunt. Cum variolæ, ſive morbilli maturuerint, & in medio oculi quaſi albicantes eminuerint, quod eſt ſignum bonæ maturationis, omni die bis oleo amygdalarum dulcium recens expreſſo pluma leviter oblinire oportet, donec exſiccentur: ita profectò, ut ſæpius experiri libuit, veſtigia non remanebunt, & quod melius eſt, oleum hoc excoriàtas variolas mirabiliter ad ſanitatem perducit.

Quantum in hominibus uſus venenorum valeat.

MIthridates ſæpè veneno epoto, adeò veneno-

nenorum usui præsumptis auxiliis corpus disposuit, ut citra offensam venena ebiberet. Cum autem à Pompeio profligatus esset, atque in extrema fortunæ miseria constitutus, è vita illæsus discedere festinaret, venenum hausit, & plusquam satis esset, nec tamen emori potuit, cum continuus venenorum usus in hominum naturam pertranseat. Ex Plinio.

In hominibus vermes figura maximè differunt.

VErmes in hominibus figura inter se admodum sunt differentes, quippè in quodam Antoniano Canonico Montuus observavit. Hic colico dolore torquebatur, cujus molestia Hieram picram devoravit, vermemque dejecit. Erat ille viridis, figura lacerti, sed crassior hirsutusque, & pedibus quatuor innixus, brevi tempore à fera propulsa Canonicus obiit: contra illa in vitrea phiala aqua plena, per menses aliquot viva superstitit. Ex eodem Montuo lib. 4. c. 19.

Calculus renum, vesicæque in hominibus, quo pacto consumi valeat.

LApillus, qui in Tauri vesica, mense Majo reperitur, magnam habet in consumendo calculo efficaciam. Hic si vino imponitur, mutato paululum sapore, colorem croceum contrahit. De hoc vino quotidiè recens affuso, donec lapis vino impositus, omninò consumptus sit, à calculo infirmos bibere oportet. Hac, n. ratione, non modò

calcu-

calculum comminui, verùm atque consumi multos experientia edocuit. Ex Quercetano.

Filios à parentibus signum aliquod recipere, vulgatissimum est.

FIlii omnes patrium aliquid, aut avitum ad unguem retinere solent, verrucam scilicet, vel cicatricem, vel effigiem, vel mores, aut manuum lineas. In domo nostra omnes à parentibus verrucam in brachio habuimus, & Marcellus filius meus ex me consimiliter. Proveniunt hæc à seminum miscela, spirituumque utriusq; parentis seminaliũ, avorumque effusione. Propterea etiam succedit, (si semina in filiorum generatione benè misceantur, atque in minimas partes junguntur,) ut fœtus robusti evadant. Hac enim ratione spurii robustiores existunt, quoniam ob amoris vehementiam, utriusque semina multum, beneque comĩscentur. Ex Cardano de Subtil.

Mare rubrum in plantis producendis, terræ vigorem obtinuisse videtur.

IN mari rubro arbos nulla in terra provenit, præter spinam, quæ dispas vocatur, hæc autem propter fervores, & aquæ penuriam rara etiam est, quippè non nisi quarto quintove anno pluit, & tunc quidem impetuosè, brevique tempore. At in mari exeunt plantæ, easque laurum, & oleam appellant. Laurus ariæ similis in toto est, olea folio tantum, fructum proximum his nostris

ſtris olivis parit,& lachrymam emittit, ex qua medici ſiſtendo ſanguini medicamentum componunt. Cum autem aquæ plures inceſſerint, fungi juxta mare, quodam in loco erumpunt, qui Sole tacti, in lapidem commutantur. Ex Theophr. in 4. de hiſt. plan.

In capillorum defluvio ex Hydrargyro lac epotum peculiare judicatur auxilium.

HYdrargyri ſuffumigium ſæpè aurifabris capillorum defluvium inducere conſuevit, aliaque ſymptomata, quæ tales in mortis pericula conducunt. Pro hujus immanitate, uti in potu caprino lacte, illudque cum pane comedere, ſingulare expertum eſt remedium: quippè ſedata illius vi,atque potentia, à veneni morte liberantur ægri, & pili iterum naſcuntur. Ex Foreſto in obſervat. med.

Inter Lupum, & Agnum maximam eſſe antipathiam.

TAnta eſt inter Lupum, & agnum naturalis diſcordia, ut ipſis emortuis in eorum chordis id etiam eluceſcat. Si enim ex Lupi, Agnique inteſtinis chordæ conficiuntur, in inſtrumentis muſicis applicatas minimè concentum vocesque ſonoras reddere, ſed continuò tactas diſſonantias reſpondere obſervatum eſt: at quod mirabilius eſt,agninas chordas à Lupi funiculis corrodi,confringi, & conſumi, ſi ſimul repoſitæ fuerint, comprobatum eſt. Idem de Aquilæ, & Anſerum plumis circumfertur. Aquilæ enim plumæ naturali antipathia

thia

Quædam pro Epilepsia admiranda reperiuntur auxilia.

TRia ab Horatio Augenio in suis consult. pro epilepsia curanda magnæ efficaciæ proponuntur remedia. Primo loco carbo est ille odoratus, qui sub Artemisiæ radicibus æstivo solstitio colligitur, qui per dies 40. infirmis aliquo convenienti liquore exhibendus est manè, jejuno stomacho. Confiteor ego cuidam epileptico hujusmodi remedium admodum profuisse. Secundo loco Mustelæ sanguis adducitur, hic præstantissimus pro epilepsia sananda censetur, Auctoris experimento, vidit enim sanatum epilepticum supra 25. annum, solo hujus sanguinis usu, potati scilicet statim atque è venis exiit ad unc. ij. cum una aceti. Ultimo loco testiculi Apri, aut saltem Verris, sive Suis domestici venere utentis, & testiculi Galli exiccati in furno, mirabiles censentur, hi in pulverem tenuissimè redacti, cum saccharo miscentur, & decem continuis diebus epilepticis ad drach. tres, cum aqua betonicæ felici cum successu exhibentur.

Flatuosam in membris convulsionem ligno è visco persanari.

COnvulsio illa, quæ à flatu in musculis, & membris oritur cum dolore, (hanc nostri ramphum, sive granphum vocant) nodis ligneis è visco, quod in quercubus adnascitur, ut experientia comprobavit, sanari consue-

vit. Colligitur viſcum æſtivo tempore, Sole in leonis ſidere commorante, tunc enim perfectionis complementum adeptum eſt. Debent nodi ligni illius foco patienti ſuperponi, ut ſtatim flatus diffugiat: pingui ſucco, tenuique præditum eſt lignum, aut occulta ratione, ut voluit Cardanus. Confiteor, multis tale præſidium ad præſervationem me conſuluiſſe, votumque fuiſſe aſſequutos ſola iſtius ligni ſuſpenſione. Annuli ex bubalorum cornibus, hujusmodi etiam dolores prohibere, multa experientia ex eodem Cardano judicati ſunt.

Quomodo nonnullorum animalium venenum corpora noſtra ingrediatur.

PHalangium cum aliquem momordit, quamvis parvum exiſtat animal, exiſtimare tamen debemus, venenum ex ipſius ore, primò quidem in ſuperficiem, deinde vero in totum corpus deferri. Præterea marinæ turturis, ſicuti & terreni Scorpionis aculeus, quamvis in extremam illam acutiſſimamque partem finiatur, ubi nullum foramen eſt, per quod venenum dejici poſſit, neceſſe tamen eſt, ut excogitemus ſubſtantiam quandam ineſſe illi, aut ſpiritalem, aut fluidam, quæ ut mole minima, ita facultate eſt quàm maxima. Siquidem cum nuper fuiſſet quidam ictus Scorpione, videor mihi eſſe (inquit) percuſſus grandine: eratque omninò frigidus, frigidoque ſudore perfuſus. Quippe ubi ex icta parte per totam ipſam celeriter diſtributa fuerit veneni vis, contingit eam eodem rurſus contactu in ſingulas

ſubje-

subjectarum ei partium recipi, mox ex illis in alias continuas, donec in aliquam pervenerit principem: quo tempore mortis periculum, instat. Ad hanc rem inprimis conferunt vincula partibus supernis injecta, abscissioque partium venenatarum. Novi equidem rusticum, qui epoto è viperis medicamento, rescisso prius digito evasit, sicut & alium quendàm, qui sola sectione citra medicamen est liberatus. Hæc Gal. 3. de loc. aff.

Mirabile ad Strumas, gutturis ramicem, & œdemata remedium.

ADmirandum remedium ad strumas, Cupressi folia neque teneriora, neque duriora in pulverem comminues, tortivo vino consperges, atque ita volutabis, dum in fæces corpus coëant, inde struma, vel ramex inducitur, tertio demum die solvitur medicamentum, contractum locum invenies, qui digitis exprimi debet: rursus ad tres dies idem pharmacum applicabis, eodemque modo solves & exprimes, septimo die, vel ad summum nono, strumæ velut miraculo abolebuntur. Valet etiam ad ramicem gutturis, parotidas, omnem duritiem, & œdemata. Hæc Hollerius. 1. Instit. Chirurg. c. 2.

Pestilenti tempore inter præcipua præsidia, aëris rectificatio summum judicatur.

OMni laude dignus, omnique decore admirandus Hippocrates judicandus est, qui pestem illam ex Æthiopia ad Græciam ve-

nientem, non alio repulit auxilio, quàm aëris purificatione. Præcepit enim, ut per totam civitatem ignes accenderentur, qui non è simplici solùm materia, sed etiam benè olenti constarent. Quapropter, & coronas odoriferas, floresque, aromata, unguenta pingvissima grati odoris, & alia jucundos odores spirantia, cives igni spargebant, quo pacto aer purus factus est, & ii à peste tuti fuerunt. Ea fuit magni Hippocratis diligentia. Ex Galeno.

Portulacæ seminis contra lumbricos magna est efficacia.

IN lumbricis necandis non modò Portulacæ aqua stillatitia aptissima judicatur, verùm atque illius semen. Narrat enim Arnaldus Villanova, quendam puerum, dum esset in mortis periculo constitutus, propter lumbricorum multitudinem, drach. sem. seminis Portulacæ cum lacte sumpsisse, atque lumbricos multos emisisse, fuisseque liberatum.

Quorundam animalium vitæ terminus constitutus quis sit?

LEpus annis decem vivere fertur, & Catus totidem. Capra octo. Asinus triginta. Ovis decem: sed vir gregis sæpè quindecim. Canis quatuordecim, & quandoque viginti. Taurus quindecim. Bos, quia castratus, viginti. Sus & pavo, viginti quinque. Equus viginti, & nonnunquam triginta, inventi sunt, qui ad quinquagesimum pervenerint. Columbi

lumbi octo, uti etiam Turtures. Perdix viginti quinque, ut & Palumbus, qui nonnunquam ad quadragesimum pervenit. Ex Alberto.

Ad dolores articulares Electuarium mirabile.

APeriam Electuarium illud mirabile, quo ego in doloribus juncturarum, & in arthritide cum felici successu non semel usus sum. Hujus auctor Petrus Bayrus est, licet ipse Galeni compositionem esse dicat in lib. 18. suæ Pract. Confiteor subitò solvere sine molestia, ignitum calorem extinguere, & membra patientis adeò contemporare, ut multos viderim, eadem die, quâ pharmacum acceperant, à sella ad locum proprium sine alterius auxilio languentes redire. Capiuntur Hermodactylorum alborum à cortice superiori mundatorum, & Diagridii an. drach. ij. costi, cymini, Zinziberis, cariophyllorum an. drach. j. trita, & cribellata conficiuntur cum syrupo facto ex melle, & vino albo invicem coctis, donec syrupi benè cocti formam recipiant. Dosis est à drach. ij. ad drach. iiij. secundùm infirmi tolerantiam. Auctor confitetur ter ab hujusmodi doloribus fuisse correptum, & semper in aurora hujus Electuarii (quem Diacostum vocat) unc. sem. accepisse, & in una die convaluisse. Ego diagridium in minori dosi exhibui semper, & benè successit.

Periculosum est, Basilicum continuò odorare.

QUam sit periculi herbæ Basilicæ frequens odoratus plenus, ex Hollerii exacta observatione perspicitur. Quidam enim Italus ex continuo ejus odoratu in vehementes & longos incidit dolores capitis ex Scorpione in cerebro enato, cujus causa mors consequuta est. Ratio apud aliquot hujus eventus ea potissima est, quod Basilici folia sub testa fictili putrefacta in Scorpiones mutentur, ex quo arguunt, frequentem odoratum animalcula quædam, Scorpionum instar, in cerebro generare. Utcumque tamen sit, Basilici odoratus ad Syncopem & animi hominum deliquia mirum in modum prodesse à Medicis adhibitus videtur.

Piscem Torpedinem dolores capitis à causa calida feliciter sanare.

INter selecta, & quæ dolores capitis à causa calida auferunt remedia, Torpedo piscis est. Ait enim Celsus, quem sequutus est Scribonius Largus, hujus piscis capiti affricatu, adeò tales dolores removere, ut in posterum redire nequeant. Causa omnium Torpedinis qualitas est, ipsa enim viva in mari, & procul, & à longinquo, vel si hasta virgave attingatur, torporem piscatoris membris inducere dicitur, ut Plinius lib. 23. prodidit. Idcircò (ut Matthiolus dixit,) mirum non est, hujusmodi affectus quodam stupore feliciter sola confricatione sanari.

Quæ ex occulta naturæ proprietate fiunt, mirabilia videri.

NAturæ arcana ſemper hominibus admirationem præſtitere: ratio eſt, quia cauſas ignoramus proprias, & propterea in ſpeculandis his ceſpitamus, nec aliud nobis reſtat quàm ſola admiratio. Quis enim non admiratur, cur Hyenæ umbræ contactu, canes obmuteſcant? Cur Eryngium ore Capræ ſumptum totum gregem ſiſtat? Cur Gallinæ appenſo milvi capite nunquam quieſcere valeant? Cur appenſo allii ſilveſtris capite in ovis collo, quæ in grege omnes antecedat, Lupi ovibus nocere nequeant? Profectò hæc mirabilia ſunt, & in rerum ſympathias, & antipathias, & naturæ arcana reducuntur.

Nonnulla animalia rejuveneſcere proditur.

MAgnum natura quibusdam animalibus pro ſenectute evitanda conceſſit relevamen. Cervus enim eſu ſerpentum renovari dicitur, quippè dum ſentit ſenectute ſe gravari, ſpiritu per nares è cavernis ſerpentes extrahit, ſuperataque veneni pernicie, illorum pabulo reparatur. Colubri quoque aliique ſerpentes, quoniam per hyberna latebra viſum obſcurari ſentiunt, primo vere maratro, ſeu feniculo ſeſe affricant, illudque comedunt, ita viſum recuperant, & exacuunt, & vetuſta tunica depoſita pelleque priori rejuveneſcere dicuntur.

Quorundam animalium carnes ad vitæ longitudinem valere.

A Longissima vita aliquorum animalium, vel eorum proprietate, multi sapientes vitæ longitudinem in hominibus invenire conati sunt, volunt enim carnium esu longæ vitæ animalium, vitam posse produci, rectè consulentes solidum nutrimentum, multum, diuque nutrire, & à morbis defendere. Hac ratione Cervi carnes, præcipuè juvenis, ad longitudinem vitæ valere autumant. Retulit Plinius quasdam novisse Principes fœminas, omnibus diebus Cervi carnes depastas, & longo ævo febribus caruisse. Dioscorides lib. 2. longam senectutem eos agere dixit, qui Viperæ carnibus vescuntur. Propterea Plinius lib. 13. Antonium Musam Cæsaris Augusti Medicum dicebat, Viperas in cibis iis dedisse, qui ab ulceribus incurabilibus affligebantur, ratus hoc auxilium vitam illis producere, atque omnes sanasse. Ex lib. 5. Convivii nostri litterarii.

Absurdam, & ridiculam esse Paracelsi opinionem, de homunculi in phiala vitrea generatione, & partu.

NOn modò ridicula, sed & infanda est Paracelsi damnatæ memoriæ opinio, de homunculi conceptione, & partu. Scripsit enim ex semine humano in ampulla vitrea conjecto, & aliquandiu sub equino fimo stabulato, homunculum generari. Ut autem hanc hypothesim

thesim falsam ille impius doceret, ex ovo sumpsit conjecturam, quod cum observaret in loco calido concludi posse, & ex eo tandem pullum excludi, persuasit hoc idem in humano semine in vitreo vasculo recluso posse contingere. Sed vana, & fabulosa sunt ejus figmenta, siquidem ex putrefacto semine in ampulla sub fimo recondito talis homunculi partus fieri nequit, qualis enim est causa, talis effectus consequitur, proindè ex putrefacto nihil, nisi corruptũ oritur. Insuper in fœtus conceptu, ut ex sacris divini verbi decretis capitur, semen utrumque viri & mulieris concurrere opus est: præter hæc conceptio haud oritur, nisi fuerit uterus benè temperatus, tanquam hortulus à Deo destinatus ad hanc prolem, cui sanguis maternus simul affluat: quippè si materni sanguinis deficeret appulsus, nec semen augeri, nec ali, plantæ instar, nec partes conformari possent, ut omnium Philosophorum consensus est. Ad hæc inter fœtum & utero gerentem sympathia quædam requiritur, ut calorem, & nutrimentum à matre recipiat, & à fœtu vivente matris calor augeatur, & alia ad concoctionem, & productionem feliciter succedant. Quæ omnia falsam esse Paracelsi conjecturam arguunt: ille enim non perspexit in ovo semen, ex quo pullus fit, simul cum alimento vernaculo conferre, & in testa per se porracea tanquam in utero quidem concludi, ex qua pullus ali, & respirare posset. Semen verò humanum caloris, & spiritus

cujusdam vivifici particeps, & consors, quorum vi & beneficio fit generatio, antequam in vitream ampullam perfunderetur, eodem temporis vestigio exhalaret, & conceptio evanesceret. Huc accedit, quod deest sanguis, quo semen nutritur & augetur. Adde, quod per ambullam vitream sub fimo reconditam fœtus spirare nequiret. Confutata ergò sunt Paracelsistarum somnia, & fabulosa eorum Magistri conjectura, & vana de homunculi partu assertio. Ex Georgio Bertino Campano.

In Armenia nives rubentes fieri.

NIves omnes (sublata philosophantium ratione) albæ sunt, & ita judicat sensus, ut non immeritò Plinius lib. 27. cap. 2. nivem vocaverit cœlestium aquarum spumam. Nihilominus Eustathius Homeri interpres, in Armenia nives rubentes conspici retulit. Harum colorem multi sapientes ruminantes, non natura nives rubentes fieri, sed accidentaliter illic voluere. Illa enim loca minio luxuriant, cujus colore exhalationes, è quibus in Armenia nives generantur, pollutæ, rubedinem acquirunt.

Pro quartana febre selecta remedia.

ARnaldus Villanova pro secreto habuit, in febre quartana exhibere taxi barbati radicem ex vino per duas horas ante accessionem, & non minus os de corde Cervi ad drach. Itidem ex vino alterato, dictamno cretico, salvia, chamædrio, chamæpithio, & myrrha

ex ſucco abſynthii ad ſcrup. ij. caſtorei etiam, & bituminis an. ſcrup. ij. ex vino. Alii, ut quartanam excutiant, infirmis, dum in acceſſione affliguntur, timorem ex improviſo incutiunt. Propterea Titus Livius ſcripſit, Quinctum Fabium Maximum in conflictu febre quartana fuiſſe liberatum.

Terra Lemnia contra venena miram habet efficaciam.

INter præſtantiſſima auxilia contra venena, terra Lemnia connumeratur, quæ ad Cantharides, & ad lepus marinum adeò præſtat, ut quadam proprietate devorata, omne venenum per vomitum expellat, quemadmodum multis experimentis hæc omnia didiciſſe Galenus confitetur.

Lumacæ lapidem partum mulierum facilitare.

DIcitur Lumaca lapidem nobiliſſimæ virtutis in capite retinere, quem ſi tritum ſtrangurioſis liquore aliquo convenienti dederis, urinam ſolvere, breviterque ſanare comprobatum eſt. At mirabilem habet in gravida muliere conſenſum: quippè ſuſpenſum ſi ſecum portaverit, in abortum minimè incidet, ſin autem tempore partus tritum cum vino capiet, multa facilitate pariet: ſi quidem lapides hi meatus mirè aperiunt, è quibus fœtui facilior datur tranſitus. Ex Iſidoro.

Rerum ſympathiam in aliquot brutis mirabilem eſſe.

MIzaldus lib. 1. arcan. & Bodinus lib. 5. theat.

theat. nat. obſervatum expertumque audiviſſe ajunt, Vaccam, Ovem, Equam, Aſellam, Canem, Suem, Felem, ſimiliaque fœminei generis animalia domeſtica, & manſueta, dum utero gerunt, aut interire, aut abortum pati, ſi mas, ex quo conceperunt, mactetur, aut occidatur: tam valida eſt ac vehemens illorum inter ſe ſympathia. Hoc autem an verum ſit, confiteor, me nondum fuiſſe expertum.

Oleam arborem puritatis, & virginitatis eſſe amantisſimam.

OLiva ſi manu virginea plantatur, & educatur, uberiores fructus præbere dicitur, usque adeò puritatis eſt amantiſſima, & labis neſcia. Hac de cauſa, ut reor, ab antiquis ſapientibus olea Minervæ dicata, & conſecrata fuit. Audivi equidem à multis, olearum à laſcivis mulieribus non ſemel fuiſſe collectos fructus, easque perindè ſequenti anno parum fructificaſſe. Ex Carolo Stephano in lib. de re ruſticâ.

Aſtronomiam Medicis eſſe neceſſariam.

PRudens Phyſicus Aſtronomiam intelligere debet, aliter perfectus Medicus eſſe nequiret. Cum autem ægros curare intendet, Lunam aſpicere oportebit, ſi enim plena eſt, creſcit ſanguis, & humiditas in homine, & beſtiis, & medulla in plantis, ita voluit Hippocr. in lib. de diſciplina Mathemat. qui apud Gal. reperitur. Cum ergò quis in morbum inciderit, ſi Luna è combuſtione exit, tunc ei creſcit

infir-

infirmitas usque ad oppositionis gradum, quo tempore peracto cœli themate aspicienda Luna est, an cum aliquo Planetarum societur fortunato, vel infortunato, num in malo, vel bono fuerit aspectu, & an Dominum domus mortis aspexerit, ita enim de morte, & vita, de morbi longitudine, & brevitate infirmorum accuratius conjecturare poterit. Ex Hippocr. & Joan. Ganiveto.

Saturni, Martisque conjunctionem in Tauro, Bobus pestilentiam prædicere futuram.

ASTrologorum ex multa observantia decretum est, cum Saturnus, Juppiter & Mars, vel istorũ duo simul juncti fuerint, sub humano signo, concurrente ad eam stellarum venenosorum animalium aspectu, morbos pestilentes hominibus esse futuros. Ex diversitate autem Zodiaci brutis quandoque contagium appariturum, salvis hominibus. Unde notat Augustinus Suessanus in comment. Apotelesmatum Ptolomei, non multis ante annis, observasse, cum Saturni, Martisque conjunctio in Tauro horrendissima frigora excitasset, magnam Bobus calamitatem evenisse. Oves autem licet imbecilliores, superstites tamen fuere. In Boves tamen pestis illa desævit, propter cœleste signum, ad quod terrestris Bos refertur. Quæ si fuisset in Ariete, forsitan in Oves grassata esset. Anno 1479. in signo humano Martis, & Saturni fuit conjunctio (testimonio Ficini) & pestis crudelissima hominibus tantum successit, ut & prius fuerat

anno

anno 1408. & omnium pessima anno 1345. ex trium Planetarum insimul conjunctione.

Suffitu bituminis mulieres ab hysterica passione liberari.

MUltis experimentis comprobatum audio, bituminis suffitu, mulieres ab utero suffocatas, subitò ad sanitatem revocari: & quod mirabilius est, hystericam extemplò bituminis accensionem corrigere, sive crudum, sive ustum mulierum naribus admoveatur. Propterea mulieres, quæ tali passioni obnoxiæ sunt, lana exceptum, sive gossipio collo appensum, Medicorum consilio (Mizaldo auctore) in nonnullis locis habent, ut crebro olfactu paroxysmum arceant.

Cantharides quandoque solo olfactu, sanguinem, vel tactu è corpore evacuasse.

CAntharidum vis, & venenum in sanguine purgando per urinam, apud paucos incognitum est, quippè in potu exceptas non modò vesicam exulcerare, verùm atque suffocationes, & horrenda symptomata inducere comprobatum est. Imò tantæ feritatis sunt, ut quandoque & tactu, vel olfactu hæc efficiant, ut cuidam Chirurgo Mediolani successit, qui bis sanguinis profluvio correptus fuit per urinam, solum portando cauterium ex Cantharidibus in Byrsa. E Michaele Pascalio.

Unde ortum sit Adagium: Naviges ad Anticyras.

MUlta observatione & à prioribus, & neotericis Medicis, nigrum helleborum ad insa-

insanos, & mente captos peculiare auxilium esse, probatum est: Hujus potio licet periculosa medicina sit, cum cautela tamen sumpta, mirabiliter iis prodesse videtur. Hellebori virtutem Demosthenes innuere volebat, dum in actione monens Æschinem, ut sese purgaret helleboro, dicebat. Hoc in Anticyris duabus electissimum, & magni valoris nascitur, quo navigare oportere, Adagium, qui ab insania sanari cupit, (ut Strabo lib. 9. Geograph.) loquitur. Hinc Stephanus de Helleboro loquens addit, Anticyrensem quempiam fuisse, qui Herculem dato Helleboro insania liberaverit.

Gravidas nimio sale utentes, parere fœtus sine unguibus.

NOn est à ratione alienum, quod ab Aristot. dicitur 7. de Histor. animal. c, 4. mulieres gravidas, si nimio sale in cibis usæ fuerint, fœtus parere sine unguibus. Ungues enim, ut dixit Hippocr. in lib. de carnibus, ex glutinosa & viscida materia generantur, hinc accedente salitorum usu, materia illa viscida adeò attenuatur & adimitur, ut facilè illorum ortus deficiat. Comprobatur hoc etiam in lactantibus, quibus ex assiduo & nimio salitorum usu, lac omne paulatim deficere consuevit.

Qui ludi in conviviis jucundi, festivique habeantur.

IN conviviis profectò, ut hilariter, jucundeque accepti convivæ confideant, & epulentur,

lentur, non femel ludi aliquot per jocum apparantur, qui omnes in aſtantium riſus, & cachinnos mutantur. Inter multos hi erunt feſtivi. Si lintea, & mappæ calchanti pulvere confricantur, qui loti ſe deterſerint, ea parte nigri fient. Licet lintea prius candidiſſima apparuerint. Si gladii ſucco colocynthidis, vel aloe tacti fuerint, amara omnia ex iis inciſa ſentientur: ex aſſa fœtida autem cuncta fœtida audientur. Si ſuper paſtillos nuper elixos inſtrumentorũ chordas minutim inciſas projeceris, inſtar vermium à colore contractæ apparebunt, nauſeamque rei inſciis movebunt. Quibus vinum potui dabitur, cui caſtanearum animæ ſubtiliter tritæ fuerint projectæ, à ventris crepitibus ſollicitabuntur.

De Amoris origine aliquot controverſiæ.

VOlentes Phyſici amoris originem, vel potius furoris amatorii reperire indaginem, ex correſpondenti hominum complexione, ſeu verius, ex conformi ipſis ſanguinis qualitate, nempè calida, proficiſci volunt, hanc enim complexionem valdè amorem gignere affirmarunt. Aſtrologi inter eos amorem exiſtere ajunt, qui in eodem aſtrorum gradu conſiſtunt, vel qui in aliqua conſtellatione ex æquo participant, & conformes ſunt, tunc enim ſe redamare confingunt. Alii Philoſophi amorem naſci aſſeruerunt, quoties noſtra lumina in deſideratum objectum conjicimus, volunt enim quoſdam ſpiritus ex ſubtiliſſimo, puriſſimoque ſanguine cordis noſtri in rem

concu-

concupitam exhalare, atque ocyſſimè ad oculos noſtros recurrere, ibique in vapores, & humores reſolvi, qui ſenſim ad cor relapſi, diffuſique per corpus, in oculis rei dilectæ quandam Ideam, inſtar ſimulachri & imaginis non aliter quàm in ſpeculo macula permanet venenoſi oculi, vel menſtruatæ, auriginoſi, aut ſimili aliquo morbo infecti, imprimere. Hac de cauſa miſerum amaſium, hiſce novis illectum ſpiritibus, qui naturalem ſuam ſedem repetunt, & ad cor permeant, perditam libertatem ſuam dolere, lamentarique cogi affirmare non ceſſant. Nonnulli autem naturæ ſcientiæ admodum ſtudioſi, cum multa de amoris ſcaturigine eſſent imaginati, nec veram tam furioſi morbi originem inveniſſent, in hæc proruperunt: Amorem eſſe neſcio quid, natum neſcio unde, qui venit neſcio quomodo, & accendit neſcio quo pacto, certam aliquam rem, & perſonam.

Hominem apud Indos longisſimam vitam habuiſſe.

Apud Luſitanicæ hiſtoriæ recentiores Scriptores (inter quos eſt Ferdin. Caſtanneda) fidei probatiſſimæ, longa narratione & certa, cuidam nobili apud Indos annorum, quibus vixit, trecentorum & quadraginta ſpatio, juventæ florem ter exaruiſſe, & ter refloruiſſe invenimus, atque ex cujusdam Epiſcopi relatu noviter percurrimus. Hoc profectò mirabile eſt, & pauciſſimis à Deo conceſſum. At non minori admiratione illud dignum eſt,

quòd à Langio de Orbe novo proditur, insulam quandam fuisse repertam, Bonicam nomine, in qua fontis reperiatur scaturigo, cujus aqua vino preciosior, senium epota in juventatem commutet. Ex lib. 1. de hominis vita, ubi de Priorissa anu facta, & rejuvenescente scribitur.

Hydrargyri minera quomodo inveniatur.

INter metallica omnia, hydrargyro excellentius vix inveniri aliud creditur, cum ad infinita tale accommodetur. Solerti industria opus est, ut ubi ejus mineræ sit scaturigo conjectores deprehendant: propterea mensibus Aprilis, & Maji sub aurora sereno autem cœlo ascendentes vapores in montibus spectant: si enim instar nebulæ fuerint, non altius se attollentis, sed humillimæ, ac quasi terræ hærentis, argenti vivi ibi sedem esse assequuntur. Ex Cardano de Subtil.

Aqua mirabilis pro visus obscuritate.

APeriam aquam, quam scribunt restituisse visum cœco novem annorum, Recipe succi apii, fœniculi, verbenæ, chamedryos, pimpinellæ, garyophilatæ, salviæ, chelidoniæ, rutæ, centinodiæ, morsus gallinæ, garyophyllorum, farinæ volatilis an. unc. j. piperis crassiusculè triti, nucis muschatæ, ligni aloes an. drach. iij. Omnia immergantur in urina pueri, & sexta parte vini Malvatici. Bulliant brevi tempore, tum exprime & percola. Repone vase vitreo benè obturato. Hora somni singulas guttas, singulis oculis instilla, Hollerius.

Roris

Roris marini præstantissimæ virtutes.

PLanta illa, quam Romani & Itali Rosmarinum dicunt, inter plantas nobilissima est, magisque quàm existimetur excellens, quamvis multitudine & frequentia vilescat. Est enim semper virens, nulli nocens, & multis infirmitatibus inimica, maximè comitiali morbo, qui ferè dæmoniacus est. Radix ejus cum melle purgat ulcera, torminibus medetur, & serpentum ictibus, cum vino bibitur. Prodest etiam contra morbum Regium in vino cum pipere. Et tanto in majora mala prævalet, quanto majori gaudet tutela, & favore cœlesti, à quo omnis virtus confovetur.

Naturæ sagacitas in difficillimis morbis sanandis magna est.

MAgna est naturæ sagacitas in aliquot morbis sanandis; qui Medicorum auxiliis perdifficile est, ut ad sanitatem perducantur. Retulit Alexander Veronensis lib. 2. anatom. c. 9. mulierem Venetam, acum crinalem, qua cirri capillorum intorquentur, quatuor digitorum longitudine ore detinuisse, dum obdormisceret somnoque sopitam deglutivisse: decimo autem mense, quod mirabile est, per urinam eminxisse. Langius etiam in alia juvencula, quæ aciculam devoraverat, idetiã evenisse scribit. Naturæ igitur industria maxima est.

Lapidis compositio ignem fricatione reddentis.

FRicatione cujusdam lapidis facillimè ignẽ excu-

excutere poterimus. Hæc ejus est compositio. Capimus styracis calamitæ, sulphuris, calcis vivæ, picis an. drach. iij. Camphoræ drach. j. Aspalti drach. iij trita hæc ponantur in vase terreo optimè clauso ad ignem, donec in lapidem convertantur. Hic panno fricatus accenditur, sputo verò emoritur. Ex Rossello.

Naturam bestiis ad corporis tutelam multa remedia indicasse.

PLurima sunt naturæ beneficia, quæ bestiis fuisse concessa legimus. Hæc profectò ruminans Plutarchus, præ admiratione in extasin raptus, Naturam multò plura in pecudes quàm in hominem contulisse, dixit. Quippè si bestiis morbus accidit, Natura mox antidotum indicavit. Hinc palumbes, monedulæ, merulæ, perdices (Lauri foliis degustatis) humores superfluos expurgant. Lupi, canes, feles si ægrotant, vel si excrementorum colluvie stomachum vel viscera oppleta sentiunt: gramina comedunt rore perfusa, herbam frumenti, & rapistrum decerpunt, quibus stomachum, alvumque exonerant. Columbæ, turtures, pullique gallinacei in morbis helioselinum degustant. Testudines morsus sibi inflictos cicuta persanant. Cervi vulnerati dictamni pastu sagittas excutiunt. Mustela dum mures venatur, ruta se munire consuevit, ut validius eos oppugnet. Ursi mandragoram quærunt in mala valetudine. Apri autem ægrotantes hedera se colligunt. Cætera verò animalia

malia pro vitæ tutela diverſa alia retinent auxilia. Ex Ariſtot. Plinio, Nipho, & aliis.

Lapidem Aetitem mulierum partus accelerare.

MAgnam intulit natura Ætiti lapidi in partu prægnantium accelerando efficaciam: quippè ſi earum coxîs argento convolutus partu inſtante fuerit ligatus, miram utero generabit laxitatem, ex qua prægnantes facilius parient. Ab Aquilis præſidium hoc captum reor, illæ enim dum arctiores ſe ſentiunt, & ova cum difficultate pariunt, Ætitem quærunt, ex quo laxiori matricis orificio facto, lenius ova excernunt. Hinc Ætites lapis, Aquilinus dictus eſt, quia Aquilæ hos in nidum portant, ibique veri reperiuntur. Intellexi ex fœminis primarias aliquot hos lapides in uſu & precio habere, benè ratas partus labores ſublevare.

Hellebori nigri radicem, Viperæ morſus in beſtiis ſanare.

IN magna æſtimatione apud multos Hellebori nigri radix habetur, ipſa enim inter carnem & pellem jumenti à Vipera demorſi inſerta procul dubio ſanat. Confiteor profectò ſubulcum quendam porcorum numerum igne perſico ſive eryſipelate peſtilenti pollutum (hunc morbum vulgares, eò quod porcorum caput in excreſcentiam magnam devenit, appellant Capoatto:) ſola hujus radice omnes incolumes ſervaſſe. In porcorum auribus

cultello circulum ad vivum sanguinem formabát, deinde centro stilo ferreo perforato radicis frustulum effingebat, ad pastumque porcos mittebat, ita equidem solo hoc auxilio omnes (me observante) ad sanitatem ducti sunt.

Hippiatros in equorum facie pilorum evulsu stellas albas facere.

IN hominum canitie frequentes capillorum evulsiones, ut nonnulli in usu habent, vituperantur, eò quod illorum evulsu major generatur canities: Hippiatri enim cum stellas albas in equorum facie fingere intendunt, frequentissimè pilos extirpant, qua continuata evulsione, pilos excrescere albos expertum est.

Quæ apud Veteres magis erant celebrata spectacula.

INter orbis terræ celebrata spectacula, inprimis erat Ephesiæ templum; inde Mausolæum, hoc est, Mausoli sepulchrum: Colossus solis apud Rhodios: Jovis Olympici simulachrum, quod Phidias fecit ex ebore; Muri Babylonis, quos exstruxit Regina Semiramis: Pyramides in Ægypto: Obeliscus in via nobilissima Babylone à Regina supradicta erectus. Rhodiginus.

Marinum Vitulum à cœli fulmine non molestari.

NOn pauci sunt Scriptores, qui Marinum Vitulum, (multa observatione peracta) à ful-

à fulmine incolumem esse perhibent. Propterea Severum Imperatorem Lecticam suam Vituli Marini corio contegi voluisse legimus, hoc enim animal ex Marinis à cœli fulmine minimè percuti audiverat. Inde factum est, ut veteres, pavidi ne fulmine ferirentur, tabernacula ex istius pellibus contecta retinerent, ita profectò à Cœli fulmine præservari posse putabant. Ex Plin.

Capram inter bruta maximè Epilepsia tentari.

HIppocrates in lib. de sacro morbo, (si liber ille genuinus ejus est) ut ab epilepsia homines præservari valerent, neque in caprina pelle decumbendum esse, neque eandem gestare oportere, consuluit: benè ratus, tale animal maximè ab Epilepsia tentari. Hoc etiam Plutarchus rerum naturalium perscrutator indefessus asseruit; propterea veteres sacerdotes ab ejus carne vehementer ut morbida abstinuisse fertur, ne gustantibus aut tangentibus modo aliquid ejus morbi induceretur.

Vinum in Asthmatis cura selectissimum.

VInum pro sanando Asthmate ab Horatio Augenio viro probatissimo, quo pater ejus cum fælici semper successu usus est, adducitur. Habet vini dulcis, quale potissimùm Vernacia est, non crassi, sed tenuis, mellicrati cocti an. lib. decem: pulver. foliorum Tabbachi exicc. in umbra unc. j semis, radicum polipodi quercini recentis, ac minutissimè concisi unc. 3.

radicum helenii remoto meditullio, & incisarum unc. iiij. macerentur horis 48. postea verò colentur per manicam Hippocratis vocatam, conservetur in loco frigido. Dantur unc. vj. pro vice, singulis diebus, horis ante prandium quinque.

Homines à phrenitide correptos sanis fortiores fieri.

NOn pauci admirantur, cur homines phrenetici (licet in sanitate debiles fuerint prius) ipsis sanis fortiores evadant? Equidem à morbi natura totum procedere verendum non est: cum autem in phrenitide magis ob exsiccationem lædantur nervi sensitivi, quàm motivi, nulli dubium est, tales quoad motum ipsis sanis fortiores, & debiliores quoad virtutem sensitivam fieri: ratio omnium est, quia operationes nervorum sensitivorum humiditate magis perficiuntur: secus motivi. Huic adjungitur, quod phrenetici (mente læsa) dolorem non sentiunt, idcirò fortiores. Ex Arculano.

Tuberum esu frequenti, homines in epilepsiam incidere.

MAximoperè (ut voluit Simeon Zethus) tuberum continuatus usus vituperatur: adeò enim homines crebro eorum esu afficiuntur, ut epileptici, vel apoplectici fiant. Apud veteres autem in pretio habebantur, illisque cum cœlo quandam affinitatem esse, nec nisi tonante Jove nasci, credidit Antiquitas. Unde Juvenalis, Facient optata tonitrua cœnas.

Ossa de corde Cervi à morsibus venenosis homines præservare.

MIrabilis est profectò officulorum proprietas, quæ in Cervorum corde reperiuntur: gestata enim, ad præservandum à bestiarum venenosarũ morsibus & ictibus maximè prosunt. In officinis tanquam præstantissimum antidotum contra venenum & febres pestilentes, hæc ossa conservantur, & cum felici successu Medici indies ad hæc valere experiuntur: multi tamen balatrones pro osse cordis cervini, os bubulum tradunt, in magnam languentium perniciem, & Medicorum infamiam. Ex Alexandro Benedicto.

Hemicraniam lapide Gagatis summoveri.

MUlto experimento Democritus Hemicraniam, lapidis Gagatis sola ad collum appensione tolli comprobavit, scribit enim hujusmodi lapidem gestatum semper magis ponderare, quàm antequam appendatur: quasi in eo quædam attrahendi in sese humorem, à quo dolor in parte cranii suscitatur, proprietas reperiatur. Mercur.

Epilepticos non perpetuò concidere, neque spumam facere.

QUi comitiali morbo laborant, nisi in magna ventriculorum cerebri à crassis humoribus obstructione concidere, & spumam ferre consueverunt: secus verò in aliis causis, ut in quadam puella Aretina Benivenius observavit. Incidit illa in Epilepsiam, tamen

neque concidebat, neque ex ore ſpumam ferebat. Sed ſtans caput hinc inde cum cervice, ac ſi quid inſpicere vellet, movebat, nihil interim loquens, nihil audiens, nihil ſentiens. Cum autem ad ſe reverteretur, interrogata quid egiſſet, penitus ignorabat. Cauſam Beniveniue exiſtimavit, quòd non caderet, quod contractio & tenſio ad cerebrum non ferretur, cum ſolus vapor ſurſum aſcenderet: ex quo nullo rigore cerebrum ipſum intentum, ab ordinatis motibus reliqua membra præſervare potuit.

Vermes rubeos in hominum cerebro, in quadam epidemia, natos eſſe.

BEniventis, cum multi ignoto morbo decederent è vita, Medici tandem hoc morbo quendam mortuum incidere voluerunt, & in hujus cerebro vermem rubeum brevem invenerunt, quem cum multis medicamentis vermes occidendi vim habentibus interficere nequiviſſent, fruſtra raphani inciſa in vino malvatico ultimò ebullierunt, quo vermis occiſus eſt, atque hoc eodem remedio deinde ſimili morbo, quaſi epidemico affecti, omnes curabantur. Foreſtus ex lib. Cornelii Roterodam.

Capillorum defluvium ex Ladano curari.

NOn ſemel morbo acuto ægrotantibus (ſi ad ſanitatem reducuntur) è capite capillos decidere expertum eſt. His facillimè ſuccurritur hujuſmodi linimento, quo capillorum deflu-

defluvium non solùm amovetur, verùm atque amissi iterum renovantur. Ladanum cum vino, & oleo rosato ad decentem unguenti spissitudinem coquitur, quo caput universum linitur, brevique capillatum redditur. Ex Bayro.

Ab Empiricis tractata remedia mortem non paucis attulisse.

Mirum haud est, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortem aliquando hominibus attulisse, ii enim nulla ratione, nullaque methodo suffulti, sed sola experimenti indagine, nec causas morborum verè cognoscere, nec ordine auxilia applicare possunt. Propterea miles quidam in morbo inveterato sui nepotis, qui capitis achoribus erat fœdatus, sine cautione, more Empiricorum, nec ætate observata, unguentum ex arsenico, sulphure, viridi æris, semine sinapis confectum capiti apposuit, ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane sequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inventus est. Hi profecto fructus Empiricorum existunt. Ex Valesco.

Triplici auxilio homines longævam vitam acquirere posse.

Nisi hominum frequens luxus excresceret indies, fortassè illorum vita longior saniorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effusi: vix trigesimum excedunt annum absque senectutis aliquo vestigio, vita enim longæva non luxu & profusione nimia,

sed

ſed triplici tantum remedio comparatur: ſiquidem parcitas cibi & potus, bonus cibus & moderatum exercitium mortalium vitam, ex Philoſophorum decreto, producere valebunt. Bartholom. Moles ex Divo Gregorio.

Quo pacto ſingultum cohibere valeamus.

NOn levi anguſtia ſingultum homines cruciare quandoque videmus, adeò quod multi in longiſſimam vigiliam hujusmodi affectu ducti ſunt. Multi ſunt, qui ex improviſo timorem ſingultientibus incutientes, votum aſſequuntur: alii verò auriculari digito jubent intus aures diu confricari. Lyſimachus tamen apud Platonem, ſternutamento, aſperſione aquæ frigidæ, & reſpirationis cohibitione ſingultum excuti propalavit.

Quo pacto plebeios & inſcios in admirationem ducamus.

PLebei profectò, qui populi pars ſimplicior eſt, ex leviſſima occaſione facilè in admirationem ducuntur. Si optas autem, ut adſtantes credant vel magico carmine, vel quodam miraculo te operari, manè cum verbaſcum flores aperit æſtivo tempore, iis præſentibus leniter moveto plantam, flores enim paulatim decidunt, & exiccantur, cum magno illorum ſtupore, ſiquidem illius plantæ hæc eſt proprietas, ut (Sole accedente) flores decidant. Quod ſi magis irridere velis, inutiliter aliquid murmurabis, ut admiratio excreſcat, ultimò tandem omnia in riſum finiantur. Ex Porta.

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

MAximo hominibus adjumento est firma memoria, tristitiæ verò & labori imbecillitas, iis præsertim, qui bonarum literarum studio incumbere optant. Ita autem confirmatur. Thus albissimum in pollinem attritum, & cum vino, si hyems fuerit, vel aqua decoctionis passularum si æstas, epotum, in Lunæ augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occasu, mirum in modum memoriam augere fertur. Ex Rhasi.

Quo pacto famis importunitas cohibeatur.

QUis Taurum Philosophum, ejusque ingenium non admiratur in reprimendo famis impetu? profectò dum fame maximè molestabatur, ejus importunitatem compressis hypochondriis, & ventris strictione compescebat. Apud Aulum Gellium.

Mulierem gravidationis tempore pallescere, debilioremque esse.

NOn sine ratione mulieres, quo tempore uterum gerunt, virore pallidæ fiunt, purus enim illarum sanguis continuò ex corpore destillat, & in uterum à natura demittitur, ut fœtum tum nutriat, tum ejus procuret augmentum. Cum autem ipsis paucior in corpore resideat sanguis, necesse est fieri pallidas, atque alienos cibos appetere. Insuper ex eo, quia sanguis solitus ipsis minuitur, debiliores fieri necesse est. Ex Hippocr. lib. 1. de morb. mulier.

Myri-

Myristicam nucem à viro gestatam vigorosiorem fieri.

MIrabilis est nucis myristicæ, quam vocant moscatam, cum homine sympathia: si enim à viro gestatur, non modò vigorem proprium conservare, verùm atque turgere, magisque succulentam & speciosam fieri autumant, præsertim si juvenilis adultæque ætatis homines circumferant. Ex Levinio Lemn.

Hepaticos, & lienosos, decocto chamedrii sanari.

INter præstantissima remedia, quæ hepaticis, & lineosis adhibentur, primum chamedris locum retinet: si enim ex aceto decocta, per plures dies exhibetur, hepaticos, atque lienosos proculdubio sanat: multis equidem experimentis comprobatum est, tale decoctum viscera ab infarctu liberare: propterea in febribus chronicis, eo quod obstructiones mirè abigat, felici ex successu à multis pro singulari secreto audio usurpari.

Pulsus deficientes, & intermittentes in juvenibus mortem prædicere.

QUanti timoris in languentibus, pulsus deficientes, vermiculantes, & formicantes existant, apud Medicos notissimum est, ii enim ex prostrata natura exorti exitium esse in foribus ostendunt. Intermittentes autem duorum pulsuum spatio, non modò in omnibus suspecti habentur, verùm atque omnium (maximè in juvenibus) exitiosi sunt: ita voluit Galenus, qui

qui in pueris, & ſenibus, nòn ita fore timendos aſſeruit. Hujus rei habuit experimentum Proſper Alpinus in Jacobo Antonio Cortuſo octuagenario pleuritico, & febre ardente vexato, cui pulſus fuerunt cum intermittentes, tum deficientes, tamen ille citò convaluit. Lib. 5. de med. method.

Mithridatis Regis ad venena maximum Antidotum.

DEvicto Mithridate Rege maximo, in ejus Arcanis Pompejus inveniſſe in peculiari commentario ipſius manu compoſitionem antidoti dicitur. Conſtabat ex duabus nucibus ſiccis, item ficis totidem, & rutæ foliis viginti ſimul tritis, addito ſalis grano. Si aliquis hoc jejunus aſſumeret, nullum ei venenum nociturum illa die affirmabat. Ex Plinio.

Quo artificio oſſa, vel ebora colorari valeant.

SI oſſa, vel ebora colorata habere deſideramus, ea inprimis oportet ab immunditiis purgare, deinde in aluminis aqua decoquere, tum demum in urinam, vel calcis aquam in qua diſſolutum ſit verzinum, rubrica, aut cæruleus color, ſive alius ex voto, immittere, & una iterum coquere. Cum autem perfrigerata in eodem etiam liquore fuerint, extrahenda ſunt, & pulchra, & bellè tincta habebimus. Alexius Pedemont.

Bryoniæ radices è vino albo decoctum, hyſtericam pasſionem reprimere.

BRyonia in ſedanda mulierum hiſteryca paſſione,

ſione, egregiam habere virtutem multis experimentis dicitur. Ex multis obſervationibus in quadam muliere, quæ quotidie ferè per multos annos hoc affectu laboraverat, à Matthiolo comprobata eſt. Hæc cum ſemel per hebdomadam ejus conſilio, ſub lecti ingreſſum, vinum album, in quo ipſius radicis uncia efferbuerat, hauſiſſet, ex illa paſſione optimè convaluit. Ne tamen ampliùs in ſuffocationes deveniret uteri, per annum integrum hoc medicamento uſa eſt, nec morbus iterum recidivavit.

Quo ſuffitu ſerpentes venenati à domibus vel prædiis arceantur.

MUlta equidem reperiuntur, quorum ſuffitus adeò ſerpentibus odioſus eſt, ut à loco, ubi is fiat, penitus arceantur. Scribit Florentinus in Geopon. venenatam feram nunquam acceſſuram, ubi adeps cervinus, aut radix Centaurii majoris, aut Lapis Gagates, aut Dictamus Creticus, aut Aquilæ, vel Milvi fimus cum ſtyrace miſtus ſuffiatur. Ex Gal. autem habemus in lib. de med. fac. parab. ad Solonem. Pyretrum, ſulphur, cornu cervinum, pinguedinem, & pulmonem Aſini accenſum, ac ſuffitum, cuncta animalia venenoſa efficaciter fugare compertum eſſe.

Herpetes exedentes Tabacci cerato feliciter ſanari.

HIeronymus Aquapendens in lib. 1. de Tumor. præt. nat. c. 20. exedentes herpetes teſtatur curaſſe, quo ad totum corpus ex ſero capri-

caprillo expurgatione, sæpè autem cum salsæ parillæ decoctione, partes affectas aquis thermalibus D. Petri lavabat, ultimò iis felici cum successu sequens admovit Ceratum: R. Succi Tabacci, seu herbæ Reginæ unc. iij. Ceræ citrinæ novissimæ semis unc. ij. Resinæ pini unc. ij. semis. Resinæ Therebintinæ unc. j. Olei myrtini quantum suffic. pro formando Cerato.

Vina alba qua industria in rubra mutentur.

ALba vina absque ullo detrimento in rubra (auctore Mizaldo) statim convertuntur, si pulverem mellis ad durissimam consistentiam decocti, & siccati in vinum album projecerimus, & transvasando miscuerimus. Id autem minori fastidio efficiet lapathorum radix, si recens vel sicca in vinum mittitur.

Flores in Aegypto propè Nilum inodoratos existere.

ODor in sicco fundatur, eidemque innititur: hinc evenit (auctore Theophras. 6. de caus. plantar.) ut fructus agrestes, urbanis sui generis odoratiores, eò quod licciores existant urbanis, habeantur. Hæc quoque causa est, quod in Ægypto minimè odorati flores nascantur: ut enim Plinius prodidit, Ægypti aer à flumine Nilo tum nebulosus, tum roscidus est, cujus causa odor in floribus adimitur.

Absynthium ventriculum roborare solum adstrictione.

QUantam Absynthium in roborando ventricu-

triculo vim retineat, in multis locis à Galeno exprimitur: hanc autem virtutem non ob amaritudinem, ſed propter adſtrictionem Abſynthio ineſſe veriſimile eſt. Conſtat hoc totum, ab ejus ſucci natura, qui corroborandi facultate deſtituitur, ex eo, quod terreæ partes, in quibus adſtringendi vis poſita eſt, ab ipſo ſeparantur. Succus itaque ſolùm amarulentiam habet, quæ tamen abeſt, ut ventriculum roboret, ſed ut potius illum infeſtet.

Ex epoto Chalcantho albos pilos è capite decidere.

LIcet Chalcanthi, ſive Vitrioli uſus, ore ſumpti, apud Galenum ſuſpectus habeatur, à multis tamen audio maximè commendari. Inter graves Scriptores, Rhaſes eſt, qui 25. Continentis, c. 24. ſe habuiſſe amicum quendam ſcribit, qui potata Vitrioli drachma, propè noctem, pilos omnes, quos in capite habebat albos, abjecit. Res profectò mira eſt.

Phrenitidem ex Coralio feliciter ſanari.

COralium nigrum, quod Antipallas ſive Antipathes dicitur, in Phrenite, de morbo corrigendo, & ſanando perquam miram habere facultatem exiſtimatur. Hoc nigerrimi coloris eſt, & ob varietatem in magno pretio tenetur, & contra hujusmodi affectum tanquam præſtantiſſimum remedium uſurpatur. Ex Encelio de Gemmis lib. 3.

Lethargicos à Satureia capiti admota excitari.

MUltis experimentis obſervatum reperio, Satu-

Satureiam cum floribus vino incoctam, & calentem occipiti admotam, Lethargicos difficili ac pertinaci somno oppressos ac veluti raptos excitare & revocare. Ut autem curæ felicior sit exitus, hujus decocti guttæ aliquot infirmi auribus instillandæ sunt. Handischius.

Pestilentias quasdam occulta antipathia hominum corpora depascere.

MUlta reperiuntur, quæ occulta quadam antipathia cunctis hominibus adversantur. Hujusmodi fuit aura illa pestilens, quæ ex arcula aurea, in quam miles fortè quidam inciderat (referente Julio Capitolino,) in Babylonia orta est. Ex hac nata fertur pestilentia, quæ inde Parthos, orbemque complevit. Huic haud absimilis, vel pravior, utiq; fuit pestis illa, quæ anno 1348. ab oriente incipiens (teste Guidone Cauliacensi) universum ferè orbem vagavit, tantaque sævitie peragrabat, ut vix quarta hominum pars superstes evaserit. Bravus.

Infantes ejulare, quoties lac nutricum mammas & papillas pungit.

ASsidua experientia comperimus, tunc ejulare infantes, quoties lac mammas nutricum, & papillas lancinat, & pungit, quippè ad infantulos tunc nutrices redire videntur statim, cum papillarum mordicationem sive vellicationem sentiunt. Duplici autem id fieri negotio credendum est: vel quia quo tempore coctionem infantulus perfecit, eodem momen-

to nutricis ubera complentur, vel quia tutela Angeli Custodis infantis nutricem officium levissima vellicatione sollicitat. Hoc verius videtur eo, quod modò citius, modò tardius infantes ejulant, & utriusque status non semper idem est. Ex Bodino lib. 3. Theat. Nat.

Salis prunellæ virtus & compositio.

SAl prunellæ ob singularem vim, dolores mitigandi à quavis causa calida & inflammatione excitatos, quam retinet. Anodynum minerale à Chymicis appellatur. Ejus compositio talis est: Paratur ex nitro optimo, quod in crusibulo funditur, paulatim superinjiciendo flores sulphuris, qui ejus pinguedinem tollunt, idque adeò pellucidum purumque reddunt, ut si super lapidem marmoreum effundas, omninò clarum, & diaphanum appareat vitri instar: quod deinde Sal sive lapis prunellæ dicitur. Salutare est remedium ad ardentissimam illam febrem Hungaris familiarem extinguendam, & edomandam, cujus ferocia tanta est, ut ægrotantium linguas prorsus nigras, & prunis ardentibus similes efficiat. Cum autem tanti symptomatis sævitia extinguatur hujus usu leniatur & opprimatur, Sal prunellæ appellatus est. Est præterea idem remedium magnum diureticum, & diaphoreticum. Quercetanus in Pharmacopæa.

Hydrophobos epoto Catuli coagulo aquam illicò appetere.

MIris laudibus Catuli coagulum in Hydrophoborum cura ab Ætio extollitur: Illud enim

enim si semel tantùm ex aceto Hydrophobi gustaverint, statim eos aquæ potus cupiditatem capere: ob id medicamentum hoc præstantissimum judicamus, in hujusmodi enim affectu nulla salus salubrior judicatur, quàm aquæ potus: quo deficiente, mors in foribus semper est.

Cur Leo Gallum timeat, absoluta inquisitio.

CUm quodam die Cercelli animi gratia apud Carolum Cisellum Jurisconsult. clarissimum, meique amicissimum fortè interessem, inter nos de Galli natura orta fuit disputatio, illa præsertim, cur Leo illum timeret? Pro dubii solutione Ficinum in lib. 3. de vita cælit. compar. adduxeram, qui Leonem Gallum vereri scripsit, eo quòd in ordine Phæbeo Gallus est Leone superior. Hoc etiam ex Proclo confirmare volui, qui Apollineum Dæmonem, qui alias sub Leonis figura apparuerat, statim objecto gallo disparuisse prodidit. Ille autem, quia bonarum literarum citra legalem scientiam admodum studiosus est, contraria ratione Leonis timorem evenire contendebat. Adducebat Leonardum Vairum in lib. 1. de Fascino, qui ex Gallorum oculis semina quædam ac spiritus exire profitetur, quibus Leonibus dolor, ac mœror incredibilis incutiatur, inde veluti effascinatos timere. Ego quidem licet à Lucretio hanc etiam opinionem sustentari vidissem: tamen post pleraque ultro citroque inter nos de re hac ventilata, confessus fui apud me neutram opinionem videri validam. Ubi enim naturales rationes prævalent, nec ad Astrologicas,

gicas, nec ad occultas aufugiendum eſt. Leones quoniam bile flava, & copia caloris abundant, facilè fit, ut ex ſonora galli voce commoveantur: ita profectò Canes ex levi etiam alterius latratu faciunt. Inſuper rubicunda galli criſta, flammæ inſtar rutilantis, primo aſpectu, coloris ratione, bilem in Leonibus celeri motu excitat, ut panni rubri armenta quædam fugare, & movere ſolent: inde fit, ut quodammodò Leones & aſpectum, & galli vocem timeant. Haud tamen credendum eſt, in iis (ſedato primo impetu) perpetuò timorem ex hac beſtiola durare, & induci poſſe.

Corvos morientium fœditatem ſentire, & ob id ſuper tectum infirmorum crocitare.

Corvi, quia hominibus meliorem habent odoratum, ut voluit Ariſt. corporis morituri fœtidum odorem delongè ſentiunt: ſecus eſt in hominibus, licet propè maneant. Propterea ſuper rectum infirmi Corvi volitant, & crocitant, quando ejus corruptio, & fœditas magna eſt, ut ea paſcantur: hujusmodi enim animalium genus rerum fœtidarum maximè avidum eſt, quibus paſcitur: idcircò in bellis, & in peſtilenti tempore, cum corpora mortuorum vel hominum, vel animalium humi jacta ſunt, Corvorum copia prævalet. Homines vulgares, & qui parum prudentes ſunt, dum Corvos crocitantes ſuper tectum infirmi aſpiciunt, illum mori debere aſſerunt: hoc autem falſum eſt: ii enim tantum fœditatem inſequuntur. Sæpè tamen Deus permittit Dæmones in Cor-

vorum & aliorum animalium forma super domos, vel in domibus morientium apparere, quando bestialiter vixerunt. Ex Berardino de Bustis.

Quo artificio æs aduratur, ut cinnabari colorem acquirat.

SI æs ustum colore cinnabari, & ad rubedinem versum habere volueris, quemadmodũ optat Dioscorides, Accipe æris laminas cultri costæ profundas: non sint autem æris alias fusi, quia in hoc semper stannum commistum est. Has super ignitos carbones apta: cum autem illæ rubescere incipient, sulphuris pulverem tenuissimum leniter desuper conjicito, videbis enim (cessante sulphuris flamma) æris squamulas evidenter extrahi, & evelli. Tu modò si perfectè non posse evelli cognoveris, addito sulphurem toties, quousque lamulæ eradicari videantur: cave tamen, ne urantur, & ad nigredinem vergant. Extincta tandem sulphuris flamma, & refrigeratis laminis, æris rubei squamulas habebis magni valoris, quas loco Hydrargyri præcipitati in medicamentis recipies: alias autem hujus vires apud Galen. & Diosc. videto.

Theodorus Gaza, quod infeliciter text. Arist. de Hydrophobia converterit, à crimine absolvitur.

THeodorus Gaza vir quippè doctissimus, dum Arist. text. 8. de histor. animal c. 22. traduceret, omnia animantia voluit à cane rabido

bido demorsa in rabiem agi ac mori excepto homine. Hoc autem quantum sit falsum, quotidiana demonstrat observantia. Homines enim demorsi in rabiem aguntur & pereunt, nisi rectè curantur, ut cuidam (pauci sunt menses) hic juveni accidit, qui à cane rabido in manu demorsus, nullo adhibito Medico, sed solum Circulatoribus confisus, in 40. die in furorem devenit, quo tempore licet me parentes vocassent, facto tamen præsagio, quod brevi moreretur, tanquam deploratum reliqui. Hæc igitur Theodori traductio plerosque in varia labyrintha deduxit: multi enim, tum ut Gazam defenderent, tum etiam, ut Aristotelem ab erroris suspicione vindicarent, textum ita acceperunt, animantia omnia à cane rabido correpta interire, hominem verò solum absque periculo non servari, ita exposuit Julius Pollux. Alii verò, inter quos est Leonicenus, textum malè fuisse conversum, vel esse depravatum contendunt, & sic loco πλὴν, legendum πρὶν, asserunt, quasi homo correptus, & in rabiem, & mortem deveniret, sed non ita citius, ut cæteris animalibus contingit. Hic sensus, quoad negotii veritatem verus est, quia homo propter sui optimum temperamentum, tardius quàm cætera violatur: tamen Aristotelis intentio neutiquam est, ipse enim ex professo hominem à rabie, & morte servari scripsit, cujus textum Gaza fideliter traduxit, neque commutandum existimo, quia mens Philosophi perverteretur. Ut autem Arist. opinio omnibus

nibus

nibus innotefcat, hydrophobiam in homine morbum efſe novum, illiusque tempeſtate incognitum proponimus, ex quo jure expoſuit animantia omnia è canis rabie emori, homine excepto, quia hæc lues in homine nondum innotuerat. Confirmat opinionem noſtram Plutarchus 8. Sympoſiacorum, in probl. 9. dum ex ſententia Athenodori Medici conſcripſit, hydrophobiam eſſe morbum novum, atque apparuiſſe tempore Aſclepiadis, qui ſub Pompejo Romæ claruit. Confirmant etiam hoc Scriptores ante Aſclepiadem, qui de Hydrophobia mentionem aliquam haud faciunt. Quod ſi manifeſtum fuiſſet, non video, cur ſub tanto ſilentio tantum morbum occultaſſent. Ego quidem Hydrophobiam antiquitùs haud extitiſſe perſuaderi non poſſum, innotuiſſe autem veriſimile eſt, non ob aliud, niſi quia morbus hic non ſtatim à vulnere aperitur: Siquidem multi in 40. die rabiunt, aliqui poſt ſextum aut octavum menſem, vel etiam poſt annum, ut ſcribit Gal. Avicenna adnotavit poſt ſeptimum, Albertus poſt duodecimum. Propterea antiquitus, & præcipuè Ariſtotelis tempeſtate, hujus morbi cauſa non advertebatur à Medicis nec innoteſcebat aquæ timor, nec à canis vulnere, & rabiem & illa prava ſymptomata oriri imaginabantur: idcircò Ariſtoteles etiam inter illos hominem commorſum à cane rabido, nec rabidum fieri nec emori ſcripſit.

Asari radicem pro expurgandis vomitu tenacibus humoribus à ventriculo efficacissimum est remedium.

QUanta sit Asari radicis non modò in ciendo vomitu, verùm atque in expurgandis à ventriculo, & ab ejus partibus, humoribus crassis & tenacibus efficacia, sapientum aliquot edocuit observatio: siquidem multi non solùm in vitiis ventriculi, sed etiam in quartana febre, aliisque longis affectibus hac evacuatione felicissimo cum successu usi sunt. Præparatur è scrup. ij. aut Drach. j. radicis Asari, quæ in hydromelite, aut passularum decocto sit dissoluta, cui tantillum cinamomi, & sirupi violar. adjicitur. Ex Fernelio.

In construendis sepulchris Veteres fuisse admodùm diligentes.

EXacta Veteres in construendis sepulchris utebantur diligentia: idcirco admiratione maxima dignum est illud, quod à Ludovico Vive narratur, memoria patrum suorum sepulchrum fuisse erutum, in quo ardens lucerna inventa est. Hæc ibidem (ut inscriptio attestabatur) ante Ann. M. D. condita erat, & posita: manibus autem contrectata, extemplò in pulverem conversa est. Ex Langio.

Caniculæ exortum à Veteribus maximè fuisse observatum.

CAniculæ exortus antiquitùs à priscis summoperè observabatur, siquidem ex ejus colore de anni statu conjecturam capiebant. Illa enim

enim si obscurior, & veluti caliginosa oriebatur, gravem, & pestilentem fore annum, si clara & pellucida, salubrem ac prosperum prædicebat. Heraclides Ponticus.

Ægyptiorum de quatuor elementis opinio.

QUatuor elementa fecerunt Ægyptii, ex singulis tamen bina, marem & fæminam constituunt. Aerem marem judicant, quà ventus est, fæminam quà nebulosus & iners. Aquã virilem vocant mare, mulierem omnem aliam. Ignem vocant masculum, quà ardet flamma, & fæminam quà lucet & innoxius tactu. Terram fortiorem marem vocant: saxa cautesque fœminæ nomen assignant, huic tractabili ad culturam. L. Seneca lib. 3. Natur. Quæst.

Phreneticos aliquando mirabilia loqui.

MIrabile est, quod aliquando in Phreneticis observamus, istorum enim aliquot (benè inflammato cerebro) lingua latina loqui vel carmina componere ligato rhythmo, cum prius fuerint eorum ignari, visi sunt, sed quod mirabilius est, Nicolaus Florentinus refert, se fratrem phreneticum habuisse, qui futura prædixit, quæ evenerunt, ita ut ejus prædictiones magna ex parte postea veræ inventæ fuerint: de quibus tamen sanus existens, nullam habebat cognitionem.

Infantium rupturas qua via sanare valeamus.

MUltis observationibus, nullum remedium salubrius infantium rupturis inveniri exper-

pertum eſt, quam ex tritis cochleis, thure, & ovi albumine emplaſtrum confectum. Hoc enim ſi parti affectæ apponitur, & infantes eo tempore in lecto detinentur, miram in ſanando affectu retinet efficaciam. Ex Matthiolo.

Digitum annularem maximam cum corde retinere ſympathiam.

QUalem annularis digitus cũ corde habeat conſenſum, in animi defectibus, & in ſyncope experimur. Qui enim à talibus paſſionibus vexantur, vellicato articulo annularis digiti ſeu medici, vel attritu auri ad eundem cum croci momento eriguntur. Per hunc profectò vis quædam refocillatrix ad cor pervenit, ex qua ab animi defectu collapſi vigorantur, & in priſtinam valetudinem redeunt. Ex Lemnio.

Carnes coctæ quomodo crudæ videantur.

IN lautis conviviis, ne voraces guloſi carnes coctas comedant, ſic artificium parabimus. Excipitur leporis, aut agni ſanguis, quem congelatum, & ſiccatum in pulverem comminuemus: hic ſi ſuper carnes coctas ſpargitur, ſtatim ſolvitur, illæque colorem proprium mutantes ſanguinoſæ videbuntur, ut nauſeabundus ejicias. In comeſſationibus contra paraſitos hoc eſt electum remedium. Ex Vueccheto.

Ad oris ulcera, labiorumque ſciſſuras expertisſimum remedium.

THomas Thomajus in Idea ſui Viridarii, Nicolaum Zannonem Chirurgum Ravennæ retulit, mirabili ſucceſſu & artificio oris, gingivarum,

varum, linguæ, & palati, nulla alia re quàm radicis penthaphyllon, ſive quinque foliorum decocto ulcera ſanare, atque labiorum ſciſſuras linimento ex oleo amygdalarum dulcium, cera, & maſtice, quàm breviſſimè ad ſanitatem perducere.

Ex apri teſticulis, ſterilitatem in hominibus removeri.

MAgna eſt uxoratis inquietudo, & animi perturbatio, prole carere ſterileſque exiſtere: propterea ut à tanto infortunio liberentur, prolemque habeant, per aliquot dies jejuno ſtomacho vir & uxor cum jure galli veteris, teſticulorum apri, ſive verris in umbra exiccatorum pulverem capiant: profectò brevi tempore optatum adipiſcentur, ut in multis ſterilibus ex quacunque cauſa non ſemel expertum eſt. Ex Democrito.

Bufonis tibiis dentium dolores evaneſcere.

INter maximos cruciatùs, à quibus corpora noſtra defatigantur, dentium dolores perniciosiſſimi exiſtimantur, adeò quod multi, & in animi deliquia & in manias devenerunt, mulii etiam in vitæ deſperationem. Hujus doloris remedium in odioſo & abominabili animali natura repoſuit. Aperiam hoc arcanum maximum. Tibiæ bufonis, ſive ranæ terreſtris á carnibus mundatæ, ſi ſuper dentes condolentes fricabuntur, immediatè dolorem removent, adeò que excruciatus ceſſabit, ut quaſi in dentium ſuperficie dolor collocatus videatur: experire modò, & fruere tanti arcani theſauro. Ex Fioravante. Ca-

Cepam ab Hippocrate maximè detestari.

CEpam Hippocrates aſpectu magis quàm eſu commendavit, viſu bonam eſu malam eſſe dicens. Idcircò lucubrationibus, & literarum ſtudiis addictis ſummè cavenda eſt: oculos enim vitiat & viſum obtenebrat, bilemque exacuit. Villicis & foſſoribus, quibus literis haud cura eſt, hujus eſus maximè collaudatur: ejus enim calore vires ad opera exercitanda magnoperè excitantur. Ex Plinio.

Animalibus Naturam non modò terras, verùm atque ſitum pro termino conſtituiſſe.

MAgna fuit Naturæ diligentia in conſtituendis terrarum terminis, & ſitu quibusdam animalibus, nė ſimul ubique viventia, & hominibus & ſibi ipſis perpetuo eſſent nocumento. Propterea animalium pleraque in diverſum à proprio adducta ſitum ut plurimum ægrotant, & moriuntur. Hinc colligimus in Mœſia, Sylva Italiæ, non niſi in parte reperiri glires. In Olympo Macedoniæ monte Lupi minimè habitant, nec in Creta inſula. In Africa nec urſi, nec apri, nec cervi, nec capreæ videntur. In Illyria, Thracia, & Epyro aſini parvi generantur. In Scytica terra autem, & Celtica nec ſunt aſini, nec vivunt leones in Europa, Pantheræ in Aſia, Ibis in Ægypto ſolùm commoratur. In Creta nec vulpes, nec urſi ſunt, nec aliud animal maleficum præter phalangium. In Ebuſo Cuniculi non ſunt, ſcatent in Hiſpania & Balearibus. In Seripho inſula ranæ ſunt mutæ, illæ autem ſi alio transferuntur,

voca-

vocales fiunt. In Italia mures, aranei venenati ſunt, hos tamen regio ulterior Apennino haud generat. Cervi in Helleſponto alienos fines non commeant. In Ithaca illati lepores non vivunt. Sunt & alia animalia, quæ in determinatis locis, & non ubique vivunt, & generantur.

Apii eſum in menſis apud Veteres infauſtum extitiſſe.

EX Veteribus majores nullum Apii genus in cibis admittere ſolebant, defunctorum enim epulis feralibus ab ipſis erat dicatum, ut ex Chryſippo Plinius retulit. Multi autem non ſolum ex hoc, quia ſepulchra coronabantur, Apium à Veteribus fuiſſe damnatum à menſis, ſed etiam quia ejus eſu viſus diminuitur, & Epilepſia generatur, autumant: unde à Medicis nutrices moneri conſulo, (frequenti enim hujus uſu, lac tum decrementum tum malam recipit qualitatem,) ut Apio abſtineant, ne infantes earum ubera lactantes in morbum comitialem proni fiant. Dicunt in eorum caulibus, nonnulli eruditi Scriptores, vermiculos naſci, eosque ſterileſcere, qui comederint in utroque ſexu.

Satyrii teſticulum carnoſiorem Veneris incendia excitare, flaccidum verò extinguere.

SAtyrium, quod Canis teſticulos vocant, magnæ apud ſapientes eſt conſiderationis: in hoc enim, tum Venerem excitandi, tum reprimendi à natura videtur eſſe remedium collatum. Quippè major plantæ bubulus, qui plenior

nior & mollior eſt, ex ſuperflua & ventoſa ejus humiditate in potu aſſumptus Veneris incendia excitare conſuevit: minor verò, qui flaccidior & aridior eſt, iila reprimere, Veneremque extinguere videtur. Ob id (ut ajunt) in Theſſalia mulieres mollem teſticulum in lacte caprino ad ſtimulandos coitus, & bibere, & hominibus in potu præparare ſolent. Quod autem in Satyrio mirabilius eſt, alterum alterius in potu ſumptum potentiam & efficaciam reſolvere, ſi uterque teſticulus unà exhibetur.

Sterilitatem hominibus à ſterilibus animalibus poſſe provenire.

SI verum eſt, quod ab Athenæo proditur, Mullum ter in vita parere, reliquoque tempore ſterilem eſſe, quod in ejus utero naſcantur vermiculi, è quibus ſemen devoratur: non absque ratione ex iſtius natura homines poſſe ſterileſcere Terpſicles apud eundem dicebat. Mullus enim ſi vivus in vino fuerit ſuffocatus, atque id vir biberit, rei venereæ operam dare non poſſe credidit, quod ex Plinio etiam confirmatur, qui Veneris incendia illud extinguere ſcripſit.

Cynorhodi radicem ad Hydrophobiam plurimùm valere.

AD morſum canis rabidi unicum remedium quodam oraculo repertum proponit Plinius lib. 8. cap. 41. Hæc radix ſilveſtris roſæ eſt, quæ Cynorhoda appellatur. Narrat B. Fulgoſius de quadam fæmina, quæ per ſomnium admonita eſt, ut radicem Cynorhodi filio à

cane

cane rabido demorso, & aquas jam metuenti præberet, quæ statim in Hispaniam pro radice misit, qua Hydrophobicus celerrimè sanitati fuit restitutus, Ex Gemma Cosmocrit. lib. 1. c. 6.

Hominis vitam quibus signis longam vel brevem metiamur.

HOminis vita pomo persimilis esse videtur, quod aut maturum decidit spontè, aut ante injuria tempestatum ventorumque impetu dejicitur. Vitæ brevis signa colligimus, raros dentes, prælongos digitos, ac plumbeum habere colorem. Contra longæ, incurvos humeros, crassosque atque clarum retinere colorem, Forcius.

Extractum Hellebori nigri ad morbos inveteratos magnæ esse præstantiæ.

IN desperatis ischiadis doloribus, artheticis, atque affectibus inveteratis, iisque potissimum, qui ex atro, & melancholico humore excitantur, extractum nigri Hellebori, remedium præstantissimum semper esse inveni. Capiantur nigri Hellebori radices à sordibus purgatæ, & in pila terantur grosso modo: infundantur vino albo, & in vase terreo ebulliantur, quousque radices benè emolliantur, quo facto prælo exprimantur, & iterum in vase terreo leniter ebulliat (dejectis tamen radicibus) quod fuerit expressum. Acquiret succus spissitudinem instar picis, qui cum modico cinamomo, & pulvere anisorum miscendus est.

Dosis in grandioribus est scrup. sem. in minoribus à granis quatuor usque ad sex. Datur cum saccaro in forma pilular. Confiteor in obstructionibus, in epilepticis, retentione menstruorum ex crassorum humorum infarctu, & in aliis inveteratis affectibus, mirabiles hujus remedii successus vidisse. Conficitur etiam extractum sine expressione, & efficacissimum est.

Ad Lienem induratum ejusque obstructionem efficacissima præsidia.

INter ea remedia, quæ lienem & spleneticos ab obstructionibus liberare reperta sunt, mihi semper ex voto successit Absinthii Romani decoctum, jejuno stomacho epotum, quod à Cornelio Celso summè commendatur: ut autem id felicius succedat, post cibum aqua Fabri ferrarii, in qua pluries ignitum ferrum extinctum sit, Lienosis præbenda est. Experientia id totum manifestavit, animalia enim apud hujusmodi fabros enutrita, ob ejus potum, exiguos habere lienes observatur. Benivenius civem Florentinum per septennium splenis scirro malè affectum curasse gloriatur, atque solo esu capparorum, & aqua eadem persanasse. Debent tamen hæc remedia multo tempore usurpari, ut scopum attingant.

Hominem quendam fuisse repertum, miræ vastitatis, & ingluviei.

INdixerat Maximilianus Cæsar Ann.MDXI. apud Augustum comitia, quando illi vir quidam prodigiosæ vastitatis, & crassitudinis oblatus est, at in illo incredibilis & insatiabilis erat ingluvies, ita ut integrum vitulum crudum, vel ovem incoctam una vice devoraret, nec tamen famem expletam diceret. Ferunt (ut Surius) hominem Borealibus regionibus ortum fuisse, ubi ob locorum frigora solent homines esse edaciores. Hoc autem non solum in Septentrionalibus partibus, verùm atque alibi repertum est, voraces enim supra modum fuisse referunt (Æliano auctore lib. 1. de var. hist.) Pityreum Phrygem, Cambetem Lydium, Charidam, Cleonymum, Pisandrum, Charippum, Mithridatem Ponticum. Et Anaxilas comicus dicit, Clesiam quendam infinitæ voracitatis extitisse.

Antidotorum aliquot contra venenum observationes.

RUsticus quidam dum herbas secaret, à Vipera morsus, per impositionem tormentillæ à campo pensili collectæ illicò liberatus est. Alter cum ab ingenti dolore & ardore premeretur super dextra spatula, & ita angeretur, ut vix se pedibus continere, oculis videre, & loqui posset, veritus ne à Scorpione esset commorsus, oleum bibit,

multum vomuit, & à dolore levatus eſt, & quod mirabilius, in ſpatula nihil erat ſigni, ubi prius fuerat dolor. Quidam etiam à ſimili dolore & tremore correptus ex aſſumpto Bolo Armeno cum aceto ſubitò evaſit. Puellus etiã putredinem timens & vermes, aſſumpſit Scordeum, & liber factus eſt. Ex Franciſ. Thomaſio de peſte.

Quo artificio Cancri vivi extemplò cocti videantur.

VInum ſublimatum, ſive aqua vitæ magnam habet efficaciam in rubificandis cancris vivis: propterea ſi vis homines in admirationem ducere, accipe vivos cancros, atque in vino ſublimato ſubmergas, ita enim confeſtim rubeſcunt, ac ſi percocti eſſent, tanta eſt illius aquæ caliditas & energia, ut inſtar ignis exardeſcat: admiratio tamen innaſcitur, quod rubefacti & vivi ab aqua exempti ambulent.

Quomodo flamma excitetur in aqua.

SI calcem non extinctam accipies, Sulphur virginem dictum, camphoram, & ſal nitrum in partes æquales, ac benè omnia ſimul miſcebis, pulvis parabitur, qui in aqua projectus inflammabitur, ac lucem reddet, quod parvi momenti haud erit, præcipuè ſi noctu luce indigebis. Poterit id fieri in vaſculo aqua pleno, ut quidam amicus meus, dum noctu in itinere eſſet, expertus eſt, qui totum mihi fideliter communicavit.

Ubi vigent morbi, ibi maximè remedia oriri.

MAgna eſt Naturæ providentia in adjuvandis hominibus, quippè obſervatum eſt, ubi aliqui morbi copiosè vagantur, ibi remedia accommodata ad illorum exterminium naſci voluiſſe. Hinc in Aphrica, quæ ſerpentum eſt feraciſſima, aromata tanquam eorum veneno antidota, oriuntur. In Argo Scorpiones plurimi videntur, propterea ibi locuſta adverſus Scorpiones inſurgens naſcitur. Apud Indos Occidentales Gallica lues viget, ibi lignum Sanctum Guajacum dictum exoritur, & illinc ad nos defertur. Cantharides veneno erodunt, illis remedium caput, alas, & pedes earum exiſtere obſervamus. Qui à Stellionibus mordentur, iisdem in potu ſumptis ſanantur. Crocodili adeps, ſi in ipſius ulcera inſtillatur, ſuo veneno mederi videtur. Scorpiones, Draco marinus, & Paſtinaca contriti, & eorum plagis impoſiti, procul dubio ſanant. Napellus mortiferum venenum eſt, ubi tamen naſcitur, ibi Antora reperitur, cujus radices contra Napelli perniciem ſingulare ſunt præſidium.

Animalium lac ab alimentis recipere qualitatem.

LAc omne in animantium corporibus alimenti recipere qualitatem adeò verum eſt, ut demonſtratione non egeat: ſiquidem nutrices ex pravo in victu regimine non ſemel infeciſſe infantes viſæ ſunt; hac etiam cauſa

lac in iis modò craſſum, modò liquidum aut ſeroſum cernitur, eò quòd cibus aut craſſus, aut inciſivus fuerit, modò infantium conſtringit alvum, modò ſolvit, quod vel conſtringentia vel ſolventia nutrices comederint. Hoc in pecoribus etiam manifeſtum eſt: in locis enim, ubi hæc ſcamonium, helleborum, aut mercurialem paſcuntur, utique lac omne ventrem, & ſtomachum ſubvertit: quemadmodum Dioſcorides in Juſtinis montibus contingere prodidit, ubi, ſi capræ album veratrum pro pabulo habuerint, primo foliorum paſtu evomere, & earum lac epotum nauſeam creare, atque ſtomachum vomitionibus offendere ait. Cum autem aſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, frondibus oleagineis, & terebintho pecus hoc veſcitur, lac ſtomacho accommodatiſſimum generare veriſimile eſt.

Ex pulchritudine, & deformitate aſpectus, mores in viventibus conjecturari.

MAgnam nobis aſpectus pulchritudo, vel deformitas non ſolùm in hominibus, ſed etiam animalibus, & plantis præſtat conjecturam, qua benignos, vel pravos mores & naturas venari ſolemus: intuitu enim pulchri corporis, ſpecioſique aſpectus mitem naturam, benignosque mores in homine illo perſiſtere conjecturamus: contrà in difformi corpore, in turpi aſpectu, timemus enim neſcio quid calliditatis & malitiæ. In ani-

animalibus laudamus catellos, canes venaticos & ſagaces, venamur in eis benignam naturam & mites mores, contra in Moloſſis, in Lupis, Pantheris, & ſimilibus: timemus ſiquidem crudelitatem, malitiam, & voracitatem. In plantis ex pulchritudine venamur ſalutares naturas, ex deformitate autem noxias. Roſa, Lilium, & Iris nobis præſtant argumentum, quàm plurimis pollere virtutibus: contra Cicutam, Aconitum, Napellum, ex deformitate enim plantarum hujusmodi, mortem nobis poſſe inducere arbitramur. Ex Porta in Phyſiognom.

In partibus Septentrionalibus maleficas artes exerceri.

OLaus Magnus de gentibus Septentrionalibus loquens, Sunt (inquit) Biarmi idololatræ, & Amazobii Scytharum more atque in faſcinandis hominibus inſtructiſſimi, quippè oculorum, aut verborum, aut alicujus alterius rei maleficio, homines ſæpè ad extremam maciem deveniunt, & tabeſcendo diſpereunt.

In Hæmorrhagia ſelectiſſimum præſidium.

IN fluxu ſanguinis narium copioſo plerique & in animi deliquia, & ſyncopem deveniunt, multoties etiam tanti periculi hic morbus eſt, ut ægri à ſalute deſperati intereant. Aperiam quod mihi cum maxima languentium utilitate ſemper adhibere profuit. Burſa paſtoris contrita ſi cum ovi albugine

& aceto commista fuerit, & fronti applicatur, confestim sanguis constringitur, ut mihi non semel in infirmorum cura contigit.

Ut in febricitantibus sitis, & linguæ ardor compescatur.

IN febricitantium querimoniis ex siti, & linguæ ardoribus, Crystalli usus, inter præcipua judicatur remedium. Illud enim si diu in aqua frigida agitatur, & ore deinde detinetur, sitim, & calorem corrigit, atque linguam humectat: majoris tamen virtutis est lapis albus, qui in lumacæ capite reperitur: hic porrò sub lingua agitatus, non modò sitim, caloremque refrænat, verùm atque salivam in ore excitat: unde febricitantibus, & maximè siticulosis præsentaneum judicatur esse præsidium. Ex Lemnio.

Ad ignis præsidia sæpissimè in morbis curandis Ægyptios recurrere.

SUnt Ægyptii admodum proclives in languentium cura ad ignea præsidia eligenda, propterea ustione utuntur in Asthmate laborantibus, in stomacho frigido, humidoque, ab humorumque defluxu & flatibus repleto. Hepar, & Lienem obduratum, & refrigeratum multis cum utilitate inurunt. Hydropicos sub umbilico, & sub hypochondrio sinistro linea petra ignita comburunt. In doloribus dorsi, lumborum, colli, & omnium articulorum, in spina dorsi, lumbis, collo, & aliis partibus dolore cruciatis, hoc præsidium frequentant.

tant. In tumoribus à crudis, pituitosisque humoribus generatis ad ignem confugiunt, tanquam auxilium, quod citò multos morbos curet, inopumq; proprium esse, autumant. Ex Alpino de Medic. Ægypti.

Gentium & populorum ingenia historiis, & proverbiis excogitari.

JUlius Scaligerus, vir acutissimi ingenii, Gentium, & populorum naturas tum ex proverbiis atque ex ore vulgi ita excepit: Asianorum luxus: Africanorum perfidia: Europeorum acritas: Montani asperi: Campestres molliores ac desides: Maritimi prædones mistis tamen moribus. Eadem ratione Insulani quoque sunt: Indi mobiles, ingeniosi, magicæ studiosi, numero fidentes: Assyrii, Syri superstitiosi: Persæ, Medi, Bactriani, Pyrrhi, Scythæ, Sibi, Phryges, Cares, Cappadoces, Armeni, Pamphilii mercenarii, atque aliis bellicosi: Ægyptii ignavi, molles, stolidi, pavidi: Afri acres, infidi, inquieti: Æthiopes animosi, pertinaces, vitæ, mortisque juxta contemptores: Thraces, Mysi, Arabes, Moschovitæ, Pæones, Hungari prædones: Illyrii, Liburni, Dalmatæ jactabundi: Germani fortes, simplices, animarum prodigi, veri amici, verique hostes: Suetii, Norvegii, Grutlandii, Gotti beluæ: Scoti non minus: Angli perfidi, inflati, feri, contemptores, stolidi, amentes, inertes, inhospitales, immanes: Itali cunctatores, irrisores, factiosi, alieni sibi ipsis, belliciosi, coacti, servi ut ne serviant, Dei con-

temptores; Galli ad rem attenti, mobiles, leves, humani, hoſpitales, prodigi, lauti, bellicoſi, hoſtium contemptores, atque idcircò ſui negligentes, imparati, audaces, cedentes labori, equites omnium longè optimi. Hiſpanis victus aſper domi, alienis menſis largi, alacres, bibaces, loquaces, jactabundi, lib. 3. Poëtices.

Scarabeum, Solis Lunæque conjunctionem viventibus oſtendere.

Mirabile eſt quod à Natura Scarabeus animal notiſſimum edidicit, omnibus enim Solis, Lunæque coitum apertè demonſtrat. Hic ex bubulo ſtercore pilulam ab ortu ad occaſum rotando verſans, in orbis imaginem effingit, quam xxviii. diebus peracta humi ſcrobe obruit, ibique tamdiu abſcondit, dum Zodiacum Luna ambiens fiat intermeſtris & ſileat, tum foveam aperit, & ſiderum conjunctionem denuncians novam prolem edit; hæc etenim eſt iſtius beſtiolæ, nec alia naſcendi origo. Ex Mizaldo 1. de Arcan.

Quorundam animalium natura.

Bos eſt conſtans, aſinus piger, equus libidine incenditur, petitque impetuosè fæmellam: Lupus miteſcere nequit: vulpis inſidioſa, aſtuta, callida: Cervus timidus: Formica laborioſa: Apis parca: Canis gratioſus, ad amicitiam propenſus: Leo ſolitarius, expers ſocietatis, nunquam pabulum exter-

num

num admittens, tanta vocis magnitudine aut sonitu, ut solo rugitu celerrima animantia prosternat: Ursa pigerrima, solitaria, corpore gravi, compacto, indistincto: Panthera vehemens, & ad impetus faciendos propensa, pernixque dicta, quasi tota fera: Anguis feniculi pastu oculorum lippitudinem curat: Formica temporis hiberni pabulum æstate condit: item, fides in Canibus, in Elephante mansuetudo: Studiũ ornatus in Pavone: cura vocis amœnæ suavisque in Luscinia. Forcius.

Cervorum vitam esse longissimam.

OPtabat magnus Alexander, posteritati cervorum vitæ longitudinem ostendere, propterea multos capi jussit, quibus aureos torques in collo innecti voluit: in iis temporis curriculum erat expressum & Alexandri decretum: illorum aliquot post centum annos ab Alexandri morte capti fuerunt, qui adhuc ætatis senium minimè præ se ferebant. Ex Plinio.

Masculinum fœtum citiùs in utero quàm fœmininum animari.

EX omnium ferè Scriptorum opinione marem fœtum citiùs in utero, quàm fœminam animari capitur; ajunt enim marem in dextra parte matricis ex semine calidiori concipi: fœmineum verò ex semine frigido, sive minus calido in sinistra parte matricis, quæ comparativè ad alteram frigida est. Hinc mas die 40. fœmina vero 80. vel 90. utplurimum animari dicitur: quod frigidum

dum tardum ſit, & pigrum in ſua operatione, calidum autem velox: idcircò virtutem formatricem in uno ſemine velocius, & citiùs membra organizare, & formare, quam in alio obſervamus. Ex Dominico Tholoſano ſuper Levit. cap. 12.

Pici Mirandulani ingenium quàm maximè collaudatum.

ANgelus Politanus, & plerique alii, Pici Mirandulani & ingenium, & multiplicem doctrinam collaudabant, & miro ordine extollebant: quando (inquit Picus) non eſt, ut hac in re mihi, aut meo ingenio velitis blandiri: Quin reſpicite potiùs aſſiduis vigiliis atque lucubrationibus quàm noſtro ingenio plaudendum, & ſimul aſpicite ſuppellectilem noſtram, atque librorum theſauros oſtendebat. Porrò Picus Bibliothecam egregio rhythmo conſtructàm, atque omnigenis libris ex varia eruditione refertam habebat. Ex Crinito.

In Hydrargyro omnia metallica ſupernatare, auro excepto.

MErcurii, vel ſi mavis argenti vivi proprietas mirabilis eſt, quod omnia mineralia ferè ut plumbum, ferrum, æs, & alia ponderoſiſſima (excepto auro) in eo ſupernatent: aurum autem & fundum petit, & ejus recipit colorem, qui ignis tantùm ope abſumitur, & in fumum mali odoris reſolvitur. Hujus nidor, & virulentia nauſeam, nocumentumque ad-

ſtanti-

ſtantibus inducit: inde membra ſtuporem recipiunt, & nervi relaxantur, ut ſæpiſſimè in inauratoribus obſervatur. Ex Lemn.

Olei cinnamomi rara & pretioſa compoſitio, plerisque incognita.

SI cinnamomi oleum ad diverſas infirmitates parare optabimus, capere oportet cinnamomi contriti lib. j. quam ad inſtar liquidæ pultis cum oleo amygdalarum dulcium commiſcere ſtudebimus, tum demum duodecim dierum ſpatio in loco tepido clauſo vaſculo ſituabimus, poſtmodum ex torculari totum id exprimatur fortiter: hac etenim methodo oleum, odoris, coloris, & ſaporis cinnamomi habebimus ad votum. Hoc ad vires reparandas, & valetudinem conſervandam rarum eſt remedium: prodeſt parturientibus & in ſtomacho debilitato tam interius quàm exterius uſurpatur, ægritudines frigidas arcet, & in partibus corporis roborandis eſt tantæ efficaciæ, ut vix alterum conſimile inveniatur remedium.

Marinum Herinaceum tempeſtates maritimas præcognoſcere.

ADmiranda profectò eſt Marini Herinacei proprietas: hic parvus piſciculus eſt, qui mirabiliter tranquillitatis tempore naturali propenſione futuram præcognoſcit tempeſtatem. Ea imminente ita ſe præparat: ſaburram facit, lapidem ore percipiens, ne maris fluctus undæque impetuoſæ facilè eum à loco dimovere, atque huc illuc impellere valeant. Nautæ id

tæ id aſpicientes futuram tempeſtatem à piſciculo hoc edocti percipiunt, ob id anchoras, & funes, & ſe ipſos parant, ut tempeſtatibus maris reſiſtere poſſint. Ex D. Ambroſio.

Mira cujusdam fontis in Epiro proprietas.

ABſcondita eſt nobis & cauſa, & naturæ proprietas illius fontis, qui in Epiro, (ubi Dodonei Jovis templum olim inſtructum erat, qua cauſa hic ſacer dictus eſt) invenitur. Ille frigidus eſt, & immerſas faces, ſicut cœteri extinguit: cum autem ſine igne procul admoventur, mirabiliter accendit. Abulenſis ſuper Geneſ. c. 13. de hoc mentionem facit, aſſeritque hujusmodi proprietatis cognitionem Adam, & contemporaneis fuiſſe apertam, diluvioque & gentium diſperſiono eſſe perditam. Vide Pomponium Melam.

In Hecla ignem emiſſum ſiccis extingui, aqua verò nutriri.

ADmirationem, & fidem omnem ſuperaret, ignem ab aqua nutriri, & non extingui intelligere, niſi Georgius Agricola, vir noſtræ tempeſtatis memoria dignus, oculatus adfuiſſet in Hecla. Narrat hic in Inſula Irlandia montem nomine Heclam exiſtere, ex quo ignis emittitur, ut hodie in Vulcano propè Siciliam, Sicaniam dictam, & Puteolis in loco vocato le Fumarole, obſervamus. Ille autem à cæteris diſſimilis ſiccis extinguitur, aqua verò alitur. Ex lib. noſtrò de Hydron. Natu.

Homi-

Hominum aliquot ſubtilioris, pleroſque autem groſſioris ingenii adeſſe.

PRopterea Aſtrologi, præcipue Albumaſ. hominum aliquos ſubtilioris ingenii, aliquos verò groſſioris inveniri volunt, quia in eorum nativitate Mercurius vel bonam vel malam habet poſituram. In quorum enim nativitate Mercurius in domo vel exaltatione Solis fuerit, ii ſunt ingenio præditi, ſi verò fuerit in domo Lunæ, naſcuntur groſſiores. Ptolomeus Propoſ. 70. in quorum ortu Luna reſpicit Mercurium, ſapientes fieri voluit, contrà autem amentes: quia Luna virtutes naturales infundit, Mercurius verò rationales: unde cum virtutes naturales, quibus corpus gubernatur, rationem reſpiciunt, ille naſcitur ſapiens, cum autem non reſpiciunt, amens. Hac etiam de cauſa efficitur mentis hebes, & obliviosus, qui in nativitate Mercurium habuerit retrogradum, ſi enim directus fuerit, ingenii celeris fiet. Hanc Aſtrologi ducunt rationem, quod ſtellæ non impeditæ ſuas faciant naturales operationes, oppoſitum autem, ſi impediuntur. His de cauſis frequenter Aſtrologos vera prognoſticare de moribus hominum accidit, non quod ita neceſſariò eveniant, ſi homo per voluntatem rationis legem magis quàm ſenſus ſequi voluerit, ſed quia pronus eſt ad ſequendum appetitum ſenſitivum, in

quo Astra influunt. Raphael Maff. in Addit. Bartol. Sybill.

Galenum omnium partium corporis, solum perfectissimè inter veteres, morbos curasse.

ERat apud Ægyptios inviolabile decretum, ut singulis morbis singuli adhiberentur Medici: Hinc illorum ocularii, auricularii, & alterius morborum nomenclaturæ aliquot vocabantur: arbitrabantur enim fieri non posse, ut unus omnium curarum disciplinam rectè teneret, quamvis in una doctus haberetur, ut Baptista Fulgosus lib. 2. adnotavit. Galenus tamen illius temporis inter veteres, naturæ miraculum, omnium corporis humani partium, tanquàm sapientissimus, morbos perfectissimè solus curare novit. In lib. de Part. Art. Med. cap. 2.

Græcos Scriptores de Judæorum monumentis nullibi pertractasse.

ARisteas, cujus hodie libellus extat de translatione septuaginta interpretum, refert, Ptolomeum Philadelphum, secundum Ægypti Regem post Alexandrum, quæsivisse ex Demetrio Phalereo, quem ille instruendæ Bibliothecæ præfecerat, cur Græci Scriptores nullam de historiis & monumentis Judæorum mentionem fecissent? respondisse autem Demetrium, tentasse quidem id facere Theopompum, & Theodectem, nobiles inprimis Scriptores, & quædam ex Judæorum monumentis inse-

inseruisse scriptis suis : sed mox tamen luisse temeritatis pænas; illum enim amentia, hunc cœcitate divinitus percussum : sed postea mali sui causam agnoscentes, & ex animo dolentes, placato Deo, sanitati esse restitutos. Eusebius lib, 8. De Præpar. Evang.

A Cane rabido demorsum instar Canis latrasse proditum est.

EX corrupta imaginativa non semel à canē rabido commorsi latrare visi sunt : cognovit enim Nicolaus Florentinus quendam, qui à cane rabido morsus, curationem vulneris minimè quæsivit : exercuit hic per dies 35. negotia sua absque læsione, mane autem sequentis diei è lecto surgens retrò uxorem suam instar canis stetit, cœpitque post eam latrare, dum autem ab illa reprehenderetur, subridens surrexit, idque pluries eadem die repetivit. Serò corrupta est ejus ratio, & die 40. mortuus à morsu illato repertus est.

In Arthritide & Chiragra quando mors succedat.

RArò mortem in Arthritide & Chiragra timemus, quod in partibus corporis ignobilibus humor resideat : hinc (novo haud supervenīente morbo) tales à mortis periculo vexati doloribus vindicantur. Hos tamen mori compertum est, quando circa sinistrum pectoris sinum, cui cordis turbinatus mucro subest, humorum colluvies decumbat, atque sinistræ manus digitus annularis nodum acquirat, ac valdè intumescat. Ex Lemnio.

Lienem ad corporis turpitudinem maximè valere.

Quanta coloris turpitudine, qui ab infarctu crassorum humorum lienosi dicuntur, existant, indies observamus, non modò in illius obstructionibus, verùm atque Scirrhis, aliisque tumoribus. Hinc jure dicebat Galenus 2. de Natur. Facult. Quibus corpus florescit, his lienem decrescere, ac vice versa, quibus lien crescit, illis corpus tabescere, & vitiosis repleri humoribus. Causa omnium est, quod lien ab infarctu factus imbecillis, nequit (facta humorum separatione in Hepate) melancholicum succum ad se attrahere, hinc demissus ille cum sanguine corporis atro colore ambitum maculat.

Jumenta clitellaria in itinere sibilo & cantu à laboribus sublevari.

Musicæ concentus sonorique numeri maximè homines delectant, ob id multi & cymbala, & alia Musicæ instrumenta frequentant, ut animus à mœstitiis sublevetur. Hac conjectura observatum est, jumenta clitellaria in laboribus & itinere cantu & sibilo allevari: propterea muliones, ut muli cæteraque jumenta clitellaria & sarcinam & alia onera minùs laboriosè sentiant, tintinnabulorum torques in illorum collis suspendunt, quorum sonitu hujusmodi valdè delectari cognoverunt, & perindè refici, & à lassitudine sublevari. Ex Vairo lib. 2. de Fascino.

Macu-

Maculas nigras in acutis morbis apparentes, exitium præsagire.

INter signa, quæ mortem languentium præsagiunt in febribus acutis, illud maximè observatu judicavi dignum, quod à Savanarola multa experientia comprobatum est. Si enim in facie seu genis ægrorum maculæ nigræ obortæ conspicientur, procul dubio languentis exitium minantur, quippè venenosæ, & pestiferæ materiæ in corpore prædominium redundare arguunt, ex quo mors subsequitur. Has cum observasset Savanarola, ex tali prognostico magnum honorem fuisse consequutum refert.

Acetum ad ictus venenosos epotum plurimum valere.

EX Cornelii Celsi observatione acetum ad ictus venenosos valere repertum est: quippè cum puer quidam ab aspide ictus esset, & partim ob ipsum vulnus, partim ob immodicos æstus siti premeretur, cum in locis siccis alium humorem non reperiret, acetum, quod fortè secum habebat, ebibit, & liberatus est: conjecturandam est acetum, quamvis refrigerandi vim habeat, habere etiam dissipandi, quo fit, ut terra respersa eo spumet. Propterea eadem vi verisimile est, spissescentem quoque intus humorem hominis ab eo discuti, & sic dari sanitatem. lib. 5. de ictu aspidis.

A quodam piscis genere febrem illicò excitari.

IN Atotan flumine Insulæ Zeilam quoddam piscis genus reperiri referunt, quod manu

apprehensum febrem accendat. Equidem pisces illic neutiquam esculenti sunt, licet flumen sit piscosissimum : qui tamen piscem febrium appellatum tetigerit, confestim à febre corripitur, sed quod mirabilius est, demisso pisce statim liberatur. Cardanus, & Scalig. in Exercit.

Fœminas in mares fuisse commutatas fabulosum non est.

APud multos auctores ex pluribus observationibus notatum reperio, fœminas in mares quandoque commutatas fuisse : referam solum, quod tempore Ferdinandi I. Regis Neapolis successit. Erat Salerni quidam Ludovicus Guarrea, à quo quinque filiæ susceptæ sunt, quarum natu majoribus duabus, alteri Franciscæ, & alteri Carolæ erat nomen. Hæ ambæ cum pervenissent ad decimum quintum annum, in mares mutatæ sunt : iis enim genitalia membra instar marium eruperunt, mutatoque habitu pro maribus habiti sunt, Franciscus, & Carolus nuncupati. Ex Fulgoso.

Senectutis incommoda tàm corporis quàm animi numerantur.

QUanta sint in senibus, & corporis & animi incommoda, non modò à Scriptoribus, verùm atque continua observatione experimur, ut jure asserere libeat, hanc hominis postremam ætatis partem miserrimam judicari. Mortales enim, cum ad senectutem perveniunt, cor eorum afflictum est, caput tremulum,

lum, ſpiritus languidus, anhelitus fœtidus, frons caperata, corpus recurvum, nares mucores deſtillant, viſus debilitatur, capilli decidunt, dentes putreſcunt. Inſuper Senes ſunt iracundi, inexorabiles, moroſi, nimis creduli, rarò obliviſcuntur injuriarum, laudant veteres, præſentia damnant, triſtes ſunt, languidi, injucundi, & aſperi, ſunt avari, ſuſpicioſi, oneroſi, difficiles. Ex quibus ſenectutem ſentinam & cloacam eſſe omnium ſordium & immunditiarum ætatis noſtræ confitendum eſt. Ex Laur. Cupæro.

Magnum Alexandrum corporis ſudorem habuiſſe redolentem.

ERat Magnus Alexander tam recta corporis ſymmetria, humorum harmonia, & temperamento conſtitutus, ut ejus anhelitus odorem balſami expiraret: imò ſudor, quem è corpore emittebat, tanta ſuavitate, & fragrantia redolebat, ut quoties ejus pori recluderentur, gratiſſimis odoribus perfuſus crederetur. Quod autem mirabile, & difficile creditu eſt, cadaver ejus tam ſuaviter ſpirabat, ut aromaticis ſpeciebus repletum eſſe judicaverint. Ex Quinto Curtio. Et lib. noſtro de Hydron. natur.

Diverſæ quorundam hominum virtutes & ornamenta.

PLerique apud Scriptores tum virtutibus, tum animi magnificentia collaudantur, omnes tamen in paucis earum perfectionem

confirmant. Porrò Abſalonis formam, & pulchritudinem extollunt: Robur, & fortitudinem Sampſonis: Sapientiam Salomonis: Agilitatem, & celeritatem Azaelis: Divitias & opes Crœſi: Liberalitatem Alexandri: Vigorem & dexteritatem Hectoris: Eloquentiam Homeri: Fortunam Augusti: Juſtitiam Trajani: Zelum Ciceronis.

Veterum ruditas, & in ſcribendo varietas.

BArbara equidem, & miſera erat Veterum in ſcribendo ruditas, ii enim primò in cinere, deinde in corticibus & foliis arborum, poſtea in lapidibus, mox in lauri foliis, exinde in laminis plumbeis, conſequenter in pergameno, & tandem in papyro ſcribere ſoliti ſunt. Erat præterea illis in modo ſcribendi inſtrumentorum diverſitas: in petris enim ſtilo ferreo, in foliis penicillo, in cinere digito, in corticibus cultro, in pergameno canna, & in papyro penna ſcribebant. Eorum etiam atramentum varium erat: primùm fuit liquor piſcis illius, quem nos Sepiam appellamus: deinde mororum ſuccus: ad hæc ex fuligine caminorum, mox ex ſynopica rubrica aut minio, ultimò tandem ex galla, gummi & vitriolo fieri conſuevit. Ex Strabone de Situ Orbis.

In angina præfocativa pilulæ mirabiles.

APeriam nunc pilulas meas maximæ efficaciæ, quibus in angina præfocativa à craſſis frigidisque humoribus exorta, ſemper cum

fælici fucceffu ufus fum. Inter alias obfervationes, in quibus tale medicamentum libuit experiri, fucceffit cafus in R. Pet. de Stephano Archipresbytero Cercelli, qui ferè fuffocatus erat: quare vocatus anno 1615. ut ejus faluti confulerem, cognito morbo, quod ex craffa & vifcida à capite deftillatione fieret, pilulas meas in aurora exhibui, non fine Jofephi de Simone in Medicinà Doctoris mei collegæ admiratione, qui renuebat quodammodo medicamentum. Erat pilularum compofitio ex trochifc. alendahal. & aloes an. Scrup. j. Diagrid. Scrup. Sem. cum fyrup. de liquiritia, conficitur maffa. Ex hac plurimæ pilulæ, ut facilius æger deglutiret, confectæ funt. His deglutitis juris cicerum fubitò cyathum propinare foleo, quemadmodum in hoc feci, qui fine moleftia evacuavit, & brevi delituit dolor & gulæ tumor, benè refpiravit, benè comedit, & una die fanus factus eft, cum maxima multorum admiratione & lætitia. His pilulis ufus eft Galenus ad linguam tumefactam, ut libro 14. Method. med. fcriptum reliquit.

Capitis noftri capillos plantarum naturæ maximè asfimilari.

MAgnam capitis noftri capilli cum plantis retinent fimilitudinem, quemadmodum enim plantæ nonnullæ humoris defectu inarefcentes contabefcunt, aliæ verò alienis naturæ ipfarum humoribus occurfantes pereunt, fic & capitis noftri capillis accidit: vel

enim ex humiditatis defectu, qua nutriuntur; vel ex ejusdem pravitate corrumpuntur & decidunt. Hinc defluvium & alii capillorum defectus in capite oriuntur. Ex Gal.

Qua via volucrum pennas variis coloribus tingere valeamus.

SI volucrum pennas variis coloribus tingere optabimus, primò illas diligenter abluere oportet; mox in aqua aluminis decoquere, atque, dum calent, in aquam croco coloratam, si flavas eas cupimus, conjiciemus; sin autem cæruleas; in succum; aut vinum acinorum sambuci vel ebuli. In diluto floris æris virides fiunt, eodem modo colore minii, atramenti, alteriusve coloris tinctas habebimus.

Agricolas Filicibus pro frumento conservando in horreis uti.

POstulavit à me Joannes Berardinus Mazzocca à Vitulano, magnæ expectationis adolescens ob flagrantem in studia amorem; cujus familiaritas apud me gratissima est: Cur Agricolæ pro frumento conservando filicibus pro stragulis in horreis utantur? Equidem hujus ingenium & animi indolem sæpè demiratus sum: propterea in re curiosissima complacere volui. Utuntur agricolæ filicibus in horreis; ut cerealia à corruptela præservent: quippè filix à proprietate generationi obest; hinc agri filice pleni reputantur steriles. Hinc filix epota necat vermes & ex alvo dejicit: in gravidis necat fœtum, mulieresque reddit steriles;

tiles: quapropter multa ratione agricolæ (licet tanti arcani sint ignari) filicibus pro frumentorum stragulis utuntur, quia illorum corruptioni maximè resistunt.

Terrestres lumbricos digitorum panaritium sanare.

PAnaritium in latere unguium accidit, & inter apostemata numeratur, quod tantum inducit doloris, ut patiens, neque diu neque noctu dormire valeat. Pro hujus curatione & doloris lenitione multi multa scribunt: ego profectò certissimo experimento multoties comprobavi, lumbricos terrestres vivos super panaritium alligatos, præsertim in principio, mirabiliter apostema compescere & sanare, ut vix diei spatium affectus pertranseat.

Galegæ atque Scordii miram contra luem pestilentem esse efficaciam.

MIrabilem observamus Galegæ, & Scordii esse virtutem contra febres malignas & pestilentes: si quis enim Galegæ folia in acetariis, aut carnium jure semel in die sumpserit, à febre hac tutus & incolumis præservabitur. Idem (Galeni testimonio) Scordium efficere probatum est: siquidem ex veterum quorundam monumentis adversus putredinem, scordium singulare esse remedium traditur, ut 1. de Antid. cap. 12. legimus: nam cum interemptorum cadavera in prælio multos dies insepulta mansissent, quæcunque super scordium fortè fortuna ceciderant, multò minus aliis computruerunt: ea præsertim par-

ticula, qua ſcordium attigerant: ob quàm rem omnibus perſuaſum eſt, tam reptilium venenis, quàm noxiis medicamentis, quæ corpus putreſcere faciunt, ſcordium adverſari. Annibal Camill.

Nodos in infantis umbilico filiorum numerum haud oſtendere.

PLerique ex nodis infantis primò nati filiorum numerum ex eadem matre naſciturum cognoſcere profitentur: hoc autem caret ratione, ſæpè enim fit, ut illa moriatur, aut caſta vivat, vel plures generet filios & pariat quàm nodorum numerus exiſtat: ſive plures viros habeat, è quibus cum alio plures, cum alio pauciores filios ſuſcipiat. Propterea certiori ratione aſſerendum, in nodorum umbilici primi infantis conjectura exiſtimo, fœcundos uteros plerumque plures nodos in infantis parere umbilico, ſteriles autem paucos, eosque non ad unguem diſtinctos; ut frequens obſtetricum obſervatio demonſtrat, & ut eventui hæc talia ut plurimum concordare videntur. Ex Cardan. 8. de Rer. Var.

Oryalum avem ſolo aſpectu auriginoſos homines ſanare.

MIrabile eſt, quod de Oryalo ave circumfertur. Hæc porrò talem dicitur fuiſſe naturam ſortita, ut Ictericum affectum, à quo homines plerumque moleſtantur, ad ſe valeat ſolo oculorum aſpectu attrahere: perinde vocatur Ictericus, ſive Galgulus à multis, ab

ab Arist. autem in Histor. animal. Coryon. Sed quod mirabilius est, Auriginosus homo ab alite visus sanatur, ales verò moritur.

Homines quandoque solo contuitu Ophthalmiam contrahere.

MUlta observatione animadvertimus, Ophthalmiam sive lippitudinis morbũ quandoque contagiosum esse, & solo perinde aspectu ab hominibus contrahi, oculi enim tunc adeò perniciosam vim̃ retinent, ut in alios proprium affectum ejaculari valeant. Pulchra ratione hoc Vairus lib. 1. de Fasci. quomodo fieri possit, differuit: siquidem animus malè affectus suum quoque corpus malè habet: ob id, si animus aliquo mœrore aut vitio afficitur, colores corporis etiam immutat: si enim ab invidia tentatur, pallore & croceo colore corpus inficit. Inde fit etiam, ut invidia tabescentes si oculos in aliquem liventes defigunt, animi simul venenum vibrent, & quasi virulentis jaculis confodiant. Propterea mirum non est, homines aliquando solo aspectu in lippitudinem incidere, ut Hieronymus Thomasius Medicus insignis, (dum ipse Neapoli studiis vacarem) de se ipso testatus est.

Ad lapides renum, & vesicæ frangendos mirabile remedium.

QUidam Medicus eruditus ad lapides frangendos tanquam admirandum paravit cibum, cujus efficaciam adeò mirabilem esse cognovit, ut ad lapides expellendos non so-

lum à renibus & vesica, sed etiam ab anulo comedentes, efficacius remedium haud inveniri confessus fuerit. Paratur ex hepate, pulmone, renibus, testiculis cum priapo hirci, quæ cum croco, cinamomo & melle miscentur, ac iis hirci intestina implentur. Dosis sint duæ, aut tres bucellæ. Res porrò monstruosa, si vera est. Ex Michaele Paschal. lib. 1. Method. Med.

Veterum Medicorum pro conservanda sanitate collegium.

BAlanus Rex potentissimus Asiæ & Syriæ, qui alter Alexander dictus fuit (ut ex Arist. in lib. Secret. Secret. sive de Regim. Princip. habetur,) Medicos præstantiores ex regionibus Indiæ, Græciæ, Mediæ, ac aliarum mundi partium congregavit, quibus imposuit, ut talem invenirent medicinam, qua si homo uteretur, nec Medicis nec alia Medicina indigeret, pollicitusque fuit Rex ditissimus maximum prœmium esse daturum. Illi autem pro maturè consulendo (trium dierum spatio postulato) collegium inivere. Mox ad Regem, cum omnes essent requisiti, Sanages Græcus Medicinæ peritissimus, qui præter cœteros doctrina & scientia rutilabat, omnium consensu Regi indicavit, quod sumere quolibet mane aquam bis pleno ore efficiat, ut homo sanus persistat, & alia haud indigeat medicina. Hoc profectò à ratione alienum non est, ut enim in Arabum Græcorumque antiquissimis voluminibus invenitur, aqua ponderositatis

ratio-

ratione ad ſtomachi fundum tendit, auget calorem, & citiùs comprimit & digerit cibos, digeſtionique maximè auxiliatur, cæterisque membris corporis plurimum conducit. Fabrorum exemplo id totum inquiritur, qui in accenſos carbones, modicũ aquæ conjiciunt, ut ignis vi majori accendatur. Idcircò binos aquæ claræ hauſtus mane potare, menſe Junio præſertim propter choleram reprimendam, multum confert ad ſanitatem conſervandam. Ex Bartholom. Moles in lib. de Sanit. tuen.

Alexandrum Magnum ſudorem ſanguineum in pugna habuiſſe.

SUdare ſanguinem purum inter admiranda, quæ rarò ſuccedunt, numeratur, ut enim in aliquot ſudor ex ſanguinis ichore cruentus corpore malè affecto viſus eſt, & ſtupore, ita ſi ille ex puro ſanguine ortus fuerit, atque in corpore ſano, utique majorem præſtat negotii cauſam inveſtigandi cupiditatem, ut fuſiſſimè à nobis in lib. de Hydronoſa natura olim edito pertractatum eſt. Referam nunc, quod Magno Alexandro evenit, dum eſſet in extremo vitæ periculo conſtitutus. Is cum in pugna quadam de rerum ſumma cum Indis decertaret, ſubſidiarioque milite deſtitueretur, usque adeò cholera ſuccenſus eſt, ut toto corpore purum ſanguinem deſudaverit, Barbarisque totus igneis flammis ardere viſus ſit. Hoc autem tantum iis terroris ingeſſit, ut ſe Alexandro committere coacti ſint

Lapa-

Lapathium carnes duras, & vetustas, tenerrimas esuique aptas reddere.

ERat apud Veteres Lapathiorum usus frequentissimus, hoc enim illis peculiare est, ut carnes & edulia cum his elixata vel sint dura, vetusta & coriacea, vel teneritatem & mollitiem acquirant. Propterea quod cibos concoctu faciles præstabant, & alvum emolliebant, ab Veterum mensis rarò hujusmodi absuisse legimus.

Cotoneorum seminum muccaginem combustionibus maximè opitulari.

INter præstantissima auxilia, quæ combustionibus adhibentur, seminum cotoneorum mucilagines retinent principatum. Referam Petri Forestri in proprio filio experimentum: Ille matri obsequiosus, cum testam carbone ignito repletam apportaret, cecidit, & igne oculos combussit: Pater autem cum semen cotoneorum in aquam rosaceam conjecisset, atque muccagine oculos sæpius abluisset, miraculi instar puer convaluit absque combustionis vestigio. Hoc etiam auxilio in similibus casibus felicissimè semper usum fuisse idem confirmat, in lib. 6. Observ. Med.

Ægyptios per notas, & figuras, sensus & rerum memoriam effingere consuevisse.

AEgyptiorum scientia, quia inter cœteras præcellentior erat apud Veteres, (illa enim ab Abraham originem habuit:) idcircò & rudimento & Hieroglyphicis ferè occulta

judicabatur. Siquidem illorum primi per figuras animalium (Cornelii Taciti teſtimonio) ſenſus mentis effingebant, & antiquiſſima monumenta humanæ memoriæ ſaxis impreſſa cernuntur, & literarum inventores perhibentur. Hinc in quibusdam Obeliſcis litteræ reperiuntur, quæ Regum illorum divitias ac potentiam declarant: per Apis enim ſpeciem mella conficientis Regem oſtendebant. Si quem memorem ſignificare volebant, leporem, aut vulpem auritis auribus, quod ſummi eſſent auditus, & inſignis memoriæ, effingebant: ſi verò malum, crocodillum: ſi velocem vel rem citò factam, accipitrem, quoniam hæc aliarum fermè avium ſit velociſſima: ſi invidum, anguillam, quòd cum piſcibus ſit inſociabilis: ſi juſtum, oculum: ſi liberalem, dextram manum digitis paſſis: ſi avarum, iisdem compreſſis. Per inſtrumenta quædam, & membra humana pleraque ſcribebant. De his vide Pierium, Diodorum & Strabonem.

Qua methodo peſtilenti tempore à lue nos tueri valeamus.

PReciosa, ac brevis Theriaca reperitur, qua homines ab aëre peſtilenti, adjuncto vitæ regimine, præſervari poſſunt. Sumantur caricæ, nuces juglandes, folia rutæ, & juniperi baccæ pondere æquali, confundantur ſimul, atque cum aceto roſaceo vel communi diſſolvantur, mox per pannum colentur, ſuaviterque exprimantur: ſuccus verò, qui

qui percolabit, servetur: unum enim istius cochleare manè jejuno stomacho sumptum non finit illa die hominem à pestilentia corripi. Ex Alphano de Peste.

Olivarum oleum unguium puncturas mirabiliter sanare.

IN sedando dolore unguium ex puncturis acu vel ferro, atque iis persanandis nullum remedium oleo olivarum salubrius invenitur; confiteor multa observatione, multisque experimentis id totum comprobasse. Honesta mulier, ac unicè dilecta Laura de Otaro, mea uxor carissima, non semel, dum varia ad familiæ ornamentum acu contexeret, in unguibus digitorum puncta est, simplici tamen oleo olivarum in puncturis collinito, & dolor confestim evanuit, & salus introducta est. Ego profectò semel punctus ferri cuspide subter pollicis ungue cum sanguinis effusione, subitò ad linimentum ex olivarum oleo, antequam aquam tetigissem, deveni, quo adhibito, dolor delituit, atque vulnus unà breviter & consolidationem & sanitatem habuit.

Admirandum auxilium ad Vesicæ calculum, quo absque incisione dissolvitur & expurgatur.

INter admiranda auxilia, quæ ad calculosos adhibentur, connumerandum judico remedium à doctissimo Horatio Augenio experimento confirmatum in Epistolis adductum, quo absque incisione in vesica multorum lapides

pides comminuit, & expurgavit. Referam qua via id innotuit. Ægrotabat calculo veficæ cujusdam Typographi filius Romæ: poft varia affumpta remedia, cùm nullam fubfequutam noffet utilitatem, fecari cupidus, de pretio cum Nurfino artifice convenerat: propterea Sacerdotem juffit accerfiri, ut fumptis Ecclefiæ Sacramentis, fi ex fectione moreretur, animæ fuiffet confultum. Religiofus ex focietate Jefu, audita confeffione, proponit illi pharmacum, de quo in fe ipfo & aliis periculũ fecerat: experiri æger voluit, & magna affiftentium admiratione fanatus eft. Pharmacum ita erat concinnatum. Pulveris Millepedum præparat. drach. j. ad fummum Scrup. iiij. aquæ vitæ unc. Sem. juris cicerum rub. unc. IX. vel. X. capiat æger calidum, horis quinque ante prandium. Effectus medicamenti talis fuit. Horarum duarum fpatio totum corpus incalefcebat. anguftiabatur ægrotus, fitiebat, ac ferè loco ftare non poterat, aliquando circa pubem dolores urgebant. Urinæ hora quinta cœperunt craffiores reddi, fed non multæ. Secunda die à pharmaco contingebant eadem, fed urinæ copiofiores, & craffiores. Tertia fabulum apparuit multum. Septima tandem adeò plenæ fabulo vifæ funt, ut rectè quis diceret, eas nihil effe quàm fabulum aqua diffolutum, omnia in meliorem ftatum redigebantur, ita ut qui proximè incidi debebat, liber ab omni malo nona fuerit die.

Millepedum ad calculos Renum & Vesicæ præparatio.

PRæparantur Millepedes ad Renum Vesicæque calculos tali modo. Recipe Asellorum quam volueris quantitatem, vinoque albo generoso abluito diligenter, mox in ollam conjicito novam vitro obductam, lutoque aliquopiam illam incrustato, demum in furno exiccentur, ita ut possit in tenuem pulverem redigi: tum verò affunde vini ejusdem generosi quantum poterunt imbibere, & rursus exiccato, ac tertiò imbibito & exiccato ut supra, quartò verò pulverem irrorato aqua fragarum destillationis; & olei ex Chalcanto Scrup. j. permisceto invicem, & exiccato rursus: ubi verò sic fuerit exiccatum in tenuissimumque pulverem redactum, servetur in vase vitreo, aureo vel argenteo. Ex eodem.

Frequentem ficuum esum sudorem parere abominabilem.

LIcet ficuum usus multa hominibus commoda parturiat, nam & eæ citissimè nutriunt & impinguant corpora, alvum emolliunt, & per urinas & per ambitum corporis non pauca excernunt excrementa: tamen earum continuus & frequens usus sudorem generat abominabilem, & corporis fœditatem. Indicium hujus rei est, quod illarum esu pediculorum copia innascitur. Hinc apud Rhodiginum lib. 6. Antiquar. lect. Anchimolum & Moschum Sophistas legitur tota vita fuisse hydropotas,

ac ficis modo ſolitos veſci, & tamen robuſtos extitiſſe, ſed adeò fœtentes, ut propter abominabilem ſudorem certatim à balneis excluderentur.

Mulieres eximiam & ſuavem retinere pinguedinem.

Corpora mulierum ſuaviori, & majori fulciuntur pinguedine, quàm ipſa hominum, quæ profectò ob ſiccitatis dominium minus humidi & oleoſitatis retinere videntur. Propterea apud Plutarchum 3 Sympoſ.4. habemus, ubi multa cadavera promiſcuè erant comburenda, veterum tempeſtate, ſemper decem virorum unum muliebre immiſceri ſolitum: quaſi illud unum tantum ſuppeditaret pinguedinis, ut cætera facilius concremari valuiſſent.

Actu dæmonum mirabiles in hominum corporibus effectus procreari.

Mirabiles porrò in hominum corporibus Dæmonis aſtu effectus conſpiciuntur, ut quando quis evomat acus, clavos, pilos, oſſa magna: vel quod plumæ in lecto ſint ingenioſiſſimè conſertæ: multæ enim de iis obſervationes apud Hieronymum Mengum in Malleo Maleficar. Paul. Grillandum & Delrium reperiuntur. Quomodo autem hæc fieri poſſint, talis eſt ratio: aut enim iſta ſunt Diaboli illuſiones, ita quòd ea videantur, quæ vera non ſũt, ſive per activa naturalia hoc efficiẽtia, ſive per acriſan, ſive per aëris condenſationẽ; aut ſunt verè, quippè Diabolus inviſibiliter hujuſmodi

in hominis ſtomacho intulit, & exinde viſibiliter educit, licet tam magna videantur, nam & ea dividere & integrare poteſt ſaltem apparenter, eò quòd localiter hujuſmodi corpora, & partes eorum ad nutum moveantur, & ad invicem conglutinentur, Deo non impediente. Summa Sylveſtrina de Malefic.

Carduum Benedictum ab Hemicrania homines præſervare.

EX India Carduum Benedictum primum omnium ad Imperatorem Fridericum honoris gratia fuiſſe miſſum multi Hiſtorici autumant, quod miris laudibus, ob peculiares ejus virtutes planta hæc celebrabatur, & ob id à multis Carduus Sanctus dicitur. Hæc enim venena ſuperat, & confert tum ulceribus, tum vulneribus: eſt præſentaneum remedium ad peſtem, necat vermes & utero prodeſt, & in cibo & potu uſurpata ab immenſo illo præſervat capitis dolore, quem Hemicraniam vocant. Ex Trago.

Infantes præſervari ab Apoplexia, & Epilepſia ſumpto primo ſyrupo de Cichor. cum Rabar. vel Corallio, aut ſucco Rutæ.

QUàm ſit familiaris pueris & infantibus morbus epilepticus, apud auctores noſtros paſſim legitur: ob id affectus hic vocatur à nonnullis morbus puerilis, ſive mater puerorum. Ut autem tùm ab Epilepſia, tùm apoplexia hi præſervari valeant, multa obſervatione expertum eſt, iis antequam lac guſtent,

in primo ortu præbendo ſyrupum de cichorea cum Rhabarbaro ad drach. ij. ab hac lue præſervari, ut Nicolaus Florentinus fatetur. Arnaldus Villanova Corallium laudat: nam ſi diligenter tritum ad Scrup. Sem. infans hauſerit cum lacte antequam aliquid guſtet, nunquam in Epilepſiam incurrere obſervavit. Ego quidem Marcello, Hieronymo, & Marco Antonio filiolis meis ſuccum rutæ cum modico auro ad ſcrup. ij. cuilibet dedi, antequam lac guſtarent, & gratia Dei ab Epilepſia immunes exiſtunt. Helionora, quæ nunc ablactatur, ferè mortua nata eſt, ſumptoque & jejunato parvo cochleario ſyrupi de Cichor. cum Rhabar. revixit, & Epilepſiam nunquam adhuc paſſa eſt.

Menſtrualem mulieris ſanguinem contra animalia eſſe venenum.

INter naturæ arcana reponendum eſſe judicavi, quod à Metrodoro Sceptio traditur de mulieris menſtruali ſanguine. Mulieres ſiquidem ſi menſtruationis ſpatio nudatæ ſegetes ambiunt, erucas, vermiculos, ſcarabeos, ac alia noxia animalcula decidere faciunt. Tale enim à natura iis virus inditum eſt. Non ſolùm autem hujuſmodi animalculis menſtrualis mulierum ſanguis nocere creditur, verùm atque grandioribus, quippè canes, ex Plinii teſtimonio, menſtruo ſanguine guſtato in rabiem mutari viſi ſunt, quorum morſus inter difficillimos morſus ſanatu reputatur. At de re hac ſuperius alias tractavimus.

Thapsiam vesicas, & œdemata corpori superpositam excitare.

MAgna profectò est Thapsiæ efficacia in vesicis & œdematibus generandis: idcircò à nonnullis in pestiferis febribus, ubi vesicantia necessaria sunt, cum felici successu usurpari audio. Cum autem corporis locum aliquem inflare quis desiderat, vel ostentationis, vel curiositatis gratia, ponatur Thapsia in loco constituto, ibi enim brevi vesicas, & œdemata excitabit: ut tandem citra læsionem id succedat, & brevi etiam solvantur, Theriaca linire, vel cuminum aut acetum superponere oportet. Ex Cardano lib. 8. de Variet.

Auri usum in medicina pro conservanda valetudine mirabilem obtinere proprietatem.

MIrabilis efficaciæ aurum in medicina est, quippè innumeras illud pro corporis tuenda sanitate retinet virtutes. Ejus usus in vino maximè excellit: capiuntur propterea auri lamellæ, quæ ignitæ toties in vino extinguuntur, donec ferveat istud: mox colatur, & usui servatur. Vinum hoc potatum ventriculo imbecillo succurrit, concoctionem adjuvat, fœdum colorem emendat, & principalia membra corroborat & resarcit. Proinde observatum reperio, cor ab illo roborari, pravos humores calore ejus absumi, vitales spiritus clarificari. Hepatique plurimum prodesse sua virtute illius usum. Multi certissimo ex

perimento hujusmodi vinum vitam prolongare cognoverunt, ſpiritusque ſinceros facere, atque vires totius corporis renovare. Nonnulli leproſis multum conducere ſcribunt, ut ex Mizaldo, & Zacharia à Puteo capitur. Quercetanus Auri folia in aliqua betonicæ aut abſinthii conſerva commiſta, ac deglutita ſua ſpecifica facultate ventriculum corroborare ſcripſit.

Aliquot animalia ex naturæ eorum ſimilitudine à Veteribus Diis fuiſſe dicata.

MAgna erat Veterum inſania in eorum falſa religione, quippè, & animalibus cultum reddidiſſe & infinitis aliis ſideribus, naturalibus rebus circumfertur. Inter alia, quædam apud eos animalia erant, quæ ex naturæ illorum proprietate & ſimilitudine, ut reor, aliquibus Diis reperiuntur fuiſſe dicata. Hinc Canis Dianæ ſacer eſt, Aquila Jovi, Tygris Baccho, Pavo Junoni, Leo Cybeli, Equus Neptuno, Cycnus Apollini, Anguis Æſculapio, Corvus Phæbo, Aſinus Libero, Gallus Marti, Columba Veneri, Noctua Minervæ, Lepus Marti, Anſer Junoni, Soli Phœnix. Ex Forcio.

Veri Unicornu proprietas, ejusque cognitio.

VErum Unicornu, quod in febribus peſtiferis propinatur languentibus utilitate maxima, in ſyncope maximoperè prodeſſe videtur. Illud autem non ex eo cognoſcitur, quod

quod bullas excitet, ut plerique hominum ignari persuasi sunt, hoc enim quodlibet cornu etiam facit: sed alia diversaque methodo. Hoc est præcipuum experimentum: Si scobem ejus cum arsenico gallinæ, turturi, aut columbæ devorandum dabimus, si superstes manserit, (vel unicornu statim post arsenicum sumptum datum fuerit,) verum & legitimum Unicornu pronunciabimus. Alii in aurificis fornacem demittunt, si odorem cornu à se non emittat, verum esse prædicant. Nonnulli experimento referunt, quod in ustione non omninò comburatur sed augeatur potius, minimeque in ustione fœtorem cornu habeat, ut in cornu cervino experiri solet. Ex Foresto.

Quo artificio mulierum cinni crocei evadant.

CApillorum cultui mulieres maximè vacant, illud autem iis optabilius est, ut flavitiem acquirant. Referam modum, quo votum assequi possint. Sumito Rhabarbari fabæ magnitudinem, fœni græci, croci sylvestris, liquiritiæ, tabacci, corticum aranciorum quantitatem ad tui libitum, paleæ triticeæ similiter, his quernum cinerem addito, & incoquito, ut tribus digitis descendat aqua, inde laventur capilli, tanta enim flavitie redundabunt, ut illos aureos esse dicas. Ex Porta in Physiogn. lib. 3.

Ad excitandum in senibus naturalem calorem, eorumque vires deperditas renovandas confectio præstantissima

THesauris profectò comparanda est confectio

ctio illa, quæ à Marsilio Ficino in lib. 2. de Vita producenda, Medicina Magorum appellatur, quippè spiritus naturalem, vitalem, & animalem fovet, confirmat, & roborat, & propterea senibus præstantissima est. Constat hæc ex thuris unc. ij. myrrhæ unc. j. auri in folia ducti drach. sem. contundere simul tria oportet, atque aureo quodam mero confundere, & in pilulas ducere. Sumitur hujus misturæ portiuncula in aurora jejuno stomacho, in æstate cum aqua rosacea, in hyeme verò cum exiguo meri potu.

Quomodo febris in aliquo confestim induci valeat.

SI febrem in aliquo vel ad ostentationem, vel ad remedium, curiositatemque inducere optabimus, (siquidem in convulsionibus, paralysi, aliisque frigidis affectibus non parum aliquando febrem excitare profuit:) Scarabei cornuti in oleo decoquantur, illoque arteria brachialis inungatur, tanta enim est eorum potentia, ut confestim febris & accensiones corporis oriantur. Ex Cardano.

A multis animalibus anni tempora præcognosci.

VIdentur profectò pleraque animalia anni tempora præcognoscere: siquidem ex eorum instinctu illa homines commentiuntur. Grues enim autumni tempore ad loca calida pervolant, hyemis frigora fugientes. Hirundines vernali tempestate ad regiones nostras

remeant. Ficedulæ, coturnices, aliaque multa volucria in anni temporibus pabula commutare, aliaque loca adire conspiciuntur. Hæc autem non Ver, Autumnum, vel Hyemem directè præsentiunt, quemadmodum nonnulli falsò sibi persuasi sunt, sed verius ex facta alteratione à calido vel frigido in eorum corporibus, sive occulta qualitate has vicissitudines facere cognoverunt.

Amantes ex levissima quidem occasione succensere solent.

QUi perditè amant, levi alioqui momento irasci videntur, ratio hujus rei est, quia injurias licet leves, graves judicant. Grave siquidem existimatur, ut ille injuriam in te committat, cui maximè placere studeas. Cæterum quemadmodum subitò dolet, qui contra sui habitus propensionem facere quippiam conatur, ita & amantem facere conspicimus, mox tamen rixarum & odii pœnitet, rursusque supplex jugum subacta cervice reposcit. Ex Leonardo Jacchino.

In plenilunio & Novilunio Pharmaci exhibitionem à Medicis maximè detestari.

MUlta ratione à Medicis in Plenilunio & Novilunio pharmacum evitatur, siquidem Luna cum intermestris est, omninò caret lumine, atque sub radiis solaribus jacta, & proindè solita caret humiditate, quo fit, ut corpora nostra magis sicca maneant, & virtus retentrix robustior existat. Idcircò si in Novilunio

phar-

pharmacum ægris exhibeatur, absque dubio humores noxios agitabit, atque ob retentricis facultatis inobedientiam parum evacuabit. In Plenilunio ob Lunæ potentiam corpora nostra valdè calefcunt, humoresque augentur. Hinc in pleniluniis noctes calidiores esse experimur, cujus causa calorem à centro ad circumferentiam attrahi verisimile est: quapropter si humores corporis nostri ad ambitum tendunt, procul dubio pharmacum improbatur, illud enim à circumferentia ad centrum trahit, motumque naturæ pervertit, quo facilè succedit, ut virtus lædatur, & humorum evacuatio, vel mala, vel depravata contingat. Ex Joann de Vit.

In continuata masculorum generatione septimum mirabilem habere virtutem.

NIsi apud multos Scriptores reperissem septimum masculum continuatæ generationis mirabilem habere virtutem, inter hæc nostra embammata minimè hoc adjecissem. Volunt enim, quando aliquis septem filios masculos continuatim & inter eos fœminam nullam suscipiat, septimum mirabilem virtutem & strumas & alios plerosque affectus retinere sanandi. An autem verum sit, nescio, cupio tamen à sapientibus experiri.

Fumum Hydrargyri, superposito velamine, in molem Mercurii mutari.

AUrifices dum vasa mineralia inaurare cupiunt,

piunt, Hydrargyro pro opere moliendo utuntur, illud autem in igne impositum in fœtorem gravem & fœtidas exhalationes resolvitur, perniciosas quidem, nisi ab iis cautè evitentur. Quod autem in Hydrargyro mirabile judicatur, est istud: si super illius fumum linteolum extendimus, in quo colligi possit, utique in argentum vivum fumositas illa iterum convertitur, & Hydrargyrum renovatur. Experimur hoc etiam in carbonum fumositatibus, quæ in crassas fuligines revertuntur, licet diversimodè ab Hydrargyro. Ex Lemnio.

Fœculas Brioniæ in utero mundificando miram habere virtutem.

Singularis profectò fœcularum Brioniæ, tum pro matrice mundificanda, tum ad hystericas ipsius passiones sanandas est efficaciæ, quippè ex multis experimentis comprobatum est, in hujusmodi affectibus curandis inter remedia principatum habere. Referam ipsarum constructionem. Exprimatur prælo ex Brioniæ concisis radicibus & contusis succus: erit primò turbulentus, idcircò in vase aliquo asservandus est, ut fœcalis materia subsideat: detineatur in loco frigido per paucos dies, in hoc enim spatio (inclinato vasculo, ut turbulenta aqua separetur & projiciatur,) fœces albissimas instar amyli in fundo inveniemus, quas iterum in pluribus vasculis vitreis, aut terreis divisas in umbra ut exiccentur servabimus: ita profectò intra paucas horas exiccabitur, & formam amyli acquiret expressam,

quam

quam Brioniæ fæculam nominamus. Hac fingi possunt pilulæ x. aut xij. granorum pondere, & cum pauco castorei, vel assæ fœtidæ, summum & præcipuum paratur remedium contra affectus narratos. Fæculæ hujusmodi etiam si dissolvuntur in aqua florum fabarum, pro fuco ad ornatum mulierum paneasque delendas, efficacissimæ sunt. Ex Quercetano Mizaldo, & Zacharia à Puteo.

Millefolium ad consolidanda vulnera miram habere potentiam.

PLuribus experimentis comprobatum audio, Millefolii virtutem ad vulnerum coitionem, indiesque novis observationibus confirmari. Referam solùm, quod ab Hollerio in Chirurg. adnotatur. Cuidam decisus nasus erat, qua os in cartilaginem desinit: Rusticus propendentem partem alteri digitis conjunxit, herbam tusam, & è vino nigro tritam, quod Millefolium appellant, impegit, rudius omnia colligavit, unde celerrimè restitit sanguis profluens, & vulnus pulchra cicatrice brevi coiit.

Chymicam artem Veterum tempestate floruisse.

APud Veteres in maximo pretio ars chymica habebatur, proindè à plerisque illius studio vacabatur: ingentes enim divitiarum copias illa methodo homines componebant, quibus ditiores facti cum Regibus bellum adibant. Propterea Diocletianum Cæsarem legitur, postquam Achillem Ægyptiorum Ducem

cem octo menses in Alexandria obsessum profligasset, omnes chymicæ artis libros, diligenti studio conquisitos deflagrasse: ne reparatis opibus, Romanos facilè repugnarent. Ex Suida, & Orosio.

Quo artificio corpus glabrum reddi possit.

LIcet variis modis corpus depilatum & glabrum reddi possit: nulla tamen via præstantior est, Varronis testimonio, quàm loca lavare aqua, ubi Busones decocti sint, donec ad tertiam redeat, quippè si tali decocto corpus lavetur, proculdubio glabrum & sine pilis habebitur.

Nativitatis hominum tempora à multis observari.

NOn levis profectò est multorum Scriptorum observatio in hominum nativitatis tempore, à multis enim occasionibus temperamenta eorum variant, & plerique à naturæ terminis maximè distrahuntur. Porrò qui in ipso terræ motus momento nascuntur, semper pavent, in tonitru semper langui di sunt, ardente Cometa ex ardenti complexione amentes fiunt, interlunii tempore debiles evadunt, vel saltem (Aristotelis testimonio) melancholici, & atra bile laborantes.

Hydrargyrum non esse venenum in pauca sumptum quantitate, sed ad vermes necandos existere remedium.

HYdrargyrum, vel si mavis, argentum vivum, quod à multis venenum existimatur,

feliciſſimo ſucceſſu contra vermes exhibetur: tantæque certitudinis illud in Hiſpania reputatur, ut mulieres tenellis pueris, qui lactis vomitu laborant, ad quantitatem granorum trium in propria ſubſtantia propinare audeant, hac enim via morbus ceſſare videtur frequentatis experimentis. Ego quidem viduam mulierem curavi, quæ novem dierum ſpatio vomitibus continuis ex vermibus laboraverat, & ferè triduo non comederat, nec cibum retinere valuerat. Huic cum ſcrup. ij. hydrargyri mortificati cum tantillo cidonii propinaſſem, absque ulla moleſtia per alvum centum & plures emiſit vermes, & eadem die liberata eſt, & ſolita exercuit domi & foris negotia, magna profectò parentum admiratione, cum prius debilis & emaciata eſſet. Aliis etiam exhibui, & bono ſemper eventu, domique continuò aquam habeo, in qua Hydrargyrum infuſum retineo, illamque puerulis pro vermibus libentiſſimè concedo, nec adhuc quempiam ex illo noxiam recepiſſe expertus ſum. Uſus eſt hoc remedio ad vermes necandos Matthiolus, Horatius Augenius, & plerique alii celebres viri, qui omnes hujus auxilii maximè extollunt beneficium. Datur pueris in ſubſtantia Scrup. j. grandioribus Scrup. ij. vel drach. j. Corrigitur illud & mortificatur in mortario vitreo cum ſaccaro rubeo, ibi enim tam diù conteritur, ut in partes inviſibiles diſſolvatur: ne au-

tem

tem in priſtinam formam iterum redeat, olei amygdal. dulc. guttulas binas addere oportet, & cum ſaccaro roſ. violato, vel cidoniato jejuno ſtomacho languentibus propinatur. Sciant igitur curioſi, in hac doſi nullum præbere periculum, in majori tamen non dedi, neque concederem : licet apud Auſonium Epigramm. 10. legatur, hydrargyrum contra medicinas venenoſas valere.

Daturæ flores & ſemen homines in riſum concitare.

MIra eſt Daturæ potentia in faſcinandis, ut ita dicam, hominum mentibus, adeò quòd, qui illius flores vel ſemen ſumpſerit, à riſu cachinnisque non deſiſtat, donec mens alienata ex plantæ viribus, in priſtinum redeat temperamentum. Apud Indos à furibus Datura uſurpatur, flores enim, vel ſemen in cibos eorum, quos deprædari volunt, exhibent, & in mentis alienationem & in riſum concitant : ita profectò furandi parant induſtriam. Durat illorum riſus & mentis error viginti quatuor horarum termino. Ex Garzia ab Horto.

Lupos ſenio confectos in renibus venenoſos generare ſerpentes.

MAgnum profectò inpræſentiarum arcanum aperio, multis hucusque incognitum, de Luporum natura. Illud eſt, cur à Lupis animalia commorſa modò ſanentur, modò autem moriantur ? An quod Luporum aliqui

venenosi, aliqui verò sine veneno existant? Equidem Carolus Stephanus lib. 7. suæ Agricult. cap. 1. se observasse fatetur in Luporum senum renibus; primò serpentes uno pede longiores & breviores, qui temporis spatiò venenatissimi effecti, Lupum enecant. Hac via facilius nobis tribuitur conjectura, de Luporum morsibus: Si enim Lupi juvenes fuerint, animaliaque momorderint, ex benigniori eorum natura, mortem haud inferunt; ut multoties observamus, nisi fortè vulnera in principibus corporis fuerint locis, vel tam grandia, ut mori necesse sit. Sin autem senio fuerint confecti, procul dubio lævissimò morsu animalia necabunt, propter peculiare venenum in Lupo delitescens; quo usu venit; ut pleraque præmorsa animalium vel moriantur, vel membrum morsum putrescat; vel saltem difficillimè curetur. Ex Gasp. Bauhino.

Quali artificio ab uxoribus homines masculos filios suscipere valeant.

MUlta à Scriptoribus ad marium generationem adnotata valere reperimus: hæc autem præcipua & veriora esse existimavi: Primò ut homo exerceatur; solidiorique utatur cibo, atque rariùs concubat, ita enim & calidius & spissius semen evadit; fitque prolificum & aptissimum ad marium conceptum. Secundò mater in congressu super latus dextrum recubat, & à coitu confestim super illud conquiescat, siquidem Hippocrates masculos in dextris, fœminas verò in sinistris generari

ſcripſit. In dextris enim ab Hepate fovetur ſemen, quod eſt calidum: in ſiniſtris autem à liene frigido quoquo pacto refrigeratur, & ad fœminarum conceptum præparatur. Tertiò ſpirantibus Aquilonibus concubant, Auſtris, verò deſiſtant, Aquilo enim ad mares ſuſcipiendos accomodatiſſimus eſt, Auſter vero ad fœmellas. Capimus hujus rei ab ovibus experimentum, quæ ſi flante Aquilone concipiunt, marem ferunt, Auſtro autem fœminam. Multi, inter quos Cardanus eſt, ad marium conceptum Mercurialis maſculæ eſum extollunt, hæc duos quaſi culeos pro ſeminibus habet, & ab utroque conjuge depaſta, marem inducere occulta vi exiſtimatur.

Magnum eſſe in hæc inferiora Lunæ confluxum.

MIrabilis profectò eſt Lunæ vis in hæc inferiora, ipſa enim noctes illuminat, & ſuper humida poteſtatem habet: maris fluxus & refluxus per quadraturas ſuas intentius & remiſſius facit, quippè dum oritur, maria intumeſcunt, & in æſtuaria fluunt, quousque ad circulum meridianum illa perveniat: cùm autem ad occaſum inclinat, Oceanus ab æſtuariis refluit in gurgites: quando ſub Orizonte percurrit, mare ad conſueta æſtuaria convertitur, quoad nocte media meridiei circulum Luna attingat: poſtremò cum ad Orientem tendit, Oceanus quoq; ad ſolitos alveos regurgitat. Ipſa in Agriculturæ rebus dicitur Domina: propterea antiqui gentiles, qui

qui in terræ cultura proficere optabant, Lunæ libamina ſpecialiter tuliſſe dicuntur, vocabatur Diana, ſive Latonia virgo, aut Plutonia conjux, vel Proſerpina.

Leonardi Vairi de Octimeſtri partu ſententiam debilem eſſe.

SPeculatur Vairus in lib. 2 de Faſcino, cur partus Octimeſtris vitalis minimè ſit? innuit hic vir alioquin doctus, talem partum non vivere, ob ſemen imperfectum, quia non datur ſemen (ut arguit) quod ad illud tempus fœtum procreare valeat: ſicut in genere tritici quodam eſt, quod tribus menſibus gignitur, quodam verò, quod novem menſibus: ſed debile eſt hujus fundamentum, quando in Hiſpania, & Ægypto Octimeſtres partus omnes vitales eſſe perhibeant. Potior ergò concluſionis ratio requiritur, quam nos alibi tangemus.

Somniorum præſagia à Deo divinare, aliquibus hominibus concedi.

NOn omnibus ſomniorum divinatio conceſſa videtur, ſed quibusdam à Deo ex ſpeciali gratia permittitur. Qui enim ſomnia proprio ingenio divinare intendunt, (dempta ſomniorum interpretatione, quæ à cauſis naturalibus innaſcitur, quorum præſagium ad Medicos pertinet,) aut cœcutiunt & delirant, aut dæmonum fallaciis involvuntur. Joſeph apud Pharaonem, & Daniel apud RegemChaldæorum (ut in Sacris habemus) quia divina afflati erāt ſapientia, ſomnia divinabāt,

Propterea ministris suis Pharaonem, audita sui somnii interpretatione, dixisse legitur: Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit? & Rex Babylonis ad Danielem: Audivi de te, quoniam spiritum Deorum habeas, & scientiæ intelligentiæque ac sapientiæ ampliores inventæ sunt in te. Ex Javello.

Inter Polypodium, & Cancros magnam inesse antipathiam.

MAxima videtur inter polypodium, & cancros antipathia, eo quod si polypodium super cancrum abjeceris vivum, brevi spatio tum pedum cortices, tùm ungues ille ejiciet: tanta est istius plantæ in illum particularis virulentia & efficacia. Ex Matthiolo.

Pennam Ibidis serpentes attonitos reddere.

MIrabilis est Ibidis pennarum vis contrà serpentes, quippè si illius penna ad illorum quempiam injicitur, confestim in vestigio gressus hæret: admirabilius tamen est, quod serpens quernis frondibus contacta moriatur, quare circulatores astantibus mirabilia sæpè pertrahere, à ratione inconveniens esse non debet: multa enim iis sunt, quæ admiranda judicantur, quemadmodum est, Viperam viso Fago perterreri: experimento enim probatum est, illius ramo ante hoc animal injecto, veluti attonitum fieri, nec amplius moveri. Hoc etiam evenit, si arundine levissimè percutitur. Sin verò iterum eadem vipera incutitur, confirmari videtur, & fugam repentè adire.

Mu-

Mulieres rarò inebriari, crebrò autem ſenes.

COntrariam naturam ſenile corpus & muliebre ſortita ſunt: ob id mulieres rarò ab ebrietate corripi aſpicimus, crebrò tamen ſenes. Mulier quidem humida eſt, ut à cutis lenitate & ſplendore comperimus, ſenex contra ſiccus, ut cutis aſperitas & ſqualor confirmat. Mulier ex aſſiduis purgationibus ſuperfluum exonerat, ſenex autem ex corporis duritie, ſuperflua non excernit. Mulieris corpus quia variis purgationibus erat deputatum, pluribus foraminibus fuit confertum, non ſic ſenis corpus: propterea naturales meatus à corporis ſiccitate, & duritie potiùs obſerantur. Hæc ſunt in cauſa, ut ebrii ſenes facilè fiant, mulieres verò perquam rarò. Nam ſi à muliere largè vinum fuerit hauſtum, illud in magnam mulieris humiditatem incidens, utique vim ſuam perdit, dilutiusque fit, & cerebri ſedem non petit: nam per varia foramina mulieris illius vapor recurrit, & celeriter ejus fortitudo evaneſcit. In ſenibus vinum contrarietatem non recipit, quia corpus illorum ſiccum eſt, ob id vinum firmiter adhæret, cerebrumque petit, quia in durioribus membris & aridis (ut ita dicam) exhalatio nulla fit: hinc ab ebrietate facilè capiuntur. Ex Macrobio 7. Saturn.

Qua induſtria in urgenti ſomno quis valeat excitari.

MAgnus Alexander, ut in gerendo impe-

rio occupatior esset, magnum contra somnum excogitavit remedium, quo si quis uteretur, facilè in somni gravitate, excitari valebat. Ille vas æneum propè lectum constituebat, & pilam æneam, sive argenteam manu compressam habebat, brachiumque super vas illud aptè componebat, ut pila in somno elapsa in æneum procideret, & à sonitu excitaretur & surgeret. Mira equidem fuit hujus ingenii dexteritas, licet hæc Alexandri dormitatio potius quàm somnus dici possit. Ex Ammiano Marcellino.

Quibus signis corpora venenata cognosci valeant.

Licet venenorum genera multa sint, ex quo difficile sit omnia signa reperire, quibus cognosci valeant, afferam tamen qua methodo corpora, quæ venenum sumpserint, intelligere possimus. Porrò magna fit in corpore commotio, dum quis venenum hauserit, præcipuè si illud calidæ fuerit naturæ, doloribus enim validis atque acutis in stomacho & intestinis torsionibus languens cruciabitur, præcordiorum sentiet angustiam, fatigabitur vomitu & fluxu ventris, sudor suscitabitur in fronte cum vultu frigido, color ægri erit pallidus, pulsus debilis, inæqualis, & inordinatus, syncope & animi deliquiis affligetur. Hæc si omnia, vel in majori parte succedunt, oportet celerrimè in ægris vomitum provocare, ut assumptum venenum ejiciatur. Ex Arnal. Villan.

Luem Gallicam non modò homines, sed Canes etiam invadere.

TAnta eſt morbi Gallici quandoque immanitas, ut non modò ex uno languente, vel reſpiratione, tactu, aut commercio plures homines ea lue polluantur, verùm atque canes, ſi ulcera vel unguenta infirmi lingere potuerint. Experientia hoc edocuit, viſus eſt enim quidam Canis Gallica lue captus, qui heri ſui emplaſtra linxerat. Ex obſervatione Julii Scaligeri 6. Poet.

Quo termino corporis hominis pulchritudo conſtitui debeat.

VArii equidem ſunt Scriptores in conſtituendo termino longitudinis & latitudinis corporis pulchri, inter quos ſententia Joannis Gorropii in ſua Gigantomachia magis acceptanda videtur à ſapientibus, colligit ex Homeri decreto, longitudinem hominis pulchri debere eſſe quatuor cubitorum, latitudinem verò unius cubiti.

Cyminum hominibus palliditatem corporis inducere.

MUlta profectò ſunt, quæ vultus colorem hominum deflorare obſervantur, ſiquidem panis hordeacei uſus facit homines pallidos, ex Ariſtot. Aquæ lutulentæ potus, uſus ſalitorum, & immoderata Venus valdè colorem deturpant: inter ea tamen, quæ ex proprietate decolorare putantur, Cymini uſus & olfactus eſt. Duo enim de hoc exempla habentur apud Plin. lib. 20. c. 24.

unum sectatorum Portii latronis, qui ut illius imitarentur pallorem cymino frequenter utebantur: alterum est Julii Vindicis, qui ut Neronem falleret, pallorem sibi cymino conciliabat. Ex Mercuriali de Decorat.

Regem Archelaum maximè Astronomiæ fuisse imperitum.

TAntum esse syderum observatio hominibus necessaria judicatur, ut malè civitates, respublicas, hominumque cœtus sine illorum observatione ii conservare valeant. Utique horum ope tempora, annos, menses & horas metimur, & sine his in varia labyrintha involvimur. Hoc apertè ille imperitus Astronomiæ Rex Archelaus ostendit, qui (ut viri summæ fidei scriptum reliquerunt) ob Solis Eclipsim, cujus causam ignorabat, tanto timore correptus est, ut regiam clauserit, filium totonderit, judicia è foro sustulerit, & jurisdictionem penitùs intermiserit, ultimum enim orbis diem esse arbitrabatur. Ex Magino.

Miræ gracilitatis quosdam homines fuisse repertos.

EX Æliano, & Atheneo quosdam homines extremæ gracilitatis fuisse colligimus, legitur enim quendam Archestratum vatem fuisse, qui captus ab hostibus tantæ gracilitatis repertus est, ut cum lanci apponeretur, pondus unius oboli habuisset, quod incredile & ferè ridiculum existimatur. Philætas Cous etiam inventus est, quem ex gracilitate usque adeò invalidum fuisse scribunt, ut ne à

vento

vento dejiceretur, pondera ferrea pedibus & soleis gestare cogeretur.

Anguillas cum Aquilone miram habere sympathiam.

MIrabilis profectò consensus est, quem Anguillæ cum Aquilonibus habent: ipsis enim spirantibus, sex dies sine cibo & aqua has vivere fertur, cum Austris autem dissentiunt, quippè his flantibus diu sine cibo & aqua illæ vivere non possint. Ex Bodino in Theat.

Asparagorum usum corporis facere nitorem.

INter ea, quæ nitorem & pulchritudinem corporibus inducere perhibentur, Asparagorum usus connumeratur, cujus efficacia à multis in corpore colorando ferè mirabilis judicatur. Asparagi fœtentem reddunt urinam, & per illam pravos corporis expurgant humores: ob id mirum non est, si iis evacuatis, corpus reliquum non modò odoratum reddatur, sed etiā nitidum, & coloratum: quippè ex humorum pravorum congerie & palliditas & deflorescentia nobis innascitur, quibus cessantibus, cessat deformitas, & color nitidus exoritur. Ex Avicenna.

Picem cum oleo maximam habere colligantiam.

EX congeneri ferè natura picem, resinam, & hujusmodi, magnam cum oleo affinitatem retinere observamus: si manus enim pice vel resina fœdantur, utique eas oleum extergit, idque ob colligantiam oritur. Oleum furfur aqua eluit, aquam demum linteo siccamus. Ex Cardano.

Mularum genus à propria specie minimè propagari.

MUlas equidem, & monstra consimilia nec parere, nec suum genus propagare observamus: id fieri ajunt multi ab improportionato generandi temperamento: verius tamen cum Bodino in Theat. Natur. hoc contingere existimo, ne specierum sit infinitas, natura enim infinitatem abhorret. Aristoteles in Syria supra Phœnices mulas parere scripsit, & Theophrastus in Cappadocia illas genus propagare voluit, tamen hoc verisimile haud est. Propterea magis credendum reor, in illis locis Asinarum quoddam genus oriri, mulabus consimile potiùs, quàm mulas, quarum partus à nostris prodigiosus & funestus esse dicitur, ut Julius Obseq. in lib. de Prodig. adnotavit.

Leones, Sole in Leone peragrante, à febribus molestari.

MIrabile est, quod in Leonum specie contingit, dum Sol Leonis cœleste signum ingreditur: ii enim à febre tertiana in toto sideris spatio excruciantur, adeò quod fateri oportet, talium genus cum hoc sidere antipathiam habere, & tertianam recipere: proindè Leonina à multis hæc febris appellatur, benè judicantibus, Leonum esse peculiarem. Leones hoc tempore tertio quoque die pascuntur, nec semel etiam accidit, ut biduum vel triduum inediam sufferant. Stercus tunc siccissimum & urinam fœtentem excernunt,

ut Ariſtoteles adnotatum reliquit. Ajunt multi hoc à natura forſitan eſſe factum, ut ferociſſimæ beſtiæ quoquo pacto cohiberetur impetus, & à frequentiori rapina coerceretur.

Quo artificio in ſenibus barbas albosque capillos denigrare valeamus.

REferam notabilem miſturam, qua barba & albi capilli denigrari valeant. Sumito lixivii communis quantum volueris, decoque in eo ſalviæ & lauri folia cum corticibus juglandium viridium, mox lava, aut ablue madefacta ſpongia : ita enim nigredinem comparabis, quæ diu durabit, & lætaberis effectu. Ex Porta.

Mergum & Anſerem aquaticum in Hydrophobiam plurimum valere.

INter cuncta animalia adnotavit Ariſtoteles Anſerem aquaticum ſolùm non rabire, ob id à multis hujus eſum in Hydrophobia maximè celebrari : mirifico autem experimento contra rabidi canis morſus valere dicitur Mergus, qui in aquis & mari degit, quippè ab Aetio ejus eſu Hydrophobos illicò aquam efflagitare narratur.

Lacertas miræ magnitudinis apud Indos inveniri.

IN Inſula Sancti Thomæ quædam Lacertæ ſpecies miræ reperitur magnitudinis, quæ admodùm illis gentibus familiaris eſt. In Inſula etiam Capraria, quæ una è Fortunatis eſt, ingentis magnitudinis hæc animalia cernun-

nuntur, habitatores autem pro iis interficiendis, bombardis, sive sclopetis, aliisque bellicis instrumentis utuntur. Ex Amato Lus. in Dioscor.

In educandis juvenibus, miram fuisse Atheniensium industriam.

MOs erat Atheniensium in juvenum educatione, ut ii cothurnibus, sive qualeis, aut gallis pugnantibus studium impenderent: Solent enim hujusmodi volucres usque ad extremam virium defectionem certare. Quo exemplo ad subeunda pericula, & vulnera contemnenda, inflammabant juvenes, increpantes, avibus minùs ingeniosos esse homines non debere. Ex Solone apud Lucianum.

Serpentum esum apud Indos frequentari.

IN Cuba Insula penes Indos, serpentes nova totius corporis specie ac forma præditi inveniuntur, quippè sesquipedis plerumque longitudine existunt, & ex terra & aqua vivunt: Quod autem apud illas nationes mirabilius videtur, in lautioribus mensis horum animalium esum, tanquam cibum sapidissimum frequentari. Ex Petro Bembo.

Quo artificio porri caput in miram intumescentiam reddere valeamus.

INter Agriculturæ arcana, non infimi momenti methodus est, qua porri caput in tumorem magnum reddere possimus. Aperiam abstrusum artificium: Si enim porri caput arundine, vel ligneo stylo pupugeris, atque rapo-

raporum vel cucumerum ſemen in foramine occultaveris, procul dubio porri caput in tantum tumorem deveniet, ut id prodigioſum judicetur. Ex Mizaldo.

Inter Fraxinum, & Serpentes miram adeſſe antipathiam.

FRaxini ſuccus ad ſerpentum morſus mirabili ſucceſſu à Medicis uſurpatur, nec ſine ratione, hanc enim plantam Serpentes ex occulta antipathia miro odio inſequuntur, ſiquidem illius umbras tùm matutinas, tùm veſpertinas evitant & longiùs aufugiunt. Retulit Plinius lib. 16. cap. 13. ex fraxino experimentum, quod ſi gyrus frondibus fraxini & igne apparatur, in cujus medio ſerpens ſit projectus, proculdubio feram in ignem potius, quàm in fraxinum aufugere, tantus eſt horum diſſenſus, & occulta ſerpentum inimicitia.

Virginitatem in mulieribus qua via experiri valeamus.

LApathium majus in aperienda mulierum virginitate aſtantibus magnam retinet efficaciam, ſi enim ex hujus foliis paratur ſuffumigium, ſive hæc ſuper ignitos carbones injiciuntur, ut effument, ubi mulierum ſit corona, cum odor ad pudenda mulieris perveniet, illius bonitatem vel malitiam oſtendet: quippè ſi viro copulata fuerit, abſque dubio urinabit, ſin vero fuerit virgo, urina potiùs conſtringitur quàm emittatur. Idem etiam facere autumant

tumant lignum Agalochum, ſive Xiloaloem; vel ſemen portulacæ, ſi ſuper carbones injecta adeò effument, ut ad pudenda mulieris odor valeat penetrare : movetur enim in defloratis urina quantò citiùs, ſecùs verò in virginibus. Ex Porta.

Quomodo ex duabus aquis claris lac effingere illud valeamus, quod Virginale vocatur.

LAc illud, quod à plerisque ob coloris ſimilitudinem, ſive ex nova origine, Virginale appellatur, ex duabus aquis artificiosè confectis exoritur, ad multa quidem corporis mala utiliſſimum. Ejus modus talis eſt. Sumito lithargyri in pulverem redacti Unc. ij. aceti albi unc. vj. commiſta inſimul per filtrum lineum deſtillato, & aquam claram habebis. Ut autem alteram componas, ſumito Salis gemmæ Unc. j. Aquæ communis ſive pluvialis claræ unc. vj. miſceto ſimul, & ſic binas habebis aquas magni valoris. Cum verò vel ad oſtentationem, vel curioſitatem ſive neceſſitatem lac Virginale conficere optabis, aquas utrasque conjunges ſimul miſcendo : ita profectò confeſtim liquor lacteus ſuſcitabitur, qui Virgineus vocatur. Verrucæ in manibus, ſi hoc lacte per dies aliquot benè confricantur, evaneſcunt. Impetigines, omnesque faciei maculæ, rubores, & ex ſole ardores, hoc linimento facillimè curantur.

Caſtra-

Castratos lienem, vel ovorum vitellos duriores deglutire non posse.

MIrabile est illud, quod in castratis circa cibum observatur: hi enim nec lienem, nec duriores ovorum vitellos deglutire possunt, frequentissima apud multos inolevit experientia. Retulit Bodinus in suo Theat. tales prius fame se necari pati, quàm lienem vorare posse. Hujus rei alia non creditur esse ratio, quam œsophagi istorum ex nimia adipe coangustatio & constrictio: cum autem lienis substantia spongiosa & flatuosa sit, atque in manducatione magis infletur, facilè fit, ut ii ex œsophagi angustia talem cibum deglutire nequeant. Eadem ratio est in ovorum vitellis durioribus, qui ex substantia glutinosa per angustum non facilè transeunt.

Spatium humanæ vitæ centum annorum secundum Ægyptios compensari intervallo.

CUriosa magis quàm veritati consonans mihi videtur Ægyptiorum aliquot opinio de hominum vitæ mensura, quippè illorum multi, qui medicata cadavera servare consueverant, ex quadam conjectura à cordis humani pondere desumpta, in eam devenere sententiam, hominis vitam centum annorum spatio definiri. Sumebant experimentum in corporibus, quæ sine labe moriebantur, horum enim anniculi duarum drachmarū ponderis cor retinere videbantur, bini quatuor, & sic in singulis annis, quo in anno quinquagesimo homines centum drachmis cor in pon-

pondere retinere affirmabant : à quinquagesimo binas drachmas singulis annis decrescere, atque à cordis pondere detrahi minuive dicebant, & sic in anno centesimo ad primum sui ponderis, secundum istorum conjecturam, cor redibat. Ex Terentio Varrone.

Phlebotomiam ex vena Salvatella splenéticis plurimum prodesse.

Curabat Galenus splenéticum quendam, & cum diu (ut ipse narrat) de illius cura esset sollicitus, atque diligenter remedia quæreret, quadam nocte somniavit, se in infirmo de vena Salvatella, quæ est inter minimum & anularem manus digitos, sanguinem trahere, quod fecit, & sanatus ille est. Hoc divinæ bonitati tribuendum existimo, quæ multoties homines per bonos spiritus dirigit, ut ea perficiant, quæ ad corporum valetudinem pertinent. Ex Barthol. Sybilla.

Gymnosophistas apud Indos miræ visus & ingenii dexteritatis inveniri.

Mirabile profectò illud est, quod de Gymnosophistis quibusdam apud Indos narratur. Hi enim ab exortu, usque ad Solis occasum, oculis contentis candidissimi syderis orbem intuentur, in globo igneo rimantes secreta quædam, arenisque ferventibus perpetem diem alternis pedibus insistunt. Ex Solino.

Quibus auxiliis strumarum materia per urinas valeat evacuari.

Observatum est hujusmodi præsidiis, strumas

mas ab hominum corporibus evanescere. Adhibentur primò infirmis aliquot clysteria ex succo brioniæ & mercurialis oleo & sale concinnata, quibus patiens tum gelu, tum materias viscidas copiosè purgari videbitur: mox cum oleo amygdalarum dulcium, vel mali aurantii coleis, mane diluculo, cantharidum præparatarum grana quinque vel sex, juxta corporis naturam capiet. Cantharides autem per horas 24. in aceto infundantur, deinde exiccentur, & in pulverem reddantur. Hic enim earum præparationis modus est. Hujus modi auxiliis strumarum materias, per urinas evacuari compertum est. Observavit hoc Doctor Physicus Joannes Dominicus Donnus, cujus familiaritas, animique indoles est mihi semper gratissima, mihique tale remedium communicavit, robustis tamen corporibus solùm adhibendum censeo, ex illius enim experimento dolores ad instar parturienttis circa pectinem tale præsidium commovere audivi. Aliis etiam modis & auxiliis strumæ curantur: quippè si oleo, in quo rana terrestris, talpa, vel lacerta (vulgo dicitur racano) sive lacerta magna vocata ebullierit diù strumæ purgato corpore liniantur, absque dubio exiccantur & evanescunt. Hæc animalia viva priùs in oleo suffocantur, tùm ad carnium ab ossibus separationem ebulliunt, & oleum mirabile ad strumas componitur. Nonnulli ad earum extirpationem causticis utuntur medicamentis, quorum potentia caro aperitur, & strumæ
 eva-

evacuantur. Componuntur hæc talia ex arſenici ſublimati drach. j. lithargyri aur. & aluminis roccæ ana drach. ij. fabarum uſtulatarum numero quinque, hæc in pulverem redacta cum frumenti farina, acetoque acerrimo miſcentur, & fit maſſa, è qua orbiculi vel placentulæ formantur, & exiccantur in Sole, vel furno, admoventur ſuper ſtrumas, & ſpatio horarum 24. opus perficiunt.

Alexandri Magni magnanimitas in poſteros ſtudioſos.

MUlta ratione Alexander Macedo Magnus dictus eſt, cum ejus excellentia non modò in armis, verùm atque in litteris apparuerit. Ille quidem, ut Ariſtoteles de animalibus hiſtorias ſcriberet, multa liberalitate in poſterorum utilitatem, octingenta auri talenta cum tribus hominum millibus dedit, ut ſylvas, alvearia, & vivaria omnis generis diſquirerent, & opus ab ipſo perficeretur. Illi autem per Europam, Africam, & Aſiam peragrantes multa animantium genera ad Ariſtotelem attulerunt, quarum diſſectionibus de univerſa ferè horum natura accuratiſſimè Philoſophus ſcribere potuit. Ex Joanne Bodino.

Mulieres quasdam in oculis Equi effigiem, vel geminas pupillas habere compertum eſt.

NOn raro quædam mulieres magæ reperiuntur, quæ ut plurimum aniculæ ſunt, hominibus animalibusque viſu nocentes. Solent hæ in ſingulis oculis, vel geminam habere pupil-

pupillam (ut Hieronymus Mengus de Arte Exorcist. adnotavit,) vel equi effigiem, quemadmodum nonnullas Pontum incolentes habuisse legitur. Referunt ex istarum oculis quosdam emitti radios, qui non secus ac jacula & sagittæ pro hominum cordibus fascinandis existunt, ita profectò totum perniciosa quadam qualitate corpus inficiunt, brevique vel nullo temporis consumpto intervallo, homines, bruta, segetes, arbores polluunt, & ad interitum sæpè deducunt.

Sanguinem caninum epotum Hydrophobos curare autumant.

NOn modò Galenus, verùm atque Serapio, & plerique Sapientes sanguinis canini potu canis rabidi morsum curari testantur: quæ autem sit ratio apud hos non legitur. Referam tamen, quæ à Marsilio Ficino in lib. 2. de Vit. produc. adducitur: Ego opinor (inquit) salivam canis rabidi venenosam, impressam hominis pedi læso, per venas paulatim ad cor ascendere more veneni, nisi quid interea distrahat. Si igitur interim canis alterius sanguinem ille biberit, sanguis ille crudus ad multas horas natat in stomacho, velut peregrinus dejiciendus per alvum. Interea caninus sanguis iste salivam caninam superiora membra prensantem, priusquam ad præcordia veniat, derivat ad stomachum. Nam & in canino sanguine virtus est ad salivam canis attrahendam, & in saliva vicissim virtus ad similem sanguinem prosequendum. Venenum igitur à cor-

dc semotum, sanguinique imbibitum in alvo natanti, unà cum sanguine per inferiora deducitur, hominemque ita relinquit incolumem.

Corallinam ad puerorum vermes necandos maximè laudari.

COrallinæ, quam plerique moscum murinum appellant, in puerorum vermibus necandis mira est virtus & efficacia. Hanc circulatores in plateis vendere solent, taleque remedium ad lumbricorum internecionem, summis laudibus extollunt. Profectò à veritate in hoc negotio haud absunt, hoc enim cæteris medicamentis in re hac accomodatis excellentius, experimento siquidem comprobatum est, non modò lumbricos interficere tale præsidium, verùm atque eadem die cum astantium admiratione expellere, ut jure dixit Matthiolus, quod quandoque visus sit puer, qui ex assumpta hujus pulveris drachma centum vermes excreverit.

Qua industria, labiorum, manuum, capitumque mamillarum citissimè fissuras sanare valeamus.

APeriam electissimum præsidium, quo in labiorum, manuum, capitumque mamillarum fissuris felicissimo successu ferè millies usus sum. Sumito lithargyri argent. myrrhæ, zinziberis an. unc. j. redigantur omnia in pulverem subtiliss. & ex cera recenti, melle, & oleo olivarum ad suffic. fiat unguentum.

Usus

Usus talis est: primò liniantur fissuræ ex humana saliva, mox desuper in tela extensum applicetur unguentum, ita quidem paucis diebus sanantur.

Rhabarbarum cidoniatum utero gerentes absque periculo alvo exonerare.

IN gravidis mulieribus, cum grandi morbo affliguntur, magna cautela solent Medici medicamenta evacuantia eligere: vel enim haud porrigunt, ne conceptum disperdant & matrem occidant, vel mitissima & benignissima excogitant & propinant. Multi Rhabarbarum ob ejus caliditatem, & amarulentiam recusant: sed perperam quidem, quando illud cidonio correptum inter electissima & benignissima connumerari debeat. Referam, qua industria à Ludovico Mercato, viro celeberrimo, præparetur: Sumantur cotonea ab interaneis repurgata, & in partes divisa, (sed superstite pellicula, quæ valde est odorata,) in aqua, donec tabuerint, ebulliant: mox per linteum colata & expressa optimo saccaro coquantur, & dum id fit, adjicies ad lib. j. hujus conditurae unc. j. Rhabarbari. Dosis hujus sit unc. j. vel. j. sem. Aliud cidoniatum componitur, quod est gratius, & absque molestia efficacius evacuat. Dividatur cidonium, & sublatis seminibus cum folliculis, partium cavitates pulvere optimi Rhabar. negligenter triti, ad Drach. j. vel j. sem. aut ij. impleantur, vel si affectus postulaverit, agarici tantundem, vel foliorum senæ, mox uniantur cidonii partes,

tes, papyroque involvantur, & ligata in clibano vel furnello coquantur ad perfectam coctionem, postremò abjectis medicamentis internis, pulpa manducetur. Hoc profectò medicinæ genus securè evacuat, & viscera omnia corroborat.

Animantium robur animi à semine ingenerari.

QUanta sit seminis efficacia in audacia hominibus comparanda, nullo alio medio securiùs cognoscitur, quàm castratorum naturam compensare. Hi profectò statim atque testibus privantur, animi robur amittunt, atque mansuescunt, siquidem à spirituum copia, & calore potissimum nascitur audacia, quæ in testium natura valdè spongiosa generantur, & ab iis in corpus deferuntur. Ob id Galenus in lib. j. de semine, semen Soli comparavit, quod suo fulgore orbem illustrat, juxtà cujus fulgores semen, & spirituum & caloris potentia ferè corpus illustrare admonemur. Hinc Ægyptii sapientissimi, cum Regem fractum, hebetemque repræsentare volebant, meritò Tiphonem castratum pictabant, benè animadvertentes, nil posse veriùs hominem infirmum ostendere, quàm hominem sine semine.

Ægyptiorum aliquot ad quartanam febrem secreta experimenta.

EX secretis experimentis, quæ ad febres quartanas Ægyptiis familiaria sunt, hoc

pro

pro ſelectiſſimo remedio habent: ægrotis decoctum ex menta paratum ad ſemilibram calidum cum ſpolio ſerpentis pulverizati binis drachmis ante acceſſionem per horam propinant. Alii cum decocto aſari tempore acceſſionis vomitum procurant cum felici ſucceſſu. Sunt & nonnulli, qui ante acceſſionem pilularum drachmam exhibent. Hæ ex agarici, gentianæ, caſtorei, myrrhæ, rutæ an. drach. ij. piperis longi, calami aromatici croci an. ſcrup. iv. Theriacæ antiquæ drach. iij. conſtant, & cum ſyrupo de granat. dulcib. conficiuntur. Aliis uſitatius eſt exhibere drach. agarici cum myrrhæ ſcrupulo diſſolutam in pulegii decocto. Ex Alpino de Medic. Ægypt.

Aves baccarum taxi eſu nigro colore fieri.

TAxus inter plantas virulentiam habere maximam videtur: qui enim ſub iſtius umbra dormire audebit, in gravem affectionem incidet. In baccis autem venenum potiſſimum viget, nam à viris comeſtæ, ventris profluvia, atque funeſta pericula movent: boves illarum uſu moriuntur, quemadmodum & pecora, ſi fortè has comederint. Aves verò iſtarum eſu minimè moriuntur, pennarum autem color in nigredinem mutatur.

Chelidonium lapidem miram in epilepſiam habere virtutem.

VIrtus Chelidonii lapidis à pleriſque maximè extollitur, præſentaneum enim Epilepticis reputatur remedium, adeò quod non

istius usu, à tanta morbi ferocitate liberati sunt. Ferunt in Autumni principio, Luna crescente, hunc lapidem à ventre hirundinis extrahi, & contritum aliquo liquore epilepticis in potum propinari, quippè facultatem retinere dicitur, tenacem & viscidum humorem, qui causa caduci morbi est, exiccandi. Multi, chelidonium non solùm esu, sed etiam sola suspensione, Epilepticos à proprietate sanare contendunt. Ex Lemnio,

Miram inter aspides & Halicacabum inesse antipathiam.

MIrabilem natura inter aspides & halicacabum, sive majorem vesicariam invenit dissensum, & antipathiam, ii enim, si juxtà hujusmodi plantæ radices quoquo pacto corpora admoverint, tanta stupiditate & somnolentia corripiuntur, ut amplius nequeant excitari.

Aristotelem causis rerum noscendis maximum adhibuisse studium.

ERat Aristoteles adeò causarum rerum cognitionis studiosus, ut difficile quiesceret, nisi ad quæsitum exactum scrutinium deveniret: ob id cum à gravi valetudine opprimeretur, atque Medicus citra morbi causã pleraque vetaret, fertur (testimonio Polybii) sic Medico dixisse: Ne me cures ut bubulcum & fossorem, sed prius causas edissere, & ita præceptis tuis facilè me morigeratum habebis. Cum autem in Chalcide exularet, atque Euripi,

qui inter Aulidem Bœotiæ portum & Eubœam insulam sunt angusti freti, septies interdiù noctuque alternis fluctibus stato tempore refluerent, ille maris recursus excogitans, atque causam reddere non valens, tanto mœrore affectus est, ut morti occumberet. Ex Justino Martyr.

Infantes à nutricibus mores & temperiem recipere.

INfantes profectò à nutricibus non solùm circa temperiem, sed etiam mores multum recipere videntur, ob id sapienter à Veteribus Romulum à Lupa fuisse lactatum, proditum est, vel hoc finxerint, vel vera narraverint: fuit enim Romulus ferinis moribus, callidus, fortissimus, & incommodi patientissimus. At præter hunc, multos à feris enutritos, & educatos legimus: num autem hoc iis ex animi feritate fuerit tributum, nescio. Scribitur Cyrum à Cane fuisse nutritum, Telephum, Herculis filium, à Cerva, Peliam Neptuni filium ab equa, Alexandrum Priami à vulpe, Ægysthum à capra, quorum mores apud Scriptores noti sunt, ut apertè noscamus, quid nutrices infantibus afferant. Equidem qui à capra lactantur, stulti fiunt & salaces, & ita hircus est, quare ex hac conjectura tales evadere infantes, quales fuerint & nutrices comperimus, sed mores virtute animi moderari possunt.

Quo artificio vitrum dividere valeamus.

LIcet vitrum solùm ab adamante, cùm pli-

cabile haud sit, dividi inveniatur, tamen alia industria etiam compertum est, illud posse dividi; ut Cardanus recensuit. Hic est modus: Filum sulphure, & oleo imbue, locum circunda, accende, repete, donec locus optimè calescat, mox confestim alio filo aqua frigida madefacto circundato, & vitrum in oleo loco fractum & divisum habebis. Ego quidem alio artificio & securiori vitrum divido, casuque hoc mihi notuit. Habebam quadam die cyathum vitri, vino sublimato sive aqua vitæ semiplenum, ad curiositatem nonnullorum amicorum aquam in flammam, accensa candela reddidi, ut vinum sublimatum accendi solet, consumpta autem flamma, cyathus in medio divisus est, atque eo potissimùm loco, quèm aqua supernatans attingebat. Ita ex curioso experimento vitrum dividere apud alios amicos non semel valui.

Gallinaceum stercus à fungorum virulentia homines tueri.

FUngorum malitia ex multorum experimento plerosque vita privavit, quia autem homines ab illorum esu ob luxus abstinere nequeunt, referam, quid à Galeno tanquam arcanum pro istorum virulentia extirpanda, seu superanda adnotetur. Erat in Mysia Medicus, qui homines penè suffocatos ab esu fungorum ad vitam ducebat, remedioque tanquam arcano quodam utebatur: hunc precibus exoravit, ut tantum auxilium aperiret, Stercus gallinaceum ille adduvit, quo contrito ad

to ad lævorem utebatur,& cum oxycrato aut oxymelite propinabat infirmis, qui celeriter omnes adjuti ſunt. Hoc uſus fuit mox in quibusdam Urbanis Galenus, & verum invenit: nam qui præfocabantur, paulò poſt vomebant pituitoſum humorem omninò craſſiſſimum, & exindè plane liberati ſunt. Inſuper Myſius ille utebatur hujumodi præſidio in diutino Coli dolore cum oxymelite propinato, vino vel aqua, cum feliciſſimo ſucceſſu, ob id Galenus ex Coli longo dolore ſpaſmo correptos, tali remedio quosdam perſanavit, nam & hoc colicum dolorem aufert, qui cauſa ſpaſmi eſt. Ex Gal. 10. Simplic. cap. 10.

Varia deliramenta à vini potentisſimi potu exoriri.

MUlta equidem deliria in iis, qui à vino potentiſſimo inebriantur, ſecundum humorum in corpore prædominium ſuſcitari ſolent: quippè illorum nonnulli in riſum maximum moventur, aliqui plorant, plerique vociferantur, alii profundiſſimo ſomno quieſcunt. Refert Alpinus in lib. de Medic. Ægypt. mulierem quandam à vini potu largiori ebriam, primò nimis evaſiſſe hilarem, atque in homines laſciviſſe, quos complectebatur & oſculis tenebat; mox è riſu & cantu ad iram & furias deveniſſe, ex quibus familiares eam pertimentes præcavebant; demum in mæſtitiam, ut defunctos lamentabili voce deploret, poſtremò à ſomno oppreſſam omnem ebrietatem digeſſiſſe. Cauſa omnium eſt, quia vinum primò

primò calefacit, ſecundò adurit, tertiò refrigerat, ſi potens fuerit & immodeſtè potum. Ego profectò quendam cognovi, qui apud Marchionem primum Sancti Marci Dominum meum erat in culina, ut lances vaſaque culinaria indies collueret, vocabant Julium Colaventre; hic epoto vino grandi, quod Benevento pro Domini menſa ferebatur, in tam immanem devenit ebrietatem, ut Dæmoniacus appareret, os, manusque extorquebat, in ſeipſum ſæviebat, jactabatque membra, & infinita agebat deliramenta. Aulæ Sacerdos ſacris libris accingebatur ad exorcizandum hominem, quando vocatus, ebrium illum eſſe faſſus ſum, meoque juſſu ferula, more puerorum, circa nates flagellisque contactus, brevi ebrietatem dereliquit.

Syrium inter ſidera calidisſimæ exiſtere naturæ.

ORiente Syrio, tantum aeris concipitur incendium, ut humana corpora præ ardore langueſcant, canes in rabiem trahuntur, furiunt viperæ & ſerpentes, æſtuant maria, aer occultam nocendi qualitatem recipit, ſemina jacta ſub tali ſidere minimè naſcuntur: talis profectò eſt Syrii natura. Ex lib. 2. de Hydr. natur.

Veterum in nuptis mulieribus varios fuiſſe mores, & conſuetudines.

NOn una equidem apud Veteres in nuptis fœminis erat conſuetudo: quippè conſueverant homines in ſinu Perſico littoreque Orien-

Orientali Virgines nobiles nubiles haud deflorare, nisi brachiis margaritarum lineis ornatæ incederent: ob id illæ in magno erant pretio. Desiit nunc mos ille, & margaritæ viliùs illic emuntur. Ex Garzia ab Horto. Catullus in nuptiis Pelei & Thetidis aliam notat consuetudinem: Virgo nupta dum prima nocte cum marito erat concubitura, ita tractabatur: ante coitum ejus colli mensura filo circundato mensurabatur, manè hoc repetebant: quòd si latiùs, quàm ut filo comprehenderent, collum inveniebant, defloratam ea nocte censebant: sin verò nihilo majus, integram, aut antea fuisse devirginatam habebant. Alii alias habuere consuetudines.

Papaver agreste mirabiliter Pleuriticum morbum sanare.

Licet Galenus papavera, dolores mitigare, atque inter anodyna reponi in multis locis referat, tamen agreste pleuritidem in lib. de remed. parat. facil. confessus est persanare. Aperiam quod à monacho empirico mirabili successu in hoc morbo factum vidi. Hic folia, & semina agrestis papaveris in umbra exiccata secum continuò deferebat, cum autem quis laterali morbo infestabatur, ejus consilio sanguinem à brachio secundum canones extrahi curabat, mox decoctum foliorum in brodio pulli colatum, cum drach. j. vel j. semis ipsius papaveris seminis, capillamentorum, quæ post colaturam addebantur, capiebat tepidè & jejuno stomacho. In loco doloris hæc

Epi-

Epithemata adhibebantur. Parabantur ex pulvere roris marini, ſalis, farina & aqua tres placentulæ, quæ ſuper calido latere in firmam ſubſtantiam ducebantur: his locus epithematis inſtar fovebatur, & brevi tum dolor evaneſcebat, tum etiam apoſtema rumpebatur, & infirmus ad ſalutem magna admiratione priſtinam redibat.

Corni plantam, Sanguinariæ, vel Sorbi Hydrophobiam curatam ſuſcitare.

INter rerum admiranda connumeratur aliquot plantarum energia, quæ ſopitam atque curatam in hominibus Hydrophobiam ſuſcitare & renovare conſuevere. Pluries etenim obſervatum reperio à cane rabido commorſos, ſi plantam corni, vel ſanguinariæ tetigerint ante annum exactum, vel ſub ſorbo dormierint, inevitabiliter in rabiem incidere. Salius in lib. de affect. part. virus hoc potius à tota ſubſtantia, quàm à temperamenti ratione ſuſcitari prodidit: nec enim à tactu, nec ab umbra intemperies introduci poteſt. Itaque mirabile eſt ab iis ſopitam rabiem renovari, quod fieri non poſſet, niſi cum rabida lue hæ plantæ aliquam haberent antipathiam, cujus alia potior haud adduci poterit ratio eâ, quam tetigimus, quod hujuſmodi à proprietate hoc perficiant.

Qua induſtria venenum aſſumptum deſcendiſſe ad gibbum Hepatis, vel inteſtina cognoſcere valeamus.

ASſumpto veneno, ſive clam ab aliquo propina-

pinato, nulla major Medicis difficultas exoritur quàm veneni residentiam reperire, ut ritè ea adhibeantur præsidia, quæ talia oppugnare reperta sunt. Si enim venenum fuerit in stomacho, vomitum proderit excitare, secus autem, si transiverit hepatis regiones. Hic est modus, Ponatur ovi vitel. cum albugine cum infirmi lotio in matula: si infra paucas horas nigrescit & fœtet, venenum ad Jecoris gibbum pervenit, sin verò rugetur, citrinescat, & non fœteat, intestina haud transivit. Hinc indicationem corradimus, veneno ad intestina trajecto non conferre vomitum provocare. Ex Bayro.

Plantas aspectu consimiles, congeneres retinere virtutes.

MUltis experimentis comprobatum reperio, plantas, frutices atque ligna, quæ quadam aspectus similitudine conveniunt, congeneres retinere vires. Sic multi Medicorum peritissii loco ligni Guajaci Buxo utuntur, loco salsæ parillæ smilace aspera, loco sassafras sylvestri fæniculo, pro polypodio filicem eligunt, pro ptissana hordeum, pro myrrho ligustrum, pro ebulo sambucum, pro chna radicem nostræ arundinis, pro Rhabarbaro hippolapatum. Hæc enim facie corporeque assimilantur, proindè consimiles vires habere existimantur. Ex lib. nostro de Hydron. Natur.

P

Inter

Inter Arundinem & Filicem magnam inesse antipathiam.

NAturali quodam odio inter se Filix & Arundo diffidere videntur: moritur enim Filix, quæ ab Arundinum plantis circundàtur, & Arundo, quæ à Filicum virgultis: quo quo ducti experimento agricolæ Arundinis folia in colendis agris vomeribus alligant, persuasi ab istorum dissensu, Filices ab agris extrudere, & ut audio votum indies consequuntur.

Apri dentem ad Cynanchen & Pleuritidem mirabiliter valere.

MAgna est efficacia dentis Apri in curanda Cynanche: si enim pulvis ejus oleo linino excipitur, ac locus affectus tangatur cum pennæ extremitate, ut ex Arnaldo & Avicenna habetur, hunc morbum præsentissimè curari. In curanda Pleuritide non minor est virtus ejus: propterea solent practicantes admiscere tum syrupis, tam electuariis hujusmodi dentis pulverem, benè noscentes ab occulta & aperta proprietate talem pulverem prodesse, quippè extenuandi & exiccandi vim habet. De hoc dente mirum scribitur, occiso enim Apro recenter, ipsius dentes adeò fervere referunt, ut capillos admotos nonnunquam comburant. Id accidit, quia Apri calor magnus est, dumque occiditur, ira & excitatione fervescit, proindè dentes propter densam substantiam magnam recipiunt caliditatem, cujus indicium spuma est.

Aspa-

Asparagos in arundinetis satos mirabiliter excrescere.

MAximus est inter arundines & asparagos naturalis consensus : idcircò qui asparagos & pulchriores & corpore majores atque sapidiores habere optabit, hos in arundinetis seminare procurabit, quippè ex naturali sympathia mirum in modum excrescere & germinare animadvertet.

Utero gerentes esu cotoneorum industrios & acuti ingenii parere filios.

MIrabile est illud, quod à multis de cotoneorum proprietate affirmari audio, si enim gravidæ mulieres quàm sæpius cotonea comedere solitæ fuerint, filios & industrios & maximi ingenii parere dicuntur : siquidem cotoneis miram hanc facultatem inesse credunt. Aliud autem mirum in iis reperiri apud Mizaldum legi, gravidas mulieres haud parere, vel saltem difficulter fœtum edere, si in cubiculo, quo tempore parturæ fuerint, cotonea servaverint: credo ex eorum constringenti odore vel occulta ratione id evenire.

Hederam cum vino miram habere discordiam.

MUltis profectò notissima est antipathia, quæ inter hederam & vinum à natura insita est : si enim ex Hederæ trunco cratera componitur, in qua vinum dilutum fuerit impositum, procul dubio vinum confestim effluens fundetur, aqua verò intus retinebitur,

adeò vini impatiens hedera existimatur. Hoc ducti experimento nonnulli in vinis emendis hæderæ poculis utuntur, ita equidem num purum vel dilutum vinum existat, examinant & cognoscunt.

Velatilium pisciumque fœcunditatis, & interitus præsagia.

SOlet in quibusdam annis animantibus quædam peculiaris pestis grassari: hinc fit, ut (si annus valdè pluviosus extiterit) ovium, volatilium, bombycum sericeorum, araneorum, erucarum interitum videamus, piscium verò stirpiumque fertilitatem & valetudinem. Annus autem siccus volatilibus (apibus exceptis) salutaris judicatur, piscibus vero perniciosus: sicut enim in angusto aere, ob impeditam respirationem, suffocamur, vivereque nequimus, ita pisces in angustis aquis conclusi diù vitam agere minimè possunt.

Gallinarum adipem saccharo obvolutam non modò à corrruptela præservari, verùm atque oleum reddere pretiosissimum.

MIra equidem est facchari virtus in conservandis à corruptela adipibus. Cum quadam hyeme Prudentia filia mea gallinarũ adipes collegisset, ac saccharo albo benè convolutas in vasculo reposuisset, æstate subsequenti illud oleo semiplenum reperit, adeò pellucido, ut cum ad me deferret, excellentius haud inveniri posse judicaverim. Hoc licet

illa

illa pro exornandis capillis uteretur, tamen pro mitigandis corporis doloribus, pro carnis ſcabritie tollenda, aliisque infirmitatibus utiliſſimum eſſe cenſeo. Quod autem mirabilius judicavi: adipes illas poſt multos annos conſervatas eodem colore, atque odore, quo recentes in vaſculo fuerunt clauſæ, animadverti. A quodam Chirurgo amico etiam intellexi, humanam adipem ſaccharo convolutam per longiſſima tempora à carie & rancido præſervari: quod ſi ita eſt, credo in omnibus animantium adipibus id evenire. Quare Magnatum corpora condienda meliùs ſaccharo impleta, quàm aromatibus poſſe conſervari crederem eò magis, quia hoc præſidio corpora in proprio colore, ut de adipe dixi, perſiſterent.

Cucumeres naturali odio oleum abhorrere, aquam verò appetere.

INteſtina judicatur diſcordia, quæ inter cucumeres & oleum ineſt, nam & ii aquam appetere à lege naturæ videntur. Proindè virentes atque è propriis plantis pendentes, ſi vaſcula aqua plena ſubter habuerint, adeò longius extrahuntur, ut aquam inſequi ex certitudine exiſtimentur, ſin autem oleum ſub his fuerit ejectum, proculdubio in ſe ipſos, veluti uncus retrahuntur, ſiquidem ii olei impatientes in naturali antipathia cognoſcuntur. Ex Matthiolo.

Mandragoram vitibus applantatam vim illis infundere soporiferam.

TAntam habet Mandragora inducendi soporem efficaciam, ut ejus poma vel comesta, vel odorata quandoque cataphoram exsuscitent. Illud autem mirabile est, vitibus Mandragoram complantatam propriam iis naturam infundere, adeò quod vinum ex hujusmodi confectum soporem bibentibus inducere consueverit, ut Rhodiginus adnotavit. De Mandragora Julius Frontinus historiam scripsit Stratagematon 2. Annibal à Carthaginensibus contra Aphros missus fuerat, qui cum sciret gentem illam vini avidam esse, in quibusdam vini doliis, quæ in Castris habebat, Mandragoræ copiam conjecit, inde levi commisso bello ex industria cessit, fugamque simulavit. Barbari occupatis Castris avidè medicatum merum cum hausissent, in cataphoram lapsi sunt, & ab Annibale trucidati.

Quomodo Ægyptii mortuorum corpora condire soleant.

DE condiendis mortuorum corporibus, Ægyptiorum ex monumentis multa, tum ab Herodoto, tum à Cælio Rhodigino exempla afferuntur. Ægyptii enim mortuos condiunt, atque domi servant: Agesilai cadaver cera conditum fuit, ut & Persæ facere solent, Alexandri corpus melle collitum est. Apud Judæos ex Myrrha & Aloe cadavera condiebantur, ut apud Joannem Evangelistam cap.

 19, le-

19. legimus: quippè Nicodemus Myrrhæ & Aloes ad libras fermè centum misturam fecit pro corpore Jesu Salvatoris nostri condiendo. Maporum erat mos non humare suorum corpora, nisi à feris antè laniata forent. Assyriorum Regum sepulchra in paludibus condita fuisse tradunt.

Mellis usum vitæ hominibus inducere diuturnitatem.

INenarrabili quidem potentia mel, corpora ut à corruptione custodire valeret, à natura productum est: propterea Plinius l. 20. maximè hujus virtutem admiratur, Claudioque Cæsari Hippocentaurum ex Ægypto in melle allatum, ut citra cariem esset, commendavit, nam & hoc corpora computrescere non sinit, siquidem multi senium longum mulsi tantum intinctu toleravere. Celebre est mellis exemplum in Pollione, qui centesimum annum excessit, hic enim ab Augusto interrogatus, qua ratione & animi & corporis vigorem maximè custodisset, hoc respondisse fertur, Melle intus, foris oleo. Proditur etiam Corsicæ Insulæ populos ex assiduo mellis usu vitæ acquirere diuturnitatem, cujus rei licet Diodorus non comprobet exemplum, eò quòd mel Corsicum pessimum censeat, tamen non per hoc usum mellis ad vitæ productionem improbavit.

Gallinas ova parere quolibet anni tempore, si semina urticæ, vel Cannabis in cibis habuerint.

SCripsit Aristoteles 6. de Histor. animal.

 cap. 1.

cap. 1. Gallinas toto anno ova parere, exceptis duobus mensibus brumalibus. Hoc tamen tempore, quo à fœtura desistunt, seminis urticæ & cannabis auxilio faciliter gallinæ fœcundantur: si enim in cibis istorum semina sicca comederint, procul dubio tota hyemis tempestate, non modò calidis temporibus, ova parient. Hæc profectò earum corpora calefaciunt, & ad fœcunditatem disponunt.

Caryophillatam infantium maculas è corpore extricare.

Solent tenella infantium corpora, dum in utero existunt materno, maculis quibusdam, nævis, lituris, verrucisque, quæ à matris imaginatione fiunt, commaculari: hæc porrò quasi sigilla imprimuntur, & difficulter post ortum elui possunt. Pro iis delendis principatum habet Caryophillata, cujus vis & potentia in hujusmodi maculis extricandis mirabilis judicatur: Sumitur enim planta hæc cum suis radicibus in fine Mensis Maij, quo tempore virtus vigoriosior est, atque à terrestreitate emundata in alembico destillatur, mox ex aqua stillata si infantium lituræ, maculæque sæpius lavantur, absque dubio evanescunt.

Urticæ folia in lotio infirmi custodita, vitam, vel interitum præsagire.

Mira equidem ex abdito naturæ scrutinio in vita morteque infirmi præsagienda urticæ virtus & potentia est, Si enim recens

plan-

planta extirpatur, ac 24. horarum ſpatio in ægri lotio aſſervatur, utique ſi viridis colore permanebit, & multorum experimentis, ſalutem, & vitam infirmi ſignificare dicitur: ſin autem haud viridis cuſtoditur, coloremquè mutabit, mortem vel grave periculum denotare. Ex Caſtore Durante.

Philomelam avem miro conſenſu à vipera depaſci.

AVis Philomela ex cantu dulciſſimo omnibus cognita eſt, incognitus autem ejus conſenſus eſt, quo à Vipera depaſci permittit, dum enim ſub arbore, in qua cantans avis fuerit, viperam viderit, paulatim ex illa deſcendit, & ad viperam accedit, ut illi ſit eſca. Ex Thoma Tomai.

Caſtoreum ſi à Canibus invaditur, minimè teſticulos ſibi amputare.

PLinius, Solinus, & graviſſimorum Scriptorum multi, Caſtoreum ſibi teſticulos amputare referunt, quoties venatores ipſum canibus aggrediuntur, quaſi conſcius exiſtat, quod iis reciſis à mortis periculo ſit ereptus, ſiquidem venatores hæc inſequuntur animalia, ut ex his accipiant, quod ad medicinam uſurpatur. Rei autem veritate hi omnes graviter errant, quippè Caſtorei teſticuli juxta ſpinam incluſi ſunt, ut in multis ex anatome obſervatum eſt. Iſtorum error ex veſicis quibusdam ortus eſt, quæ in utroque maſculo & fœmina loco teſticulorum pendent flavo ple-

næ liquore, ad medicinam usurpatæ. Has vocant Castoreum Aromatarii, testiculi autem minimè sunt.

Quo artificio militiæ Duces ut hostes offendant, ignem missilem perniciosum componere valeant.

APeriam potentissimi ignis missilis sive artificiati compositionem, cujus potentia tanta est, ut ejus minima stilla non modò hominem vivum, verùm atque ferrum comburere valeat. Sumuntur Sandaracæ factitiæ lib. 10. sulphuris vivi lib. 4. olei è rasa sive ex adipe Alburni stillati lib. 2. salis nitri lib. j. sem. Thuris lib. j. camphoræ unc. 6. vini sublimati sive aquæ vitæ optimæ unc. 14. Omnia hæc lento igne benè misceantur, deinde stupa obvoluta atque accensa in ollis in hostes injiciantur. Ignis hic infernalis dicitur, tum ex eo, quod mirabilia agat, tum ex Paracelsi impii testimonio, qui retulit, se à quodam Dæmone fuisse hunc ignem edoctum.

Demosthenem linguæ duritiem quibusdam lapillis confregisse.

DEmetrius Phalereus alloquutus cum Demosthene Oratore facundissimo, quomodo sibi curasset linguæ impedimenta, sciscitatus est. Habebat enim ille linguam duram & scabram, & perinde ad oratoriam exercitationem impotentissimam. Sanatam atque laxatam fuisse linguam respondit ex nonnullis lapillis ore retentis, quibus loqui conabatur.

Cujus Demosthenis præsidium difficilem habentibus loquutionem saluberrimum judico, ut expeditius sermocinari valeant. Ex Plutarcho.

Vinum quoddam à Serpentibus venenatum, plerosque à difficillimis morbis consanasse.

MIrabilis est historia quæ à Prospero Alpino lib. 4. de Medic. Method. de vino à Serpentibus venenato affertur. In cella vinaria quidam civis Ferrariæ inter alia vini dolium habebat, quod sine operculo diù apertum extiterat, & perindè complures Serpentes, quos vulgus angues & anzas appellant, ingressi in vinum, in eo suffocati & putrefacti fuerant. Multi ægroti ex febribus chronicis atque difficillimis vexati morbis, ignari quod Serpentes in eo mortui essent, vinum illud à cive emebant, quod gustui gratum judicabant, & brevi sanati sunt. Alii ab hujus vini fama suasi, cùm paucos dies bibissent, itidem sanati sunt, & post hos alii itidem eodem modo ferè innumeri. Quare vini Dominus tantas vini facultates admiratus, vinum è dolio totum eduxit, & serpentes complures semiputridos invenit, qui rem manifestam planè fecerunt.

Veteres Equorum lachrymas inter Auguria recepisse.

MAgni faciebant Veteres Equorum lachrymas, atque ex iis augurium vanissimum recipiebant. Propterea ante Cæsaris mortem ad Rubiconem Equi dedicati ab eo

flebant, idque magno augurio exceptum est. Illorum autem inanitas sive ruditas, ut ita loquar, manifestissima nobis est, siquidem tempestate nostra sæpius Equos collachrymantes aspicimus, nec perindè ex iis alicui sinistri quid accidere observamus. Ut ipse non semel expertus sum, æstate potissimum Equos lachrymari conspexi, idcircò vel illorum naturam esse vel morbum judicavi.

Croci metallorum compositio.

AFferam Quercetani, Croci metallorum compositionem, qui potens medicamentum tam vomitivum, quàm purgativum simul est, variisque affectibus accommodatum. Præparatur cum æquis partibus Magnesiæ Saturninæ, & Nitri invicem mixtis, & inflammatis in quodam Crusibulo, ut utar artis vocabulis, & remanebit quædam materia calcinata in colore Hepatis, quæ pulverizata rubicunda apparet instar croci Martis, quæque dulcoranda est. Dosis grana x. vel xij. cum vino, aut alio liquore.

Hominis compositionis mirabilia.

INter mirabilia, quæ in hominis compositione contingunt, illud quidem mirum est, quod tali corporis sit collatus proportione, ut partes omnes peræque toti composito correspondeant. Licet autem in ejus statura nec certa, nec determinata reperiatur mensura, (ex hominibus enim aliqui breves, aliqui longi sunt,) sapientes nihilominus perfectiorem hominis staturam è sex pedibus constare judica-

dicaverunt, vel quod ſaltem ſeptem non tranſcendat. Inter proportiones voluit Vitruvius cubitum quartam partem totius corporis exiſtere, eandemque menſuram eſſe à capitis vertice ad pectoris initium. Manus longitudo à conjunctione ad medii digiti extremum corporis decima pars eſt. Facies à capillorum radicibus ad extremum barbæ eadem eſt menſura. Major pollicis conjunctio, oris eſt altitudo. Tota manus totius faciei menſura eſt. Major indicis conjunctio frontis eſt altitudo, à ciliis ſcilicet ad capillorum radices, cœteræ autem iſtius conjunctiones naſi longitudinem oſtendunt. Hominis profunditas ſi ſub brachiis, pectore & humeris menſuratur, ſtaturæ illius medietas reperitur. Cæteræ partes cum aliis habent rationem, ut ſuperius tetigimus.

Aſpidum naturam mirabilem eſſe.

INter terreſtria animalia, Aſpidum natura mirabilis judicatur. Ex his enim mas & fæmina inſimul vitam agunt, tantusque amoris affectus inter ambos ingenitur, ut ſi caſu illorum alter occiditur, vivens occiſorem inſequi, & quousq; ſocium ulciſcatur, haud deſinat. Quod autem mirabilius eſt, ex Plinii & Iſidori teſtimonio, occulta proprietate occiſorem noſcit (talem iis natura indidit,) in quem irruit, licet in quantovis hominum agmine reperiatur. Præceptum ergo omnibus eſſe velim, ut occiſo iſtorum animalium quopiam celeri fuga iter occiſor arripiat, ne à compare animali venenoſiſſimo infeſtetur.

Lepo-

Lepores omnes haud esse hermaphroditos contra Veterum opinionem.

OMnes Lepores utriusque sexus existere voluerunt Veteres, quod & M. Varro etiam tradidit. Error tamen est, ut diuturna docuit experientia, qua masculos à fæminis sexu esse discretos cognitum est. Porrò tantorum inscitia ab hoc ut reor orta est, quia in Leporum genere sæpius, quam in aliis animantibus Hermaphroditos reperimus: inde Hebræi naturæ arcana intimiùs subodorantes, Leporem fæminino vocabulo semper explanarunt; ARNEBETH, eò quod in iis fœmineus sexus prævalet magis. Rei veritate non omnes hermaphroditi sunt, ut ex peritissimis venatoribus audivi, atque ex sectione multorum cognovi, sicut etiam Bodinus edoctus fuit, ut in Theat. confitetur. Equidem Hermaphroditi plurimi sunt, sed fœcunditatem fæminarum minimè retinent, nec mares unquam utero gerunt, nec minus superfœtant.

Mirabilem esse Imaginationis potentiam.

IN utero gerentibus imaginationis potentia apertè cognoscitur: Si enim illæ inter virorum amplexus & suavia aliquid intensè cogitaverint, facilè in infantium corporis externis partibus imaginata imprimunt. Hinc variæ rerum formæ, nævi, lituræ, verrucæ, & alia signa in infantibus impressa conspicimus. Hinc multæ ex Leporum obtutu fœtus edunt scisso labello: aliæ simis naribus, ore distorto, vultu monstruoso, labris turpe prominentibus, corpore

pore difformi, oculisque horrendis infantes generant, quia conceptus vel gravidationis tempore, turpia, monſtruoſa & horribilia fixa cogitatione excogitarunt. Fæminis idcircò, præſertim nuptis, pulchras imagines domi habere conſulerem, atque à turpibus abeſſe, ne prævia imaginatione fœtus monſtruoſos turpesque concipiant.

Veteres Climactericos annos admodùm timuiſſe.

ANni Climacterici non parvæ æſtimationis apud Aſtronomos exiſtunt, & revera videtur in quolibet anni ſeptennario quædam hominis mutatio, adeò quod ſicuti in morbis dies criticos timemus, ita in vita hominum annos Climactericos, qui à multis ſcalares dicuntur, quod gradatim eveniant. Sunt hi anni 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63. 70. 81. 91. Inter hos annos 49. 63. magis periculoſos credunt, quia conſtant è ſeptennario duplici, & novennario complicato, obſervatumque à gravibus auctoribus reperio, majorem hominum partem in anno 63. mori contingere. Idcircò hos Veteres admodum pertimebant, & ut capitur in Gellio lib. 15. Auguſtus ita ſcripſit ad Cajum Nepotem: Spero te lætum & benevolum celebraſſe quartum & ſexageſimum annum natalem meum: nam ut vides Climactericum communem ſeniorum omnium tertium & ſexageſimum annum evaſimus. De his tractatum edidit Joſephus de Roſſi à Sulmona utilem & jucundum.

A Mundi primordiis inter homines & serpentes antipathiam insurrexisse.

IRreconciliabile odium est, quod inter homines, & serpentes cadit, adeò quod expavescit homo si serpentem invenit, aut videt: magis autem fœmina, siquidem observatum audio gravidam mulierem (viso serpente) præ timore abortire. Hujus discordiæ illa ratio potissima est, quod à mundi primordiis inter hanc, & illum sit statuta inimicitia, & irreparabile odium, quo altera alteram speciem insequatur.

Carolum VI. Francorum Regem Cervum alatum pro insigni primò habuisse.

SIlvanectum Rex Carolus venandi causa se contulerat, canum latratibus excitatus in fugam Cervus æneam torquem collo gerere visus est, quem venabulis aut ferro appeti Rex prohibens, in casses & retia compellit. Erat in torque Latinis literis inscriptum: Hoc me Cæsar donavit. Ex eo tempore Carolus Cervum alatum pro insigni habuit, & alii regibus insigniis (quæ liliis aureis tribus constant) circa latera, Cervos duos apponere consueverunt. Gaguinus in vita Caroli VI. Franc. Reg.

Inter animantia consensum, & discordiam inesse.

NUlli dubium, inter animantia sympathiam & antipathiam esse, inter sapientes subditur, siquidem mustelam miro ejulatu in bufo-

nis os devorandam introire legimus, & bufonem in ſerpentis bottæ vocati, os ingredi. Inſuper Cicutam ſturno eſſe cibum, homini verò venenum indies obſervamus: atque veratrum coturnices nutrire, hominem autem lædere non eſt ambiguum.

Senatorem quendam ex conjuge liberos ſurdos & mutos ſuſcepiſſe omnes.

INter naturæ rerum mirabilia eſt, liberos omnes ex conjuge & viro ſurdos, & mutos ſuſcipi: ita quidem à Fernelio obſervatum eſt in quodam Senatore. Credidit Ambianus hujus rei obſcuram & cœcam eſſe rationem: mihi autem altera ſubeſt, quæ à phyſicis minimè differt: ſiquidem auditio gravis atque ſurditas, quæ à natalibus viſa ſit, à conformationis vitio exoriens, hæreditarios morbos generare creditur, & perindè liberos ex hujusmodi vitioſis ſurdos & mutos excitari, ſæpè autem non in filiis, ſed in nepotibus hæc lues oriri videtur.

Apud Garamantes mirabilem fontem obſervari.

ADmiranda profectò eſt fontis illius proprietas, qui in oppido Debris apud Garamantes reperitur. Hic enim die friget, nocte verò æſtuat: adeò quod memoratu incredibile videtur, quomodo in tam brevi temporis ſpatio, tantam natura ſui faciat varietatem. Equidem, qui nocte fontem aſpicit, ibi flammas, ignesque æternos exiſtere credit: qui autem die hyemales ſpectat ſcatebras, utique

fontem perpetuò rigere exiſtimat. Propterea Debris apud mundi nationes inclyta eſt: ejus enim aquæ qualitatem ex cœleſti vertigine mutare conſpiciuntur. Ex Solino.

Quo artificio Caminus per ſuperiorem apicem ſolum fumum emittere valeat.

IN Caminorum ſtructura, non modicum ſuſferimus laboris, ne ignis fumoſitates in nos ipſos erumpant, ſiquidem in ventorum mutatione facilè fit, ut fumi quandoque potius deſcendant, quàm ad apicem aſcendant: ventorum enim vis illos deprimit, deſcendereque per caminum cogit. Ego tale ad fumi ſurſum impulſionem excogitavi artificium. Struatur Caminus, cujus ſuperius faſtigium rotundum ſit, ibique foramen lapidibus fictilibus conſtructum ſit: mox ahenum inſtar timpani ex ære, in cujus latere feneſtrella extracta ſit, ſuper lapides affigito, ſtilisque ferreis ſubcingito, ita tamen, ut intus vagari moverique commodè poſſit, apta demum ſuper ferreos ſtilos, & lebetem ex ære inſuper vexillum, quod feneſtrellam ſub ſe è directo habeat, talique induſtria, ut in quolibet vexilli motu moveatur & caldarium in gyrum, ita profectò è feneſtrella ventis oppoſita fumus erumpet, & non deſcendet. Plerique, ut ſpero, huic noſtro ſcrutinio meliorem addent ſtructuram, meamque opinionem non aſpernabuntur.

Ad conſtruendum celerrrimè Horologium umbratile in pariete.

IN conſtruendis, pingendisque ſolaribus Ho-

Horologiis, non modo Lineam meridianam opus eſt invenire, ut horarum tempus fidele reperiamus, verum atque ortum, & occaſum, boream, & auſtrum, tum Æquinoctia, & Solſtitia: in iis enim ſolaris motus quam maximè variat. Ego quidem, ut labores fugiamus, tale excogitavi artificium. Globum planum ex tabula lignea formato, in cujus medio ſtilus ferreus ſitus, dividito mox globum lineis, ex centro ad extremum illius ducendo, in 24. portiones: demum in globi apice horas ſignato, & ultimo in pariete contra Solis radios affigito. Ut autem ex Solaribus umbris diei horas venari poſſis, Horologium portatile aſpicito, globumque ad horam illam accommodato: ita profectò, absque alio auxilio celerrimè Horologium umbratile in pariete habebis: In Æquinoctiis, & Solſtitiis eodem portatilis Horologii auxilio facillimè ad horarum æqualitatem globum reducere poterimus.

Infantium pituitam è capite fluentem quo artificio Carthaginenſis ſiſtere procuraverint.

EX infantium pituita in capite redundante, plerique ſuccedunt morbi, inter alios, morbus comitialis exoritur, qui à multis puerilis vocatur, quod iis utplurimum eveniat. Ut autem infantes ab hujuſmodi præſervarent, Pœni illorum venas capitis lana ſuccida inurere, pituitamque fluentem hoc præſidio compeſcere conſueverunt. Æthiopes infantes editos ab ipſo quoque natali die in fronte adu-

runt, ita profectò tum capitis tum oculorum humor sistitur. Apud Insubres ex testimonio Mercurialis, & plerosque populos, ut scribit Scipio Mercurius, editos infantes setone in collo muniunt, quod salutare experti sunt adversus morbos, qui à capite fluunt.

Imminentis pluviæ, quæ potiora judicentur præsagia.

PLuviam imminentem tum ex Gallorum cantu intempestivo, tum ex frequenti cornicis crocitatione multi prædicunt. His autem addendum puto, muscas, (ea imminente) pulices, pleraque animalcula à furore vexari, intensiusque mordere, hæc enim à vaporum in aerem elevatione à radiis solaribus perturbantur. Insuper (pluvia imminente) odoris fragrantia in floribus sentitur: Apes ad alvearia redeunt: Bufones vermesque è terra ascendunt: Bruina visa est per dies præcedentes. Catti, manibus caput, quasi linientes, comprimunt: Oves capita commovent: Asini humiles habent aures: stercora fumant maleque olent. Horum omnium ratio, vapores à Sole ex humidis sublati sunt: proinde animalia cerebra humida habentia, nonnulla magis extorquentur.

Vinum à Veteribus fuisse mulieribus interdictum.

MAgna fuit Veterum à vini usu abstinentia: illud autem adeò mulieribus erat interdictum, ut capitale judicium iniret, quæ vinum biberet. Porrò inolevit consuetudo, ut

cognati, & affines, mulieres ofcularentur, ore explorantes, an eæ vinum bibiſſent. Idem uſus Maſſilienſibus, Mileſiis, pluribusque Grecorum & Barbarorum gentibus invaluit, apud quos mulieres hydropotæ, & viri erant abſtemii. Inter memoranda illorum temporum, Egnatius Metellus, uxorem, quod vinum biberet, fuſte necaſſe dicitur.

Quo artificio è plumbo Antimonii flores extrahere valeamus.

APeriam artem, qua flores Antimonii ſive Stibii non ſemel extrahere à plumbo valui, quo præſidio in multis corporis affectionibus feliciſſimo eventu utor. Capio plumbi campanam, è qua aromatarii roſarum aquam ſtillatitiam extrahunt, hæc habet æris fundum: tu vero ex argilla eligito, quod acerrimo aceto ſupra medietatem implendum conſulo, eaque induſtria, qua roſæ ſtillantur, in aceti deſtillatione carbonibus benè ignitis agendum eſt: cave tamen, ne totum ſtillet acetum, ne aqua extracta uſtionem ſentiat. Hæc aqua auri colore eſt, ſapore verò Sacchari, & mellis, mirabilis tamen tum in potu, tum extrinſecè uſurpata, ob ſtibii flores ex plumbo extractos. Vomitu & alvo purgat, ob id frigidis affectionibus, obſtructionibusque utiliſſima. In ulceribus putridis, fœtidis, acoribus, ſcabie, herpete exedente, & aliis hujusmodi maximi eſt valoris. Doſis in potu ſit unc. ij. Deforis ad placitum.

Clarorum virorum exitum aliquot infelicem fuisse.

IN Aniene fluvio Æneas post tot victorias, totque clara facinora periisse dicitur: nec dissimilis Romulo, Cæsari, Alexandro, Annibali, Scipioni, Jugurthæ, Mithridati, atque aliis innumeris mors successit: perquam enim pauci viri ex iis, qui clari, atque illustres tum virtutibus, tum fortuna habiti sunt, quos non infelix exitus, tanquam pro exemplo fors ostentaverit posteritati. Ex Scaligero.

Desipientiam mulierum naturæ familiarem judicari.

MUlieres utero gerentes, si à phrenitide capiuntur, Galeni testimonio rarò consanescere legimus; ut scribit tamen Cælius Aur. semper minus graviter minusque periculosè quam viri, mulieres ægrotant. Hoc autem, ut Mercurialis opinatur, ab alia ratione contingere non potest, quàm ab ipsarum natura, cujus familiarius est desipere, quàm viri.

Mirabile Annibalis contra Romanos navale stratagema.

INsolita, & mirabilis Annibalis militaris astutia contra Romanos judicatur: hic enim bello navali cum iis dimicaturus, cum impares habere animadverteret, tale stratagema invenit. Serpentibus, quorum venenum confestim enecat, plerasque ollas implevit, opertasque repentè in hostes jaculatus est, quorum

rum ictibus plurimi cecidere. Hisce stratagematibus vir hic tanquam alter serpens, multoties hostium manus effugere consuevit. Ex Galeno in lib. de Ther. ad Pison.

Ambarum cum vino alicui exhibitum confestim inducere ebrietatem.

AMbarum, quod à vulgo Ambra grysca vocatur, (omissis aliorum falsis opinionibus) è Bituminosis fontibus, qui in Maris profunditate existunt, oritur. Hoc autem primò liquidum est, cum verò aquarum impetu sursum rapitur, ex aeris frigiditate condensatur, & Ambarum fit, siquidem in maris concavo pleraque mollia teneraque observantur, & inter alia Corallium, quod ex aqua exemptum citissimè lapidescit. In Ambaro illud mirabile judicatur, quod ab aliquo antequam vinum hauriat, odoratum, instar ebrii evadat: cum vino autem propinatum, confestim notabilem inducere ebrietatem multis experimentis est comprobatum. Ex Simeone Sethi Græco auctore.

Oleum Lathiris, Tympaniam, Colicasque affectiones mirabiliter sanare.

MIrabile quidem, quod è Cataputiæ seminibus extrahitur, oleum est, quippè in expellendis morbis, qui à flatu succisque frigidis oriuntur, principem habet locum. Contundantur hujus semina, atque in aqua tam diu ebulliant, ut excocta videantur, mox oleum in aqua supernatans cochleari colligendum est. Mos est apud Indos tale oleum

commodius per decoctionem, quàm expressionem colligere. Usurpatur hoc felicissimo successu in Tympania, colicis iliacisque doloribus, stomachi affectione, aurium surditate, atq; in iis morbis, qui à succis frigidis flatuque fiunt. Hujus gutta aliquo liquore in potu sumpta aquam citrinam evacuat, in articulorumque doloribus pituitam humoresque frigidos. Extrinsecè usurpatur in omni Hydropis specie: ubi tamen flatuositas viget, maximam in ea expellenda proprietatem habere videtur. Ex Don Garziâ ab Horto.

Venenum à dissimili extingui, à simili verò augeri.

HOc proprium esse veneni, à sapientioribus proditur, à dissimili extingui, & à simili augeri & robustius fieri: ea propter non semel à perfidis hominibus exhibita venena nullius valoris fuisse observatum est, cum ea dissimilibus fuerint sociata. Aconitum & Napellus miram retinent vim necandi, compescitur attamen eorum potentia à veneno dissimili, ex quorum dissimilitudine utriusque vis hebetatur. Mira est Ausonii historia de uxore mæcha, quæ marito venenum propinaverat, ut autem illud robustius esset, Hydrargyrum miscuit, ex quo toxici virtus dempta est, & vir immunis evasit. Hoc epigrammate ille monstrat.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito,
Nec satis ad mortem credidit esse datum.

Miscuit

Miſcuit argenti lethalia pondera vivi,
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hæc ſi quis,faciunt diſcreta venenum,
Antidotum ſumet,qui ſociata bibit.
Ergo inter ſeſe dum noxia pocula certant,
Ceſſit lethalis noxa ſalutiferæ.
Protinus & vacuos alvi petiere receſſus,
Lubrica dejectis, qua via nota cibis.
Quàm pia cura Deûm: prodeſt crudelior uxor,
Et cum fata volunt, bina venena juvant.

Cornelii Celſi de valetudine ſanorum hominum conſervanda tutisſima præcepta.

INter graviſſimos Medicos & Scriptores, nemo eſt,qui in conſervanda ſanorum hominum ſanitate oculatior exiſtat. Afferam ejus verba, ut ſaluberrima iſtius præcepta rectius intelligantur. Sanus hòmo,qui & benè valet, & ſuæ ſpontis eſt,nullis obligare ſe legibus debet,ac neq; Medico neq; Alipta egere.Hunc oportet variũ habere vitæ genus,modò ruri eſſe, modò in urbe,ſæpiusque in agro,navigare,venari, quieſcere interdum, ſed frequentius ſe exercere: Siquidem ignavia corpus hebetat, labor firmat, illa maturam ſenectutem, hic longam adoleſcentiam reddit. Prodeſt etiam interdum balneo,interdum aquis frigidis uti, modò ungi, modò id ipſum negligere: nullum cibi genus fugere,quo populus utatur, interdum in convivio eſſe, interdum ab eo ſe retrahere: modò plus juſto, modò non amplius aſſumere: bis die potius, quàm ſemel cibum

capere, & semper quàmplurimum, dummodò hunc concoquat. Sed ut hujus generis exercitationes, cibique necessarii sunt, sic athletici, supervacui. Nam & intermissus propter civiles aliquas necessitates ordo exercitationis corpus affligit, & ea corpora, quæ more eorum repleta sunt, celerrimè & senescunt & ægrotant. Hæc firmis servanda sunt, cavendumque, ne in secunda valetudine adversæ præsidia consumantur. Ex lib. 1.

Socrati à familiari Dæmone de Platonis indole somnium fuisse immissum.

SOlent quandoque mali spiritus hominibus somnia ingerere futurarum rerum, vel Dei permissione, vel ut nos ipsos decipiant. Hinc Socratem legimus vidisse per somnium oloris pullum sibi in gremio plumescere, qui continuo exortis pennis & expansis alis in altum advolans suavissimos cantus edebat. Postridie Platone adducto, hic est (inquit) Cygnus, quem ego præterita nocte tam suaviter canentem somno videram. Hoc somnium, ut scribit Henricus de Assia, à spiritu familiari sub forma Cygni, quem Athenienses Veneri dicarunt, fuit immissum Socrati, ut Platonis indolem interpretaretur, & superbiæ vitio subjiceretur, existimans se esse Prophetam. Ex Thoma Garzonio.

Agricolam quendam cultello sibi guttur abscidisse ob ferramentorum æstu Dæmonis in ventrem emissorum cruciatus.

MIrabilis equidem Joannis Langii historia

est, de cujusdam maleficiati agricolæ interitu. Hic crudelibus dolorum tormentis in altero hypochondriorum cruciabatur, factaque à Chirurgo incisione sub illæsa cute clavum detraxit, dolores tamen ob id non solum haud cessarunt, sed potius indies recrudescere visi sunt. Quare agricola dolorum impatiens, cultello sibi guttur abscidit. Dum autem tertio die mortuus ad sepulchrum efferretur, à duobus chirurgis in magna hominum frequentia illius ventriculus concisus est. In eo (res mira, & prodigiosa) lignum teres & oblongum, quatuor ex chalybe cultri, partim acuti, partim serræ instar dentati, ac duo ferramenta aspera reperta fuerunt, quorum singula spithami longitudinem excedebant. Aderat & capillorum involucrum globi instar. Credibile est sanè, hæc in ventriculi cavitatem congesta fuisse, non alia arte, quàm Dæmonis astu & dolo.

Quo artificio epistolam in ovo celatam alicui scribere valeamus.

INter Scripturarum furtivarum Arcana, non infimum locum tenere existimo, in ovo Epistolam celare, atque amico scribere: Videbis enim ovi putamen illæsum mundumque illo tamen exempto disruptoque characteres apparebunt. Aperiam secretum. Si atramento ex gallis, alumine, & aceto confecto in ovi cortice literas signabis, votum assequeris. Has oportet in Sole calente exiccare, mox ovum in muria concoque, quousque fortiter

obduretur: ita enim à cortice characteres evanescunt, & ad interna gradiuntur, siquidem putamine exempto, notæ in ovi durato albumine inveniuntur. Ex Carolo Stephano.

In aqua frigida captanda maximum Veterum fuisse studium.

MAximam antiqui curam adhibebant, ut aquam frigidam pro æstatis incendio temperando conservarent: quare ex nivibus eam parabant, ut Athenæus retulit. De qua re perbellè loquebatur Seneca, *& pœnas montium in voluptate transferunt.* Alexandrini aquam Sole tepentem, in fenestris ad ventorum incursus exponebant, ut noctu frigesceret; manè autem ante Solis ortum humi ponebant, foliisque lactucæ atque pampinis injectis frigidam tuebantur. Galen. narrat. 6. Epidemior. Plutarchus 6. Sympos. cotibus & silicibus aquæ injectis hoc fieri scripsit. Neronis autem in re hac studium nobilissimum fuisse proditur, is etenim, ut nivis voluptate absque nivis injuria frueretur, ferventem aquam vitro immissam in nives refrigerari mandabat. Ex Heurnio.

Fœminas in prima menstruorum eruptione in Venerem maximè incitari.

EOdem ferè tempore, quo menstrua erumpunt, fœminis ubera exurgunt, sanguis ille, instar occisi animalis videtur, atque in majori copia erumpit, cum ubera ad duos digitos prominent, quo tempore puellarum vocem in graviorem mutari conspicimus. Illud autem

autem adnotandum eſt, in prima menſtruorum eruptione puellas in pudendis valida tentigine prurituque corripi, ex quo ad Venerem incitantur: quare per tempus illud cautè cuſtodiri exiſtimo. Ex Ariſt. 7. de Hiſt. anim.

Qua induſtria Ægyptii lapides à veſica absq; inciſione extrahant.

MIrabile quidem eſt Ægyptiorum ſtudium in extrahendo lapide à veſica absque inciſione, quando noſtrates Medici Lapidarii ſine illa facere nequeant, idque cum magno languentium vitæ periculo. Hi ligneam cannulam accipiunt octo digitorum longitudine, & digiti pollicis latitudine in opere abſolvendo. Hanc colis canali admovent, fortiterque inſufflant: ne autem flatus ad interiora perveniat, extremum pudendi manu altera perſtringunt, foramen deinde cannulæ claudunt, ut virgæ canalis intumeſcat, latiorque fiat. Quo facto miniſter digito in ano poſito, lapidem paulatim ad canalem virgæ, atque in ejus vas extremum deducit. Qui ubi præputio lapidem appropinquare ſentit, cannulam à virgæ canali fortiter impetuque amovet, & lapis extrahitur. Ex Alpino.

Multa præſidia ab animalibus homines accepiſſe.

NOn pauca quidem præſidia ſunt, quæ ad hominum tutelam ab animalibus accepta ſunt. Chelidoniæ enim virtutem ad oculorum morbos ab Hirundine accepimus, quæ hanc conquirit herbam, ut ſuorum filiorum oculos,

vel

vel vitiatos, vel cæcos curet. Fœniculi virtutem ad eandem tutelam ab anguibus didicimus. Ab Ibige, quæ instar ciconiæ avis est, clysteris usū habuimus, nam & illa rostro marinam aquam assumere solet, illoque pro clysteri utitur, ut ventrem nimis onustum exonerare valeat. Insuper marinus equus, Hippopotamus dictus, venarum sectionem nos docuit, ille siquidem mala oppressus valetudine, ad recenter succisas arundines graditur, acutiorique cuspide sanguinem è crurum venis adimit. Quod autem in hoc mirabile est, ut sanguinem cohibeat, in fimo vel cœno volutatur, & ita vitam tuetur & sanguinem sistit. Ex Plinio, & aliis.

Equorum testiculos ad secundas depellendas miram habere virtutem.

SIngularis profectò Equi testiculorum ad mulierem secundas depellendas est proprietas, adeò quod testatur Genserus in Epist. rusticum quendam, quinquaginta in puerperis feliciter hoc usum fuisse remedio. Usus est & Horatius Augenius in pluribus mirabili eventu: præstantissimum idcircò à gravibus auctoribus judicatur remedium, nam & plurimis jam deploratis profuit. Capiuntur testiculi equi castrati, & frustillatim concisi in furno exsiccantur, quorum pulvis quantum capitur tribus digitis è jure bibendus datur in necessitate: idque, si opus est, bis aut ter repetitur.

Humanam salivam Scorpiones interimere.

HOminum saliva Scorpionibus infestissimum

mum venenum est, adeò quod eâ tacti confestim intereant. Porrò iis saliva toto substantia adversa est, ut Galenus lib. 10. simp. medic. experimento confessus est: is enim à sola saliva morientem vidit Scorpionem, idque celeriter patientem à saliva esurientium aut sitientium, tardè autem ab illis, qui cibo potuque fuerant impleti, in aliis autem proportione.

Apium risus homines ridendo interficere.

SCelerata est herba, quæ apium risus dicitur, quod ridendo homines interficiat: si quis enim gustaverit jejunus, utique ridendo exanimabitur, ut Apulejus testatus est. Ex hac illud adagium ortum habuit, *Sardonius risus*: nam & *Sardonia* etiam vocatur. Porrò non ex risu, qui hanc gustaverint, moriuntur: sed potius, ut placet Sallustio, nervos labiorum, & oris musculos illius, qui eam comedit, contrahere facit, adeò ut ridendo mori videatur.

Quâ industria Parthi Scythæq; sagittarum aciem venenarint.

PArthorum Scytharumque toxicum, quo sagittarum acies inungi solebat, humano sanguine & viperina sanie constabat, tantæque feritatis erat hoc venenum, ut vel levi tactu animal interimeret. Equidem Scythæ viperas recenter enixas venantur, easque dies aliquot contabescere sinunt, donec in saniem putrescant, mox toto unius hominis sanguine in ollam effuso, eam exquisitè coopertam fimoque obrutam computrescere sinunt, cujus demum

demum ichor sanguini supernatans, sive serum cum viperarum sanie commixtum lethale Scytharũ toxicũ est. Ex Arist. Plinio & Langio.

Succinum utero gerentibus exhibitum, mirè partum accelerare.

MUltis experimentis comprobari audio, succinum parturientib. drac. semis. pondere ex vino albo potũi datum, mirè partũ accelerare. Hoc etiam facit ejus oleum, si gutta tantum in aqua verbenæ parturienti propinatur. Quidam tamen Medicus Hetruscus (Fallopii testimonio) exhibebat scrup. j. Boracis in decocto matricariæ, vel sabinæ dissolutæ difficulter parientibus, miraque faciebat, brevi enim temporis spatio fœtus vel vivus vel mortuus egrediebatur. Habebat ille Medicus pro arcano præstantissimum hoc auxilium: tamen nescio quomodo postea fuerit detectum. Ex Andernaco.

Serpentum ova, genituramq; per imprudentiam in potu hausta, serpentes in corporibus procreare.

ADmiranda succedunt quandoque symptomata ex aquæ potu vitiatæ: siquidem imprudenter cum ea semina vel ova serpentum hauriuntur, è quibus mox serpentes generantur. Gesnerus in lib. 2. Hist. animal. cap. de Ranis & Rubetis, bufones in ventriculis, intestinisque hominũ, hausta eorum genitura, fieri & nutriri probavit. Jacobus Manlius in lib. experim. in cujusdam equitis exhausta cujusdã lacunæ aqua, ubi erant semina serpentum, in

ventriculo plures angues fuiſſe genitos prodidit: quibus per intervalla extractis, Medicorum auxiliis ſanus factus eſt. Levinus Lemnius Vermiculos caudatos atque inſolita forma beſtiolas vomtu à ejectas novit. In nonnullis lacertas in pharmaco fuiſſe eductas obſervatum eſt, ut Gemma Coſmocrit. vidit. Quare maxima in aquæ potu hominib. opus eſt animadverſione, ne hujusmodi exhauſtis, pernicies corporis conſequatur.

In deſperato coli dolore Hydrargyrum, vel glandem plumbeam exhibitam multos conſanaſſe.

MIrabile videtur, Hydrargyrum, quod à multis venenum reputatur, in deſperato coli dolore exhibitum, plurimum prodeſſe. Equidem Marianus Sanctus ex multorum conſilio, qui ab hoc lethali morbo ſanati ſunt, ſuadet, ſi obſtructio perſeveraverit, & fœces per os extrudantur, haurire cum aqua ſola argenti vivi libras tres. Probat hic ex ratione vinctum ſeu duplicatum inteſtinum Hydrargyri pondere explicari, fœces detrudi, vermesque, ſi ibi fuerint interimi, & ægrum liberari. Haud ab hoc diſſimili auxilio quidam nobilis, poſt alia tentata ad morbi hujusmodi acerbitatem machinamenta, liberatus eſt. Hic hauſtis olei amygdalarum dulcium ſine igne extracti unc. iij, cum vino albo & aqua parietariæ mixtis, mox devorata glande plumbea argento vivo illita, planè à colico cruciatu evaſit, illamque ex ano absq; labore reddidit. Ex Pareo lib. 16.

In fœniculorum seminibus, vim quandoque exitialem delitescere.

A Gravibus Scriptoribus comprobatur serpentes fœniculorũ esu & senectam exuere & oculorum aciem renovare. Hinc iis affricantur oculi anguium, ut votum assequantur. Ex attritu fœniculorum seminibus prava quædam imprimitur qualitas, è qua venenati producuntur vermiculi, quorum esu multi in pessima devenerunt symptomata, & ab alexiteriis rarò adjuti sunt, tanta hujus veneni potentia est. Quare fœniculorum umbelli, antequam comedantur, aperiantur, & diligenter concutiantur, ut à vermibus emundentur. Præstabit aliquantisper infrigida macerare. Ex Balthas. Pisanello.

Nova, admirandaque præsidia ad anginam gutturisque apostemata.

AFferam singularia auxilia, è quibus, ex gravissimis Scriptoribus ad anginam, & gutturis apostemata mirabilia contigisse proditur. Lignum hederæ ad gutturis apostemata à proprietate valere, scribit Joannes Marquardus: quippè observatum est, comedentem ex cochleari hederæ ligneo, sive bibentem in aliquo ipsius vase ligneo nunquam vel rarò in gutturis vel uvulæ apostema incurrere. Rubeta cocta, & pro emplastro Sinanchicis imposita, confestim liberat.

Vermes quandoque in cordis capsula procreari, è quibus mors subitanea plerisque exoritur.

FAbulosum haud est vermes in corde genera-

nerari. Hoc enim Menſues docet, Hollerius, Matth. Cornax, Alexius Pedemontanus, & alii. Joan. Hebenſtreit in lib. de Peſte, Principem quendam ex morbi ſævitia periiſſe narrat, cujus cadavere diſſecto, vermis albus præacuto roſtello, eoque corneo præditus, cordi adhærefcere deprehenſus eſt. Ex Medicis, ſucco allii feram hanc, tanquam ex indubitato remedio, interimi probatum eſt. Petrus Sphererius (ut Schenkius narrat,) civem Florentinum morte ſubitanea correptum, atque diſſecatum obſervavit, in cujus cordis capſula vermis vivus repertus fuit. Ajunt multi certiſſimo experimento ſucco allii, raphani, & naſturtii hos vermes necari, qui, ex teſtimonio Pedemontani, in corde deliteſcentes, ſyncopen, Epilepſiam, & mortem inferre ſolent.

Mares plerosque in mamillis, mulierum inſtar, lac producere.

Licet marium mamillæ ſpiſſa carne præditæ ſint, lac tamen in iis aliquando fuiſſe productum, obſervatum eſt. Novit hoc Ariſt. ut lib. de hiſt. animal. docuit. Veſſalius non ſemel id conſpexiſſe in lib. 15. Anat. commemorat, & Hieronymus Eugubinus in libell. de lacte: ſic & Cardanus lib. 11. de Subtil. qui Januæ vidit Antonium Bentium, è cujus mammillis lactis tantũ profluebat, ut infantem fermè lactare potuiſſet. At hiſtoria, quæ affertur ab Alex. Benedicto, mirabilis eſt, ait enim: Syrum quendam mortua conjuge, è qua infans ſupererat, ubera filio admoviſſe, è cujus

ſuctu tanta lactis copia in pupillam manavit, ut exinde loco matris nutrire valuerit. Ego quidem in duobus filiis meis, in primis diebus à partu obſervavi, ab obſtetrice mamillas contrectatas, lac impulſu (magno multorum ſtupore) emiſiſſe: idque in aliis etiam infantibus conſpexi.

Lumbricos, quandoque tantæ procreari virulentiæ, ut interiora corporis perforare valeant.

INfanda quidem ſymptomata à vermibus aliquando proveniunt, refert enim Omnibonus lib. 4. de morb. infant. Lumbricos ex umbilico cujusdam erupiſſe. Tralliani teſtimonio habemus, hæc animalia ob alimenti inopiam inteſtina laceraſſe fuiſſe obſervatum. Id etiam ab Ægineta confirmatur. Inſuper Hollerius conſpexit, vermes per inguina, & umbilicum prorupiſſe. Magna igitur cura opus eſt in horum redundantia, ne interiora corporis valeant lacerare.

Infantis umbilicum & Cervinum penem mirabiliter conceptum facere.

ALexander Benedictus lib. 30. de curand. morbis, umbilicum infantis, qui ſpontè cadit, quoquo modo in cibo ſumptum, ſi ignoraverit mulier, ad conceptum facere, prodidit: illumque in brachialibus à muliere geſtatum conceptum inhibere credit. Cervinum inſuper penem aridum, & in farinam redactum, oboli pondere à coitu fœminis datum procul dubio ad concipiendum prodeſſe expe-

experimento probat. Baverius tamen conſ. 50. uterum cervinum ſingulari dote ad conceptum valere prædicat.

Ulmi uſum recentem Elephantiaſim curare, fuiſſe obſervatum.

TAnquam certum remedium Ulmi uſus in curanda recenti Elephantiaſi à Jacobo Dovinero lib. 1. c. 7. prædicatur. Vidit enim adoleſcentem tali affectu laborantem, & decoctionis Ulmi uſu (factis faciendis) convaluiſſe. Ea quidem pro omni potu utebatur in quolibet paſtu, cum pauco vino albo, & tanti ſudores movebantur graveolentes, ut vix illos cuſtodes ferre poſſent. Ita viſcera purgabantur, & magna urinæ copia excernebatur, quibus excretionibus ſanus factus eſt.

Cyprinorum eſum podagricis eſſe infeſtum.

QUamvis inter piſces Cyprinus nobiliſſimus exiſtimetur, cum optimum præbeat nutrimentum, exquiſitiſſimique exiſtat saporis, tamen podagricis infeſtum eſſe obſervatum eſt. Novit enim podagroſum Julius Alexandrinus (ut retulit lib. 15. c. 6. de Salubr.) cui Cyprinorum eſu pinguium parata erat ſemper podagra, ut in manu illi eſſet eo pacto accerſere, cum vellet.

Pulvere pellis leporinæ, perniones à Septentrionalibus ſanari.

OLaus lib. 2. Rerum Septentrionalium, illos populos, ob aeris frigus, frequentiſſimè perniones experiri ſcripſit, qui morbus

non aliis ab iis ſanatur remediis quàm pulvere pellis leporinæ. Plinius verò rapum domeſticum fervens calcaneis impoſitum ſanare retulit. Ego ex Carolo Stephano in lib. de Re agraria in quodam expertus ſum remedium, & benè ſucceſſit. Accipit ille ficos crematos, è quorum pulvere & cera unguentum parat, hoc pernionibus impoſitum brevi liberat patientes.

Hydrargyrum loco amuleti geſtatum à peſte faſcinoque corpora defendere.

MArſilius Ficinus, & P. Droetus in lib. de Peſte mirè Hydrargyrum extollunt : ſi enim avellana perforatur & extracto interiori nucleo cum acicula argento vivo repletur & collo ſuſpenditur, mirum in modum à peſte corpora tuta reddit: ita profectò à peſtifera lue ſæviente ſe defenderunt multi. Hoc etiam præſidio mulieres lactantes à faſcinatricibus, ne lac ſibi adimatur, quo infantes alendi ſunt, præſervari poſſe Thomas Jordanus in lib. de Peſte prodidit. Quippè multis experimentis obſervatum retulit, hoc ſecum geſtato nullas prorſus ſagarum, lamiarum, aut ſtrigum inſidias lactantibus nocere.

Meſpili lignum, collo appenſum, gravidas ab abortu præſervare.

CUm quadam æſtate apud D. Joannem Nicolaum Cutillum Brancatium, mei amantiſſimum, ut puerum curarem, intereſſem, fortè inter me & Dominam D. Mantiam Coroneam è Tole-

è Toletis ejus uxorem de abortus præservatione tunc utero gerentem conventum est. Retulit Domina hæc, Mespili lignum collo appensum mirè ab abortu gravidas defendere: idque millies à suis majoribus fuisse expertum. Confiteor in plerisque tale lignum fuisse à me expertum, atque certum & rarum remedium semper invenisse: siquidem multæ abortientes, & dolore, & sanguinis fluxu (appenso ligno) restrictæ sunt, & ab abortu servatæ, adeò quod in eo particularem virtutem abortum prohibendi inesse reor.

Qua industria homines abstemios reddere valeamus.

MUltis experimentis comprobatum reperio Anguillas, vel Mullos in vino suffocatos vini fastidium inducere: si enim ex eo bibant homines, procul dubio abstemii fiunt. Insuper Philostratus in vita Apollonii ova noctuæ elixata, & infantibus pro cibo allata, hydropotos in tota vita illos reddere scripsit. Mizaldus, Ranam viridem ex iis, quæ in fontibus saliunt, vivam in vino suffocatam idem efficere, si tale vinum potetur, prodidit.

Rotundam Aristolachiam mirè pisces stupidos reddere.

MIra est Aristolochiæ virtus in pisces, ipsa enim illos odore ad se allicit, mox stupidos reddit. Propterea si ejus radicem contritam calceque commistam, sive ejus decoctionem cum calce pacato flumine aut maris

littore piscatores conspergent, pisces agminatim confluere videbunt. Illi autem pulvere degustato, veluti exanimati supernatantes capientur.

Puellam veneno ab infantia nutritam Alexandro ab Indorum Rege fuisse missam.

INdorum Rex Alexandri fortunæ invidens, ut illum interimeret, miræ pulchritudinis misit puellam, ratus forsitan Alexandrum confestim cum ea concubiturum. Illa autem Napelli veneno ferè à cunabulis erat educata, propterea more Serpentum scintillantes habebat oculos. Hos Aristoteles aspiciens, cave tibi ab hac (dicit) ò Alexander, nam virus pestilentissimum alit, unde tibi exitium paratur. Post paucos dies plerique proci hujus commercio venenati periere, ex quo Aristotelis præsagium mirabile fuit judicatum. Ex Averroe.

Quale sit igneum præsidium, quod in morbis ab Ægyptiis & Arabibus usurpatur.

IN lib. de Medicina Ægyptiorum prodidit Alpinus, quo pacto ii in morbis corpora adurant. Accipiunt enim lineam petiam cubiti longitudine, latitudine verò trium digitorum, quam ad formam pyramidis aptant gossipioque implent: ipsius latior pars parti adurendæ applicatur, alterumque caput accendunt, comburique tamdiu permittunt, ut fasciculus cremetur. Continuo tamen dum cutis uritur, ferro circumcirca attingunt carnem,

nem, ne caloris incendio aliqua oriatur inflammatio. Hoc insuper involucro parando observant, ut in medio fasciculi meatus existat: ita enim eventatio, sive respiratio aliqua paratur. Inustione autem temperata, ossium medulla in carne adusta, quoad eschara cadat, utuntur. Hic urendi modus Ægyptiis & Arabib. familiaris est.

Olim in Creta familias quasdam mirè fascinatrices adfuisse.

A Multis fide dignis audivi, tum mares quosdam, tum fœminas in hisce partibus animalibus, puerisque laudando fascinum attulisse: adeò quod ii, si ad ovile, porcileque quodpiam adivissent, confestim interitum plerisque produxissent. Quare mirum haud est, quod legitur, in Creta quasdam familias adfuisse, quæ laudando fascinum inferebant. His profectò natura quædam ferè venenosa efficitur, & ex oculis inde spiritus efflant venenatos, quibus animalia, pueri, & grandiores fascino maculantur. Laudando autem venenum promptius operatur, siquidem laus propria gaudium affert, quo cordis spirituumque dilatatio oritur, & veneno aditus præparatur. Ex Fracastorio de symp. & Antipat. rer.

Cyprini verticis ossiculum mirabiliter Epilepticis subvenire.

IN Cyprini calvariæ vertice quoddam reperitur officulum triangulare lapidis instar, quod in curanda Epilepsia principem locum

 obti-

obtinere ajunt, tanta enim efficacia Epilepticis subvenit, ut morbus is nunquam revertatur. Hoc ubi suturæ in vertice calvariæ Cyprini committuntur, intus subsistit, propterea si illa scalpello penetratur, statim foràs prosilit. Andernacus hoc officulum nummi germanici cruciferi appellati magnitudine existere prodidit, atque salutare esse Epilepsiæ remedium.

Calphurnius Bestia, Romanus, qua via uxores interimeret.

NOnnulli ex veteribus in venenis noscendis maximam adhibuere curam & diligentiam, inter alia Aconitum venenorum omnium esse ocyssimum comprobarunt: siquidem tactis hujusmodi veneno genitalib. sexus feminini animalium, eodem die mortem inferre visum est. Hac via Calphurnius Bestia, ut ditaretur forsitan, uxores dormientes interemit, de quo à M. Cæcilio accusatus est. Hinc illa atrox peroratio, ejus in digito mortuas. Consimili industria Ladislaus Neapolis Rex, cum cujusdam Medici Prochytami filiam adamaret, cum eaque concumberet, Florentinorum consilio extinctus est.

Aceto Scyllitico, Pythagoram, vitam longissimè produxisse.

ACetum Scylliticum Pythagores magnifecit, scripsit enim ejus usu longam homines vitam consequi, & usque ad ejus extremum finem permanere integrè & dextra valetudine. Ipse cum quinquagesimum ageret annum,

annum, hoc remedio usus est, & ejus usu ad centesimum & decimum septimũ productus est integer, & nulla unquam adversa valetudine tentatus: cujus optimam facultatem admiratus, consanguineis communicavit, ut illius usum haberent.

Oleum lixivio mixtum in lactis speciem transire.

FIrmè experimento oleum lixivio mixtum, si diu agitetur, in lactis speciem transire comprobatum est: est enim lixivium tenue atque calidum, oleum autem, cum aereum sit, à lixivio attenuatur, & proindè aerem concipit, ex quo albedo innascitur. In aquis etiam, quæ diu agitantur, lactis species quædam exoritur ex consimili industria: hujus indicium spuma est, quæ cum sit tenuis, aerem concipit & dealbatur. Ex Cardano.

Qua industria Scythæ absque cibo & potu per plures dies existant.

MIra est herbæ Scythicæ operatio, qua Scythæ per plures dies sine cibo potuque vivere dicuntur. Hanc ii circa Boeriam inveniunt crescentem, & ad famem sitimque tolerandam utuntur: siquidem gustu dulcis ut liquiritia est, & in ore detenta famis sitisque sensum hebetat. Idem apud tales Hippice præstat, eò quod hæc planta equis consimilem generet effectum. Ajunt multi, Scythas his herbis duodenos etiam dies famem & sitim non sentire. Ex Matthiolo.

Catellos calorem nativum augere, membrorumque dolores consopire.

PRo excitando nativo calore, membrorumque cruciatibus demulcendis, Catelli præstantissimi (Galeni testimonio 7. Method. med.) existimantur. Illorum autem hujus naturæ haud omnes habentur, sed ii præcipuè, quibus pilus concolor est. Propterea in chiragra, podagra, & in omni Arthritidis specie cruciatus quamlibet efferatos parti affectæ adhibitos præstantissimè consopire à multis comprobatum reperies.

Plurima è terra sursum rapi, iterumque deorsum cum pluviis præcipitari.

MAximam, vellera, Ranæ, vermiculi, lapilli, ligna, varii generis frumentacea, lac, sanguis, & id genus alia terræ permixta, quæ cum pluviis quandoque præcipitari aspicimus, nobis præstant admirationem, adeò quod à casu insolito plerique perterrriti Cœli minas metuunt. Cessat autem admiratio, si eorum causas pensitamus: hæc enim primò stagnorum effluviis ventorumq; impetu terræ permixta sursum feruntur, mox cum pluviis iterum descendunt. Propterea nec semper mirum aut insolens à sapientibus judicatur. Cornelius Gemma in Cosmocritica c. 6. hæc causas legitimas à Cœlestibus Syzygiis habere prodidit: sed tamen eousque progredi solvere, tum specie sua, tum magnitudine, ut etiam in portentis principem inveniant locum.

Cum

Cum Psillis & Marsis Serpentes haud habere inimicitiam.

MIrabile est, Serpentes, qui à mundi primordio cum humana specie controversiam, inimicitiamque inivere, cum Psillis & Marsis nec odium nec disconvenientiam retinere. Necesse etenim est, ut iis aliqua mistio non omninò contraria oriatur, aut odor, aut aliud, è quo species minus ingrata videatur, ita profectò inter homines ipsos etiam contingit; quandoque enim sine causa nonnullos odimus, alios amamus, prout rerum species ad animam nostram perveniunt, è quibus disconvenientiam captamus. Ex Fracastorio.

Olim vasta & robusta fuisse hominum corpora.

QUamvis Plinius cœterique Scriptores hominum corpora, robur, vitam, semper imminui conquerantur, tamen olim Gigantes extitisse, & vasta hominum fuisse corpora verendum non est. D. Augustinus lib. 15. de Civit. DEI, dentem Gigantis in quodam flumine inventum fuisse prodidit, qui minutim divisus, centum ex nostris dentes superabat. De Pallante scribitur admirandum. Hic Æneam contra Turnum Regem Rutulorum adjuvit, mortuus tandem & sepultus ubi nunc Roma est, (referente Solino) anno octingentesimo post Christum Dominum, dum quædam ædificia Romæ fierent, casu in sepulchro, quo arte mirabili cum lucerna ardenti conditus erat,

erat, inventus eſt, & integer erectus altitudinem muri capite excellebat. Quid de Ajace, quid de Turno, & de ingenti ſaxo, quod uterque in hoſtem conjecit, referatur, novum haud eſt. Quid tandem de Oreſte, filio Agamemnonis, cujus cadaver octo cubitorum longitudinem excedebat, atque de aliis innumeris dicatur, apud Scriptores reperitur. Idcircò præter ſtirpem giganteam, quæ poſt diluvium imminuta eſt, alia corpora vaſtitatem & robur maximum retinuiſſe concedendum eſt, impræſentiarum verò hominum corpora hujusmodi comparata tam puſilla ſunt, ut præ illis nani eſſe videantur. Ex Helinando Chronographo.

Equum phaleris accinctum puchris acriorem fieri.

EA profectò equorum natura eſt, ut ſi pulchris ornantur phaleris, tum acriores, tum pulchriores judicentur. Eſt de his clarum exemplum de Bucephalo Alexandri, qui phaleris accinctus Regiis neminem præter Alexandrum (teſtimonio Æliani) ad ſe aſcendere patiebatur, & quod erat in illo mirabilius, ut aſcenſus facilior eſſet, demittebatur, cum Dominus equitare volebat. Phaleris autem remotis, quilibet mediaſtinus aſcendere & tractare poterat. Ego quidem domi mulam habeo, cujus tanta eſt ſagacitas, ut ſi ſervus meus Ephippium parat habenasque, illa humilis, demiſſa, & quaſi gaudens perſiſtit, ut ſternatur, hilarisque incedit & acrior: ſi autem clitellas,

las, calcitrosa, indomita, feraque confestim fit, nec talem sarcinam nisi vinctis pedibus ferre sustinet, adeò quod servus ab opere desistere cogitur.

Exitiosissimum est homini sub Lunæ radiis somnum facere.

LUnæ proprium est in hæc inferiora humiditatem immittere: quare exitiosum est, sub ejus radiis diu dormire, quippè dormientes observatum est ægrè excitari atque proximos insanis fieri. Lunæ vires in lignis, quæ ad ædificia colliguntur, potissimum experimur: concisa enim Luna crescente, sunt ferè emollita per humoris conceptionem, idcircò tanquam inepta à fabricis rejiciuntur. Agricolæ experimento cognoverunt frumenta de agris in Lunæ diminutione collecta, diutius sicca permanere. Hæc à Veteribus Lucina vocabatur, & à parturientibus invocabatur: Lunæ enim distendere rimas corporis, meatibusq; viam dare munus est: proptereà tale sydus partui salutare, illumq; accelerare putabant.

Archelaum Mithridatis Præfectum, ligneam turrim incombustibilem confecisse.

ADmirandum profectò judicatum est Archelai Mithridatis Præfecti contra Syllam commentum: hic enim turrim ligneam incombustibilem condidit, quam frustra illò incendere conabatur. Erant turris tabulata alumine collinita, in iis autem crusta durior erat obducta, & alumen plumbique albi cine-

cineres pigmentis copiosè commista: qua industria ab igne servata sunt. Consimili artificio, Cæsar ex Larigna materia circa Padum Castellum etiam construxit. Ex Lemnio.

Viscum quercinum sola suspensione Epilepticis subvenire.

EX gravibus Scriptoribus multi orbiculos è visco quercino sola suspensione vulgari filo transfixos idem præstare in amolienda & præcavenda Epilepsia tradunt, quod Pæoniæ masculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens efficere creditur. Retulit Jacchinus in Epilepticorum collatione, semel ea ratione qua ligno Gujaco utimur. Viscum quercinum per dies 40. propinasse, & profuisse quidem, non tamen morbum id abstulisse, neq; licuisse iterum id remedii in faciliori morbo experiri.

Inter Brassicam & Vites maximum inesse dissensum.

NOtabilis equidem discordia inter Brassicam, & Vites reperitur: propterea de Re rustica sapientes Scriptores, vites à brassica offendi, deterioresque & succo & odore, si secus plantatur, fieri prodidere. Experimento hoc comperitur, nam germen iis propiùs cum accesserit, aversum ab inimico compulsum odore retrograditur, insuper si in ollam, ubi brassica elixatur, vini vel minimum conjicitur, quippè nec brassica concoqui unquam poterit, & quod mira-

mirabilius eſt, colorem proprium amittet. Hac moti ratione ſapientes ebriis braſſicæ ſuccum propinant, quo ebrietas ſubitò ſolvitur. Convivantes pariter ne à vini copia potentiaque offendantur, (Germanorum inſtar,) braſſicam crudam primo comedere debent: ita enim vinum ad ſatietatem, absque ebrietatis periculo haurire valebunt.

Cati nigerrimi eſum cerebrum homines dementare.

PEriculoſum eſt verſicoloris, & maximè nigerrimi Cati cerebrum alicui ad eſum præbere: ad inſaniam enim homines ducit: & quod pejus, cerebri meatus obſtruit, ſpiritusque impedit animales. Inter Scriptores Petrus Apponenſis hujus eſu adeò inſanire homines dixit, ut præſtigiis quaſi obnoxii videantur. Ponzettus pariter Cati pilos venenoſos eſſe prodidit, ejusque anhelitum febrem hecticam inducere.

Ex Betulæ corticibus ardentes faces comparari.

BEtulæ cortices non modò ignem confeſtim recipiunt, verùm atque flammam pariunt ardentem, quo fit, ut plerique faces pro noctis obſcuritate fuganda ex iis componant, benè rati lucidiorem has flammam quam Pini tædam parere: ex liquore autem, qui picis inſtar dum uruntur, deſtillat, oriri hoc judicatur, cujus natura cum facilè accendatur, mirum haud eſt, talem effectum producere.

Hæmorrhoidalem herbam contractu Hæmorrhoides sanare.

MIra est Hæmorrhoidalis vis & potentia in persanandis Hæmorrhoidibus, si enim hujus radicibus Hæmorrhoides dolentes tanguntur, atque illæ per diem circa femur ferantur, & mox in camino fumanti suspendantur, procul dubio affectus sanatur: siquidem Hæmorrhoides æquè atque radices exiccantur & flaccescunt: qua causa herba ab effectu nomen deduxit, nec immeritò, nam in istarum inflammatione & doloribus, si hujus radices contusæ applicantur, confestim & dolor & inflammatio mulcentur. Ex Durante.

Marinæ Pastinacæ radium dentium dolores mitigare.

DEntium dolores multis experimentis ex Marinæ Pastinacæ radio mitigari visi sunt: hujus enim radio, qui in piscis cauda enascitur, dentes tanguntur, & gingivæ scarificantur, quo præsidio quam citissimè dolor evanescit. Prodidit Dioscorides lib. 1. cap. 9. radium hunc dentes frangere & evocare, quomodo autem hoc perficiat, docuit Plinius lib. 32. cap. 4. Conteritur enim is, & cum Helleboro albo miscetur, quorum mistura si dentes illiti fuerint, sine vexatione extrahuntur.

Pleræque herbas Solis exortum & occasum ostendere.

EX herbis non paucæ Solis ortum & occasum nosse videntur, tantaque hujus sideri

secta-

sectandi talibus aviditas nascitur, ut firmiter inter has & Solem magnam inesse sympathiam credamus. Profectò flos Calendulæ in Solis ortu aperitur, & in occasu clauditur, ex quo villicorum horologium à multis dicitur. Sequuntur Solis spheram non modò papaver, & illud Tithymalli genus, quod vocant Helioscopon: sed etiam malva, lupini & cichorea, intensius autem Lotus herba sectatur, & exortum quotidianum & occasum noscit. Hæc (Theophrasti testimonio) caulem & florem vespere mergit, & circa mediam noctem tota in lacum irruit, & adeò occultatur, ut nec manu admissa quis valeat invenire: vertitur mox, paulatim erigitur, & Solis exortu extra aquas consurgit, floremque aperit & patefacit, taliterque etiamnum confidit, ut altè ab aqua abesse videatur.

Quales in Sodomi & Gomorrhi vestigiis oriantur fructus.

ALtissimi DEI decreto quinque urbes antiquitus incensæ sunt, quarum Sodomum & Gomorrhum præstantissimæ judicabantur. Harum in favillis quædam noscuntur vestigia, siquidem cœlestis ignis reliquiæ adhuc persistunt. Quod autem illic admirabile perspicitur, viridantia spectantur poma, formati uvarum racemi, nec quis est, qui edendi haud cupiditatem habeat: illa autem manibus capta fatiscunt, & in cinerem resolvuntur, fumumque excitant, quasi adhuc ardeant. Ex Egesippo lib. 4.

Magnam inter Uterum & Mammas inesse Sympathiam.

NOn exiguus inter mulierem uterum & mammas contemplatur consensus, quippè alterum alterius pathema ostendere observamus. A venis inter has partes conjunctis maximè ratio ostendit oriri sympathiam: ex iis enim materias ab utrisque contentas transferri, & exonerari experimur. In menstruorum redundantia cucurbitula sub mammis apposita fluxum cohiberi ab Hippocrate docemur. Lactis copia in puerpuris dum magna gravisq; fuerit, die septimo puerperii, octavo, nonoque in uterum à natura refunditur. Suppressi menses in virginibus & viduis castis, non semel in mammas resiliunt, & lactis copiam suscitant. In mulierum pubertate accedente menstruo utramque partem crescere videmus.

Quo artificio Solis defectum firmiter comprehendere valeamus.

VAria industria plerique conantur Solis defectum deprehendere; hoc autem compertum est artificio illius defectionem firmiter apprehendi. Pelves hora instanti capiantur, quæ non aqua, sed aut oleo aut pice implendæ sunt: ratio enim suadet humorem pinguem non facilè turbari, atque imagines perindè quas recipit conservare. Equidem imagines in liquido, & immoto tantum apparere consueverunt, propterea in oleo & pice commodi⁹ & firmius quomodo Luna Soli se opponat, & il-

& illum abſcondat, accipere poterimus. Ex Seneca in Natur. Quæſt.

Virginum mamillarum tumorem à Cicuta impediri.

HAc inter alias Cicuta pollet efficacia, ut contuſa cum umbella, atque virginum mammillis impoſita, tumorem & excreſcentiam valeat prohibere, fortaſſè nutrimentum impedit, quo minus augeantur, ut in puerorum teſticulis ſuccedit, ſi hæc adhibetur, ii enim meatibus alimenti obtuſis facilè exiccantur. Aperiam in hoc loco, quod à Rondeletio multis experimentis comprobatum reperio, de piſce ſquatina: hic enim mulierum mammis ſuperpoſitus illas adeò conſtringit, ut virginum mammillæ appareant, credunt multi in genitalibus eundem ſimiliter effectum producere.

A Quercus gallis anni præſagia comparari.

NOn modò à Plinio, verùm atque à plerisque rei ruſticæ ſcriptoribus obſervatum fuiſſe comperio, à gallis quercus majoribus præſagium illud anni, quod apud Veteres in magno fuiſſe pretio & opinione legitur, comparari. Aperiuntur gallæ, quando integræ ſunt, ibique muſca, aranea, aut vermiculus reperitur; ſiquidem planta hæc in gallis hujusmodi animalium gignere conſuevit. Si muſca volat, anni fertilitatem & bellum futurum præſagiunt: ſin vermiculus repit, annonæ carentiam arguunt: ſi autem aranea proſilict, ſummam caritatem, & peſtilentes affectus

prædicunt. His ego adderem, præsagia hujusmodi, si Deo placuerit, consimiles sectatura eventus.

Vitri pulverem calculos comminuere.

NOn solum Galenus, sed Avicenna & Medicorum plurimi ad calculos comminuendos Vitri pulverem extollunt: quomodo autem hic fieret, plurimum insudavi: tandem qui ab Abenzoare componitur, mihi ex voto successit, & Vitrum adurere dicit. Capitur Vitri albi & perspicui frustulum, quod terebinthina collinire oportet totum, mox tamdiu in prunis detinere, ut excandescat, hoc demum in aqua extinguitur, septiesque iteratur, primò tamen linitur, secundò excoquitur, ultimò extinguitur, quo peracto Vitrum conteritur, & in pulverem subtilissimum mutatur. Propinamus languentib. aurei pondus, vel drach. j. cum vino albo, & efficaciter calculos comminui experimur.

Quo artificio aëris naturam explorare valeamus.

AEris qualitatem, & naturam cum explorare libuerit, spongia benè sicca atque munda sereno cœlo per noctem sub divo exponenda est: illa enim si sicca manè fuerit, siccus & aer erit: si humectata, nimbosus: si molliter uda, humidus ac roridus. Insuper si recentem panem eadem industria exposueris, à corrupto situm contrahere videbitur: à sicco, fiet siccus: ab humido autem, à statu proprio non mutabitur. Si aer fuerit pestilens, carnes

expo-

expositæ corrumpuntur atque colorem mutant, sic etiam & adipes. Si aer crassus erit, patebit in marmore & silicibus, quæ in tali natura admodum madere solent: contra verò in aere tenui, licet humidus esset: hæ enim in tali non ita humescunt. Ex Cardano.

Quali stratagemate homines mortui videantur.

MUltis experimentis confirmatum reperio, homines videri mortuos, si vinum sublimatum, sive aqua vitæ cum sale miscetur, ac in patina (sublaia qualibet alia luce) accenditur in cubiculo, nocturno tempore, ubi homines reperiantur, siquidem ipsi immobiles fuerint, speciem mortuorum repræsentabunt. Plerique, ut Æthiopes fingant, lucernam accendunt oleo plenam, cum quo sepiæ atramentum sit dilutum, sive Calchantum, aut ærugo: nec sine ratione, ostendit enim lux eorum colores, quæ in iis sunt, quæ ascendunt: oportet tamen in cubiculo reliquas luces adimere.

Nereides facie humana, & venusta plerasque fuisse repertas.

NEreides, quas vulgus Sirenas appellat, plurimæ in locis maritimis inventæ sunt: an autem cantus dulcedine navigantes in soporem proliciant & capiant, nos in lib. 1. de Hominis vita abundè disseruimus, ubi de Tritonibus, Nereidibus, hominibusque in mari genitis, quos marinos vocant, tractatur, poetarumque fabulæ enodantur. Vidit has Theodorus Gaza, & Georgius Trapezuntius, homi-

nes magnæ eruditionis: Gaza in Peloponnesso exorta maris tempestate Nereidem projectam in littore reperit viventem & spirantem, vultu humano, facie decora, corpore squamis hirto ad pubem usque, cætera autem in locustæ caudam desinebat: ad hanc visendam magnus fuit concursus, illa tamen erat mœsta, crebroque suspirio fatigata, & frequentia hominum circundata gemitus dedit, & lachrymas emisit: quibus Gaza motus misericordia ad mare deduxit, ubi magno impetu fluctus secavit, & ex oculis omnium evanuit. Quid Trapezuntius & plerique alii viderint, in loco citato narravimus.

De Apum natura, earumque mirabili sagacitate.

Diù equidem anceps fui in scrutanda Apum mellificatione, fœtu, & cera; nam & apud auctores magna reperitur controversia, num illæ generent, vel aliundè prolem habeant. Post autem exactum scrutinium cujusdam amici valido experimento Aristotelis opinionem veram esse comprobavi, siquidem Apes è floribus favos construunt, ex arborum lachryma ceram fingunt, & mella ex aeris rore captant. Hæ primùm favos conficiunt, mox fœtum collocant, ore calidum spirantes, ut vitam recipiat. Mellificant æstate & autumno cibi causa, mel autem autumnale electius est. Fœtus in Vere serotino debilis fit, nam & majori ex parte emoritur. Multi ajunt, olivas & examinum copiam congenerem habere natu-

ram: nam si altera augetur, altera abundans sit: si una deficit, altera deprimitur, ratio est, nam mella siccitates augent, sobolem verò imbres, quo fit, ut simul olivæ & copia examinum sit.

Vinorum aliquot existere genera naturæ mirabilis.

REperiuntur in locis plerisque aliquot vinorum genera mirabilis naturæ, eò quod uvæ & gustu & sensu à cæteris minimè discrepant, nec vinum à vinis: tamen quod apud Heracliam Arcadiæ fit viros reddit insanos epotum, & mulieres steriles, & apud Cabyniam Achaiæ abortum facit; & in Thaso vinum quoddam somnum producit, quoddam verò vigiliam. Ex Theophrasto. lib. 9. Plant.

Quo artificio ignem, manibus absque læsione tractare valeamus.

APud plerosque Scriptores inveni, ignem sine læsione posse tractari, si trito malva visco cum ovorum albumine, manus liniuntur, ac desuper alumen inducitur. Hoc autem experimentum à magno Alberto captum est, apud quem aliud legitur hujus negotii artificium: si enim Ichthyocollæ & aluminis æquales partes capiuntur, & ad invicem commiscentur, si acetum his superfunditur, quicquid tali miscellanea illitum in ignem projicitur, utique non comburitur.

Menstrua in senio ferè quibusdam fœminis accidere.

QUàm fallax sit tum Aristotelis, cum aliorũ

judicium, quod in mulierib. circa quadragesimum annum, sive quinquagesimum menstrua deficiant, quotidiana demonstrat experientia. Mulierem hic cognovi, Victoriam nomine, eamque honestam & benè morigeratam, huic in anno 45. menstrua cessarunt, & fausta valetudine vixit; cum autem sexagesimum ferè annum attingeret, ecce illi menses rubei, bonique coloris rediere, ùberaque, quæ priùs flaccida erant, more virginum turgidula facta sunt, lactisque tanta copia impleta, ut impulsu ferretur: quare, ut puerulum filiæ suæ lactaret, à me admonita est. Alteram cognovi, quæ usq; ad annum 65. semper menstrua passa, & hodie vivit, & menstrua singulis mensibus fluentia habet: Hæc autem raro contingunt.

Busonis lapidem contra venena mirabilem habere virtutem.

A Plerisque scriptoribus extollitur lapis ille, qui in capite busonis, sive ranæ terrestris invenitur, siquidem contra venena solo contactu valere expertum est, propterea inflationes à bestiis venenatis illatas discutere, venenumque elicere ajunt. Scribit Lemnius, tumores & dolores ex soricibus, araneis, vespis, scarabeis, glirib. aliisve venenosis animalibus causatos solo lapidis blando attritu evanescere.

Aquarum fluvios naturæ mirabilis reperiri.

IN multis locis aquarum exortus, miræ efficaciæ inveniri legimus. Scribit Aristot. in terra Assirithidæ aquas nasci, quas cum oves biberint, moxque inierint, nigros agnos generare.

rare. In Atandria duos inesse fluvios adnotavit, quorum alter candorem, alter nigritiem facit pecoribus: at Scamander amnis, quem Homerus Xanthum appellavit, flavas reddere oves creditur.

Mirabilem in conceptu imaginationis esse potentiam.

IMaginationis potentiā tam miram esse Physici confitentur, ut visa per conceptum in partu sæpissimè elucescant. Referam historiam admirandam ex Ludovico Vive 12. de Civitat. Dei de hujus negotio conscriptam. In Brabantia Busco Ducis quædam urbs est, in qua, more ejusdem Provinciæ, quodam die templi urbis festum celebratur, quo tempore varii ludi apparantur. Sunt aliquot, qui stato die Divorum personas induunt: nonnulli verò Dæmonum. Ex his unus, cum visa puella exarsisset, & domum saltando sese recepisset, & arreptam, ut erat personatus, uxorem suam in lectum conjecisset, se ex ea Dæmonem gignere velle dicens, concubuit, & concepit mulier: cum autem in partu infantem peperisset, is simul ac primum editus est, saltitare cæpit forma, quali Dæmones pinguntur.

Dentium stuporem à portulacā confestim amoveri.

DEntium stupores, qui ab acidis eduliis connasci consuevere, ex aqua aut succo vel frondibus portulacæ commansis quàm citissimè dissolvuntur. Ipse cum quidam æstate tùm siti maxima, tùm dentium stupore affligerer.

rer, commansis ipsius frondibus, & à siti & à stupore subitò liberatus sum. Ab amico quodam audivi, portulacæ succum collinitum absque dubio verrucas exterminare, mihi autem experiundi locus haud adhuc datus est. Ex Aphrodiseo.

Cerasorum aquam stillatitiam in Epilepsia summum esse remedium.

INfinitis experimentis Cerasorum aquam in succurrendis Epilepticis comprobari reperio: propterea à Joanne Agricola in lib. Herbar. maximè etiam extollitur.

Quæ pro vita producenda inter arcana naturæ connumerentur.

APud rerum naturalium scrutatores acerrimos inveni, idque in arcanis conservari, Hellebori nigri folia sacсharo comista deglutientem ad juglandis magnitudinem, inoffensam valetudinem ad senectutem usque conservare. Insuper silicem ignitum linteisque parum madidis involutum, & pedibus applicitum, perniciosos valetudinis vapores extrahere.

Quo artificio in mulieribus crines densiores, & copiosiores comparare valeamus.

INter selectissima præsidia, quæ ad capillorum copiam generandam inesse creduntur, Malvæ radix connumerari potest: si enim caput mulierum lixivio lavatur, in quo elixa sit malvæ radix, & deindè succo malvæ crines inungantur, profectò ubertim provenient, & citissimè.

RERUM

RERUM MEMORABILIUM,
quæ in Compendio hoc continentur, elenchus.

A.

B.

C.

nes magnæ eruditionis: Gaza in Peloponneſo exorta maris tempeſtate Nereidem projectam in littore reperit viventem & ſpirantem, vultu humano, facie decora, corpore ſquamis hirto ad pubem usque, cætera autem in locuſtæ caudam deſinebat: ad hanc viſendam magnus fuit concurſus, illa tamen erat mœſta, crebroque ſuſpirio fatigata, & frequentia hominum circundata gemitus dedit, & lachrymas emiſit: quibus Gaza motus miſericordia ad mare deduxit, ubi magno impetu fluctus ſecavit, & ex oculis omnium evanuit. Quid Trapezuntius & plerique alii viderint, in loco citato narravimus.

De Apum natura, earumque mirabili ſagacitate.

Diù equidem anceps fui in ſcrutanda Apum mellificatione, fœtu, & cera: nam & apud auctores magna reperitur controverſia, num illæ generent, vel aliundè prolem habeant. Poſt autem exactum ſcrutinium cujusdam amici valido experimento Ariſtotelis opinionem veram eſſe comprobavi, ſiquidem Apes è floribus favos conſtruunt, ex arborum lachryma ceram fingunt, & mella ex aeris rore captant. Hæ primùm favos conficiunt, mox fœtum collocant, ore calidum ſpirantes, ut vitam recipiat. Mellificant æſtate & autumno cibi cauſa, mel autem autumnale electius eſt. Fœtus in Vere ſerotino debilis fit, nam & majori ex parte emoritur. Multi ajunt, olivas & examinum copiam congenerem habere natu-

ram:

ram: nam si altera augetur, altera abundans fit: si una deficit, altera deprimitur, ratio est, nam mella siccitates augent, sobolem verò imbres, quo fit, ut simul olivæ & copia examinum fit.

Vinorum aliquot existere genera naturæ mirabilis.

REperiuntur in locis plerisque aliquot vinorum genera mirabilis naturæ, eò quod uvæ & gustu & sensu à cæteris minimè discrepant, nec vinum à vinis: tamen quod apud Heracliam Arcadiæ fit viros reddit insanos epotum, & mulieres steriles, & apud Cabyniam Achaiæ abortum facit; & in Thaso vinum quoddam somnum producit, quoddam verò vigiliam. Ex Theophrasto. lib. 9. Plant.

Quo artificio ignem, manibus absque læsione tractare valeamus.

APud plerosque Scriptores inveni, ignem sine læsione posse tractari, si trito malvæ visco cum ovorum albumine, manus liniuntur, ac desuper alumen inducitur. Hoc autem experimentum à magno Alberto captum est, apud quem aliud legitur hujus negotii artificium: si enim Ichthyocollæ & aluminis æquales partes capiuntur, & ad invicem commiscentur, si acetum his superfunditur, quicquid tali miscellanea illitum in ignem projicitur, utique non comburitur.

Menstrua in senio ferè quibusdam fœminis accidere.

QUàm fallax sit tum Aristotelis, cum aliorũ

judicium, quod in mulierib. circa quadragesimum annum, sive quinquagesimum menstrua deficiant, quotidiana demonstrat experientia. Mulierem hic cognovi, Victoriam nomine, eamque honestam & benè morigeratam, huic in anno 45. menstrua cessarunt, & fausta valetudine vixit; cum autem sexagesimum ferè annum attingeret, ecce illi menses rubei, bonique coloris rediere, ùberaque, quæ prius flaccida erant, more virginum turgidula facta sunt, lactisque tanta copia impleta, ut impulsu ferretur: quare, ut puerulum filiæ suæ lactaret, à me admonita est. Alteram cognovi, quæ usq; ad annum 65. semper menstrua passa, & hodie vivit, & menstrua singulis mensibus fluentia habet. Hæc autem raro contingunt.

Bufonis lapidem contra venena mirabilem habere virtutem.

A Plerisque scriptoribus extollitur lapis ille, qui in capite bufonis, sive ranæ terrestris invenitur, siquidem contra venena solo contactu valere expertum est, propterea inflationes à bestiis venenatis illatas discutere, venenumque elicere ajunt. Scribit Lemnius, tumores & dolores ex soricibus, araneis, vespis, scarabeis, glirib. aliisve venenosis animalibus causatos solo lapidis blando attritu evanescere.

Aquarum fluvios natura mirabilis reperiri.

IN multis locis aquarum exortus, miræ efficaciæ inveniri legimus. Scribit Aristot. in terra Assirithidæ aquas nasci, quas cum oves biberint, moxque inierint, nigros agnos generare.

rare. In Atandria duos inesse fluvios adnotavit, quorum alter candorem, alter nigritiem facit pecoribus: at Scamander amnis, quem Homerus Xanthum appellavit, flavas reddere oves creditur.

Mirabilem in conceptu imaginationis esse potentiam.

IMaginationis potentiã tam miram esse Physici confitentur, ut visa per conceptum in partu sæpissimè elucescant. Referam historiam admirandam ex Ludovico Vive 12. de Civitat. Dei de hujus negotio conscriptam. In Brabantia Busco Ducis quædam urbs est, in qua, more ejusdem Provinciæ, quodam die templi urbis festum celebratur, quo tempore varii ludi apparantur. Sunt aliquot, qui stato die Divorum personas induunt: nonnulli verò Dæmonum. Ex his unus, cum visa puella exarsisset, & domum saltando sese recepisset, & arreptam, ut erat personatus, uxorem suam in lectum conjecisset, se ex ea Dæmonem gignere velle dicens, concubuit, & concepit mulier: cum autem in partu infantem peperisset, is simul ac primum editus est, saltitare cæpit forma, quali Dæmones pinguntur.

Dentium stuporem à portulacâ confestim amoveri.

DEntium stupores, qui ab acidis eduliis connasci consuevere, ex aqua aut succo vel frondibus portulacæ commansis quàm citissimè dissolvuntur. Ipse cum quidam æstate tùm siti maxima, tùm dentium stupore affligerer.

rer, commansis ipsius frondibus, & à siti & à stupore subitò liberatus sum. Ab amico quodam audivi, portulacæ succum collinitum absque dubio verrucas exterminare, mihi autem experiundi locus haud adhuc datus est. Ex Aphrodiseo.

Cerasorum aquam stillatitiam in Epilepsia summum esse remedium.

INfinitis experimentis Cerasorum aquam in succurrendis Epilepticis comprobari reperio: propterea à Joanne Agricola in lib. Herbar. maximè etiam extollitur.

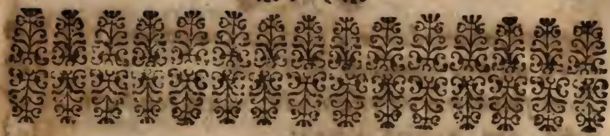
Quæ pro vita producenda inter arcana naturæ connumerentur.

APud rerum naturalium scrutatores acerrimos inveni, idque in arcanis conservari, Hellebori nigri folia saccharo comista deglutientem ad juglandis magnitudinem, inoffensam valetudinem ad senectutem usque conservare. Insuper silicem ignitum linteisque parum madidis involutum, & pedibus applicitum, perniciosos valetudinis vapores extrahere.

Quo artificio in mulieribus crines densiores, & copiosiores comparare valeamus.

INter selectissima præsidia, quæ ad capillorum copiam generandam inesse creduntur, Malvæ radix connumerari potest: si enim caput mulierum lixivio lavatur, in quo elixa sit malvæ radix, & deindè succo malvæ crines inunguntur, profectò ubertim provenient, & citissimè.

RERUM

RERUM MEMORABILIUM, quæ in Compendio hoc continentur, elenchus.

A.

Ægyp-

Ani-

Hau-

M.

Men-

N.

O.

P.

Papa-

Vale-

V.

Ve-

Scripta
ANTONII LE GRAND
Quæ sumptibus JOHANNIS ZIGERI, Bibliopolæ Noribergensis, hactenus in lucem edita sunt, & nunc ab eo venalia exponuntur.

I. Institutio Philosophiæ secundum principia D. Renati Des-Cartes, nova methodo adornata & explicata in 8v.

II. Historia naturæ, variis experimentis & ratiociniis elucidata, secundum principia stabilita in institutione Philosophiæ. in 8v.

III. Dissertatio de Carentia Sensus & Cognitionis in Brutis. in 8v.

IV. Scydromedia, s. sermo, quem Alphonsus de la Vida habuit coram Comite de Falmouth de Monarchia. in 8v.

V. Apologia pro Renato des-Cartes Contra Samuelem Parkerum S.T.P. Archidiaconum Cantuariensem. in 8v.

FINIS.